

LUPP: Lokal uppföljning

av ungdomspolitiken i Hylte kommun

LUPP 2024

Luppen är en enkätundersökning som syftar till att säkerställa att beslut som rör unga bygger på aktuell kunskap om deras livssituation, erfarenheter och åsikter.

FÖRORD

Ungdomars livsvillkor är en viktig fråga för vårt samhälle, och deras välmående och framtidsmöjligheter är något vi alla har ett gemensamt ansvar för. Unga människor påverkas av många faktorer – både sådana de kan påverka själva och de som ligger utanför deras kontroll, som skolmiljön, fritidsmöjligheter och föräldrars livssituation. För att ge ungdomarna bästa möjliga förutsättningar att växa och utvecklas är det avgörande att samhället arbetar tillsammans för att skapa rätt stöd och möjligheter. LUPP-enkäten är ett värdefullt verktyg för att förstå ungas behov och rikta insatser dit de gör störst nytta.

2024 var fjärde gången som LUPP-undersökningen gjordes i Hylte. Att vi samlar och analyserar kunskap om ungas livsvillkor över tid innebär att vi får bättre möjlighet att förstå deras nuvarande situation men också skapa långsiktiga och hållbara förbättringar. I årets rapport kan vi glädjande konstatera att ungas livsvillkor blivit bättre inom flera områden de senaste åren. Det är positivt att se att det viktiga arbete som pågår för att förbättra livsvillkoren för unga i vårt samhälle ger resultat. Samtidigt pekar undersökningen på vissa utmaningar som vi tillsammans behöver arbeta med för att ge alla unga möjligheter till en trygg och stimulerande uppväxt och goda förutsättningar för det fortsatta livet.

Jag vill rikta ett stort tack till alla ungdomar som tagit sig tid att besvara denna omfattande enkät. Nu ligger ansvaret hos oss politiker att använda era värdefulla insikter och åsikter som grund för de beslut som påverkar unga i Hylte.

Kommunstyrelsens ordförande
Ronny Löfquist (S)

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	4
BAKGRUND	6
FRÅGOR	8
 Bakgrund	9
 Fritid	13
 Skola	25
 Politik och samhälle	37
 Trygghet	49
 Hälsa	63
 Arbete och framtid	77
SAMMANFATTNING OCH AVSLUTNING	89
REFERENSLISTA	90

SAMMANFATTNING

Fritid

Ungas fritid är en central del av deras personliga och sociala utveckling. Generellt är ungdomarna i Hylte nöjda med sin fritid, men gymnasieelever är något mindre nöjda än högstadieelever. Andelen unga som är nöjda med fritidsutbudet har ökat sedan 2018, särskilt bland högstadietjejer, vilket gjort att skillnaden mellan könen minskat. Samtidigt upplever många att det saknas aktiviteter där de bor, och denna uppfattning har blivit mer utbredd över tid, särskilt bland gymnasieungdomar. Unga med funktionsnedsättning upplever i högre grad hinder, såsom svårigheter att ta sig till aktiviteter och brist på anpassade alternativ.

Skola

Skolan spelar en avgörande roll för ungas välmående och framtida möjligheter. Generellt trivs eleverna i Hyltes skolor, men flickor upplever ofta en sämre skolmiljö än pojkar och rapporterar en lägre grad av trygghet och triv-

sel. Elevinflytandet är fortsatt relativt lågt, och många anser att de får vara med och bestämma i mindre utsträckning än de önskar. Däremot har andelen elever som upplever att skolans personal lyssnar på elevrådet ökat över tid.

Politik och samhälle

Unga i Hylte visar ett varierande intresse för politik och samhällsfrågor, med ett generellt högre engagemang bland gymnasieelever än högstadieelever. Intresset för politik och samhällsfrågor har dock minskat sedan 2018, särskilt bland högstadieelever. Även andelen unga som vill påverka kommunen har minskat, och många vet inte vart de skulle vända sig för att få inflytande. Samtidigt har andelen högstadieelever som upplever att de har möjlighet att påverka ökat något, medan det bland gymnasieelever skett en minskning. Förtroendet för politiker är generellt lågt och har minskat något bland gymnasieungdomar sedan 2021.

Trygghet

Trygghet är en viktig faktor för ungas välbefinnande. Tryggheten på vissa platser, såsom kollektivtrafiken och fritidsgården, har ökat över tid, särskilt för högstadietjejer. Samtidigt har andelen som utsatts för mobbning och trakasserier minskat, även om utsattheten fortfarande är relativt hög bland flickor och gymnasieelever. Unga med funktionsnedsättning rapporterar en högre grad av utsatthet för brott, mobbning och kränkningar. Unga i Hylte känner sig generellt tryggare i sin vardag jämfört med rikssnittet.

Hälsa

Den psykiska hälsan bland unga i Hylte följer en nationell trend där framför allt flickor rapporterar ökande nivåer av stress, sömnproblem och psykisk ohälsa. Andelen unga med självrapporterad psykisk ohälsa har ökat över tid, särskilt bland högstadieflickor. Samtidigt

är en majoritet av ungdomarna nöjda med sina familjerelationer och upplever en god fysisk hälsa. Andelen som regelbundet dricker alkohol har minskat över tid.

Arbete och framtid

Framtidstron är generellt positiv bland ungdomar i Hylte, men det finns en ökad osäkerhet kring arbetsmarknaden och egna karriärmöjligheter. Trenden visar att det är färre unga som har ett extrajobb.

BAKGRUND

Lupp (Lokal uppföljning av ungdomspolitiken) är en enkätundersökning som tillhandahålls av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor och genomförs vart tredje år i Hylte kommun. Syftet är att säkerställa att beslut som berör unga grundas på aktuell kunskap om deras livssituation, erfarenheter och åsikter. Undersökningen används för att förbättra ungas levnadsvillkor, stärka samarbetet mellan kommunala förvaltningar och ge ett faktabaserat underlag i beslutsprocesser.

Den nationella ungdomspolitiken

De nationella målen för Sveriges ungdomspolitik är att säkerställa att alla unga har goda levnadsvillkor, möjlighet att påverka sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. De prioriterade områdena inom ungdomspolitiken är: ökad psykisk hälsa bland unga, ökad tillgång till meningsfulla och utvecklande fritidsaktiviteter för alla unga, minskade skillnader i ungas uppväxt- och levnadsvillkor samt ökad social inkludering och att fler unga etableras i arbets- och samhällslivet.

Genomförande

Under hösten 2024 genomfördes Lupp-undersökningen i Hylte kommun. Insamlingen skedde via en webbenkät som genomfördes under skoltid, med en uppskattad tidsåtgång på 30–75 minuter. Enkäten fanns tillgänglig på svenska, engelska, arabiska, dari och somaliska, samt på flera minoritetsspråk. Innan enkäten genomfördes fick elever och deras vårdnadshavare information om enkätens syfte, innehåll samt att deltagandet är frivilligt och anonymt.

Barn- och ungdomsförvaltningen samt Kultur- och folkhälsoförvaltningen ansvarade för insamling. Analys och sammanställning har utförts av Kultur- och folkhälsoförvaltningen och Kommunledningsförvaltningen.

Deltagande och svarsfrekvens

År 2024 genomfördes undersökningen bland samtliga högstadiееlever i Hylte kommun, elever mellan 16–19 år på Kompetenscentrum

i Hylte samt elever i årskurs 2 på gymnasiet i Halmstad som är bosatta i Hylte kommun.

På högstadiet besvarade 293 av 367 elever enkäten, vilket ger en svarsfrekvens om 80 procent. Bland gymnasieeleverna deltog 75 av 137 elever, motsvarande en svarsfrekvens om 55 procent.

En anpassad version av Lupp besvarades av tolv högstadiееlever. Eftersom denna enkät innehåller färre frågor och har annorlunda formulerade svarsalternativ, ingår den inte i den sammanlagda statistiken. Istället redovisas gruppens resultat för motsvarande fråga i den löpande texten, när det är relevant.

I denna typ av skolundersökningar beror bortfall ofta på att hela klasser inte haft möjlighet att delta eller att elever varit frånvarande vid undersökningstillfället.

För vissa frågor finns det internt bortfall, det vill säga att enskilda ungdomar av olika anledningar valt att inte besvara en viss fråga i enkäten. Det rör sig oftast om några få procent, men varierar något mellan frågorna. Det kan exempelvis bero på att elever bedömt en fråga som irrelevant eller att det har rört sig om känsliga frågor. Detta är dock vanligt förekommande i undersökningar likt denna.

Begränsningar och hantering av data

Observera att svar från gymnasieelever i Halmstad inte är inkluderade i de kommunspecifika frågorna för Hylte; E1d, E6 och E7. I övriga

avsnitt och frågor är svaren från Halmstad-ungdomarna inräknade. För vissa frågor saknas gymnasieresultat, då Halmstads kommun av sekretesskäl inte kunde lämna ut alla uppgifter.

Statistiken på gymnasiet är inte könsuppdelad då antal svarande på Kompetenscentrum i Hylte var för få för att möjliggöra en sådan uppdelning.

Resultatsammanställning och jämförelser

Denna rapport sammanställer resultaten för att ge en övergripande bild av ungdomars upplevelser. Rapporten innefattar främst statistik uppdelat på skolform samt kön.

Genom jämförelser mellan olika grupper - inte bara mellan kön, utan även utifrån andra faktorer som funktionsförmåga och födelseland - skapas en djupare förståelse för olika gruppers levnadsvillkor. Denna kunskap är avgörande för att kunna driva förändringsarbete och anpassa insatser så att alla unga ges samma möjligheter till goda levnadsvillkor.

Observera att nedbrytningar endast redovisas om skillnader mellan olika grupper av unga bedöms som betydande samt att dessa redovisas i löptext under rubriken ”vad sticker ut” under respektive kapitel.

I enkäten finns en fråga om respondenternas könsidentitet. Utöver alternativen ”kille” och ”tjej” fanns även alternativet ”annan könsidentitet”. I rapporten redovisas dock endast jämförelser mellan killar och tjejer, eftersom antalet svarande i kategorin ”annan könsidentitet” var för få.

Rapporten innefattar även jämförelser med tidigare Lupp-undersökningar i Hylte från 2018 och 2021. Observera att resultat för 2018 endast omfattar högstadiet. För vissa frågor saknas även data för 2021 för gymnasiet. För att göra materialet mer överskådligt presenteras de mest relevanta jämförelserna och nedbrytningarna. Vissa svarsalternativ har uteslutits i redovisningen för att förtydliga resultaten och förbättra läsbarheten. Observera att maski-

nella avrundningar kan förekomma i rapporten, vilket då handlar om enstaka procentenheter. Dessutom kan skalorna i diagrammen variera beroende på sammanhang, vilket görs för att öka tydligheten. Det är dock viktigt att ha detta i åtanke vid tolkning av resultaten.

Jämförelser med rikssnittet för Lupp 2024

I den löpande texten samt i tabeller berörs även jämförelser med rikssnittet för Lupp, som baseras på de kommuner som genomförde Lupp år 2024. Det är dock viktigt att notera att rikssnittet inte representerar ett nationellt genomsnitt för alla kommuner, utan enbart omfattar de deltagande kommunerna. Trots vissa begränsningar kan en sådan jämförelse ge en bredare kontext för att förstå kommunens resultat.

I rapporten inkluderas rikssnittet i utvalda frågor där skillnaden mellan Hylte och rikssnittet är så pass stor att den bedöms som relevant. I vissa frågor finns flera svarsalternativ, men endast ett eller ett par där skillnaden är särskilt tydlig. För överskådlighetens skull redovisas ändå hela frågan med samtliga svarsalternativ. Mindre skillnader bör tolkas med försiktighet.

Läsanvisningar

Rapporten är indelad tematiskt i de områden som finns i Lupp-enkäten: A. Bakgrundsfrågor, B. Fritid, C. Skola, D. Politik och samhälle, E. Trygghet, F. Hälsa, G. Arbete och framtid. Illustrationerna och vissa texter i rapporten är framtagna med hjälp av AI och sedan delvis redigerade av Hylte kommun.

BAKGRUND

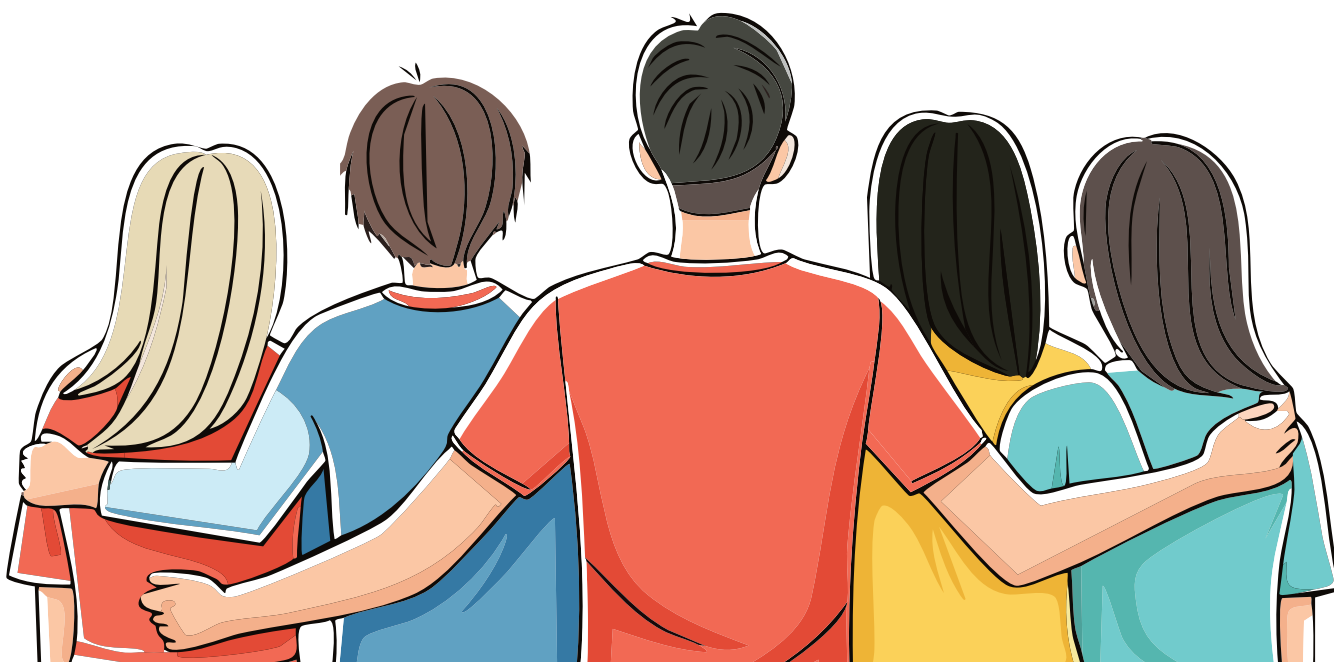
Frågor om bakgrund och familj

I den första delen ställdes några frågor om ungdomarna och deras familj. Som det framgår av bilden nedan är könsfördelningen jämn bland de som svarat på Lupp-enkäten på högstadiet.

Om de svarande på högstadiet:

52% tjejer
47% killar
1% annan
könstillhörighet

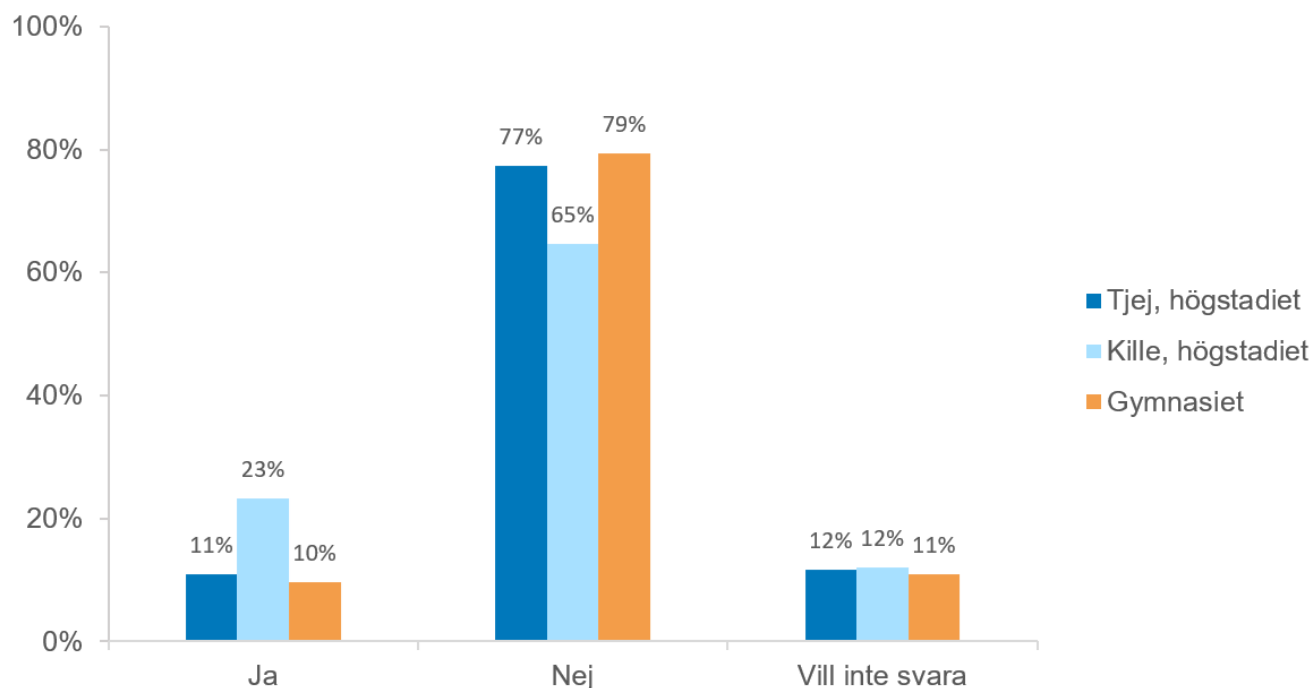
76% Heterosexuella
2 % Homosexuella
2 % Bi/pansexuella
8 % Övrigt/annat
/ vill ej svara
13 % vill inte definiera
sin sexuella läggning

Siffrorna i de båda pratbubblorna ovan gäller enbart högstadieelever.

I genomsnitt har 15 procent av de unga en varaktig sjukdom eller funktionsnedsättning, som innebär att de har svårigheter att delta i olika aktiviteter, till exempel i skolan, med vänner eller på sin fritid.

A1. Har du någon sjukdom eller någon nedsatt funktion, som inte är tillfällig, och som innebär att du har svårigheter att delta i olika aktiviteter, t.ex. i skolan, med vänner eller på din fritid?

I tabell A2 framgår det att 74 procent av ungdomarna är födda i Sverige och 20 procent är födda utanför Europa. Av de som inte är födda i Sverige svarar 38 procent att de bott i Sverige 4–9 år och 17 procent att de bott i Sverige mindre än 3 år.

A2. Var är du och dina föräldrar födda?

	Sverige	Norden	Europa	Utanför Europa
Du själv	74 %	1 %	5 %	20 %
Förälder A	61 %	2 %	13 %	23 %
Förälder B	59 %	3 %	14 %	24 %

A2a. Du angav att du inte var född i Sverige. Hur länge har du bott här?

	Procent
10 år eller längre	45 %
4–9 år	38 %
0–3 år	17 %

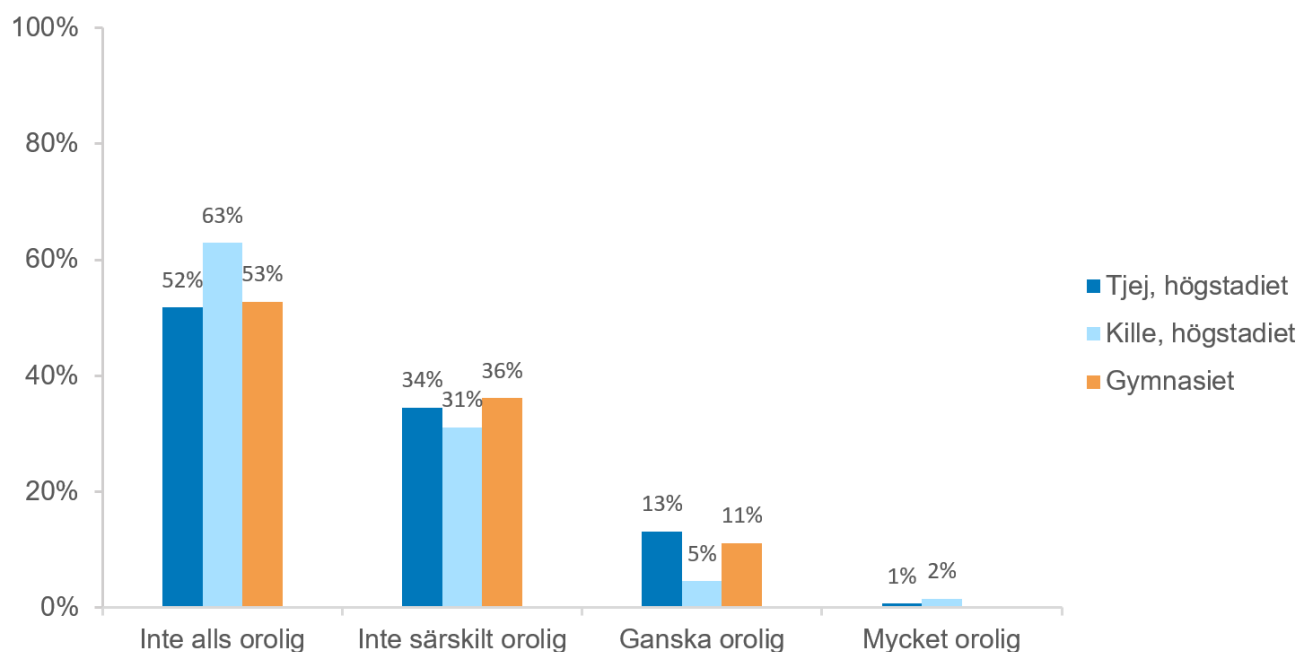
A3. Vad gör din/dina föräldrar huvudsakligen?

	Förälder A	Förälder B
Arbetar	89 %	81 %
Studerar	3 %	2 %
Föräldraledig	1 %	3 %
Arbetslös	3 %	3 %
Långtidssjukskriven/sjukpensionär	0 %	3 %
Ålderspensionär	0 %	0 %
Annat	1 %	2 %
Vet inte	3 %	6 %

Ekonomi

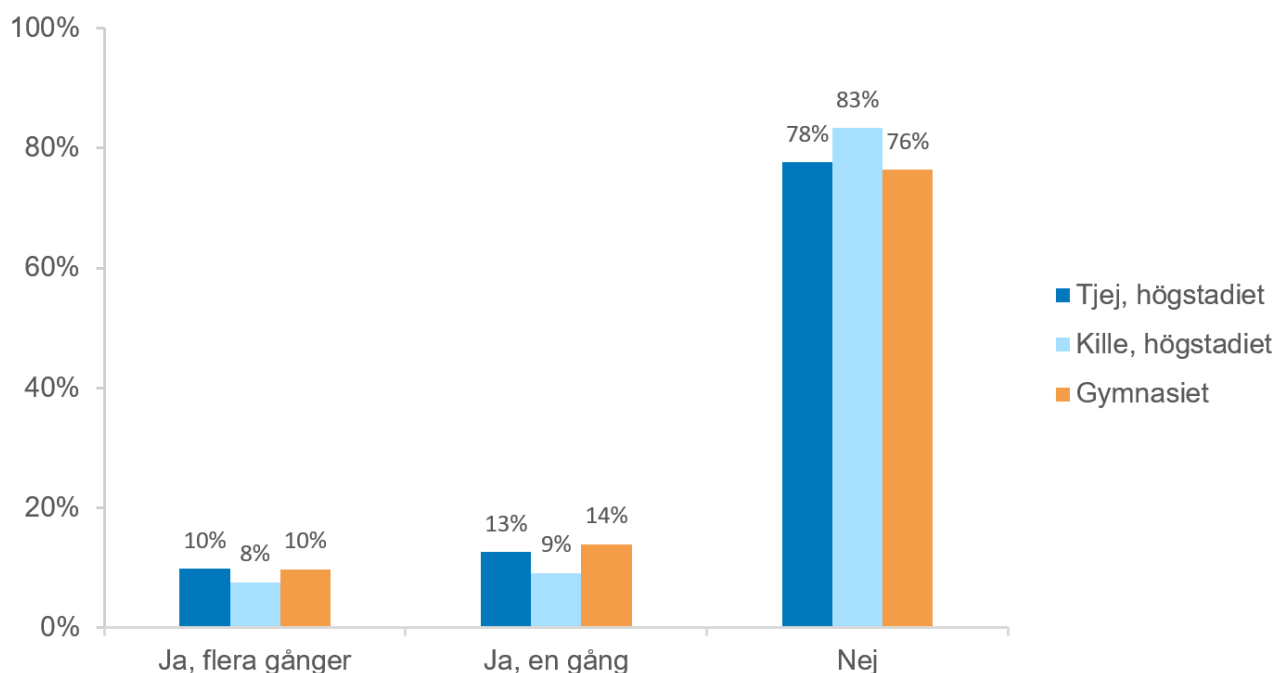
En majoritet av ungdomarna svarar att de inte är oroliga för sina föräldrars ekonomi, se diagram A4. Det är en något högre andel killar på högstadiet som anger att de inte oroar sig alls.

A4. I vilken grad är du orolig för dina föräldrars ekonomi?

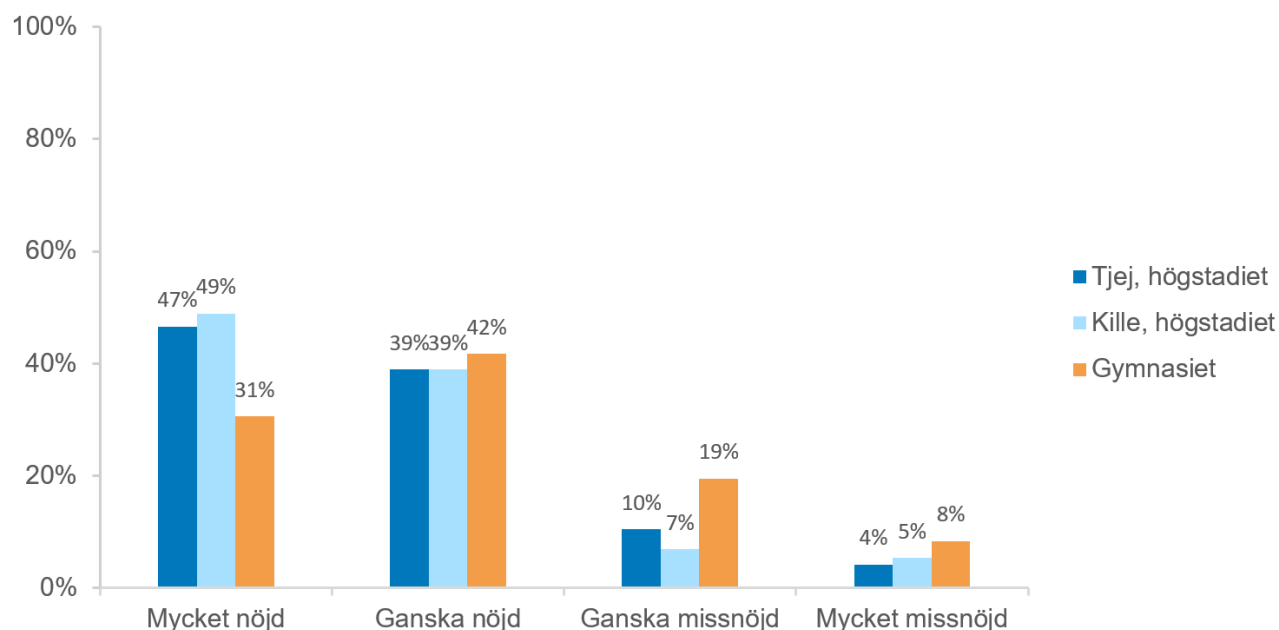
De flesta ungdomar uppger att de inte har behövt avstå från att göra eller köpa något som många i deras ålder kan göra, på grund av att familjen inte haft råd. Det är dock något vanligare bland tjejer på högstadiet och bland gymnasieungdomar att ha behövt avstå, jämfört med killar på högstadiet.

A5. *Under de senaste sex månaderna, har det hänt att du inte kunnat göra något eller inte kunnat köpa något som många andra i din ålder gör eller köper för att din familj inte haft råd?*

Ungdomarna svarade på en fråga om hur nöjda de är med sin ekonomi. Av diagram A6 framgår att gymnasieungdomar är minst nöjda, 27 procent av gymnasieungdomarna anger att de är ganska eller mycket missnöjda med sin ekonomi.

A6. *Hur nöjd är du med dina pengar?*

FRITID

Inom området fritid undersöks hur unga uppfattar sin fritid, vad som erbjuds och hur ofta de deltar i olika aktiviteter.

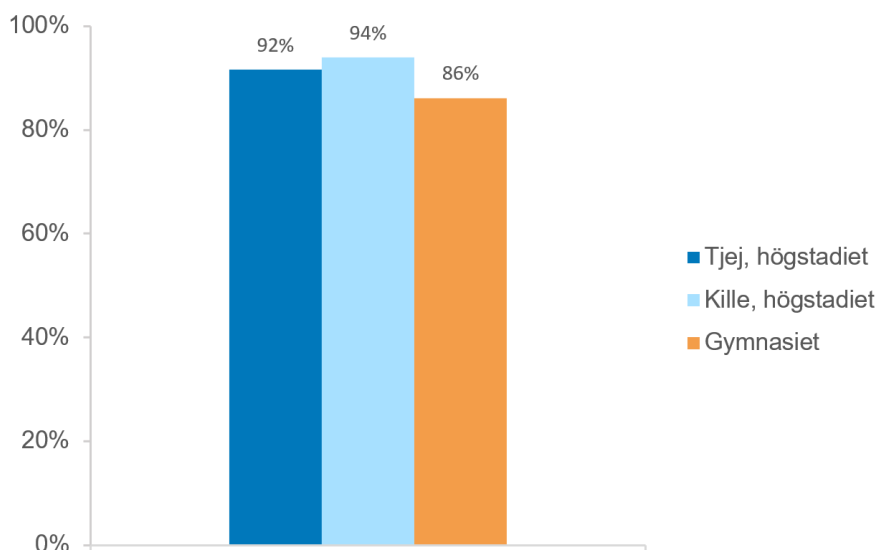
Fritiden är viktig för ungas personliga och sociala utveckling, och kan bidra till stärkt självkänsla, känna gemenskap, ge betydelsefulla relationer med vuxna, delaktighet i samhället och bidra till god folkhälsa (MUCF 2020).

Vissa grupper, som unga med utrikes bakgrund, funktionsnedsättning eller som identifierar sig som hbtqi+, möter fler hinder i sin fritid. Orsaker till detta varierar, men det kan handla om brist på tid, pengar, tillgänglighet eller rädsla för att bli diskriminerade. Det skapar ojämlika möjligheter till en meningsfull fritid – något som kan få konsekvenser både nu och i framtiden (MUCF 2020).

Nöjdhet med fritiden

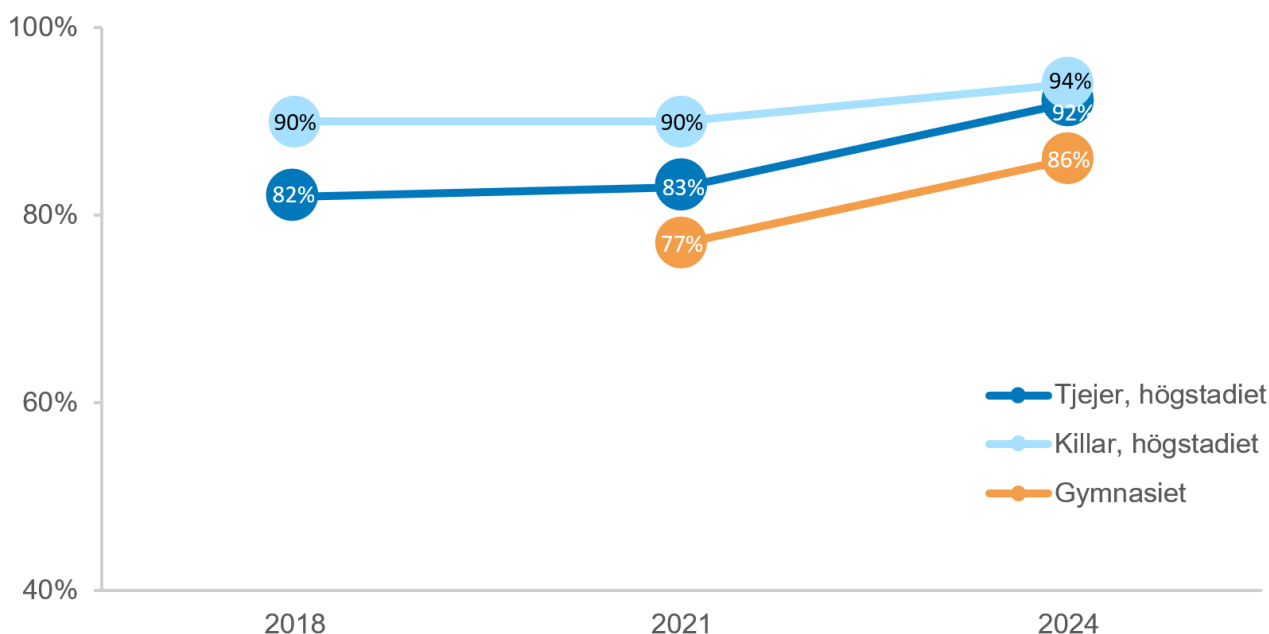
I diagram B1 redovisas andelen nöjda med sin fritid i Hylte. Det är ingen stor skillnad mellan könen. Gymnasieungdomarna är något mindre nöjda. Ungdomar som svarat på den anpassade versionen är lika nöjda med sin fritid som övriga.

B1. Hur nöjd eller missnöjd är du med ditt liv när det kommer till din fritid? Andel som svarat "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"

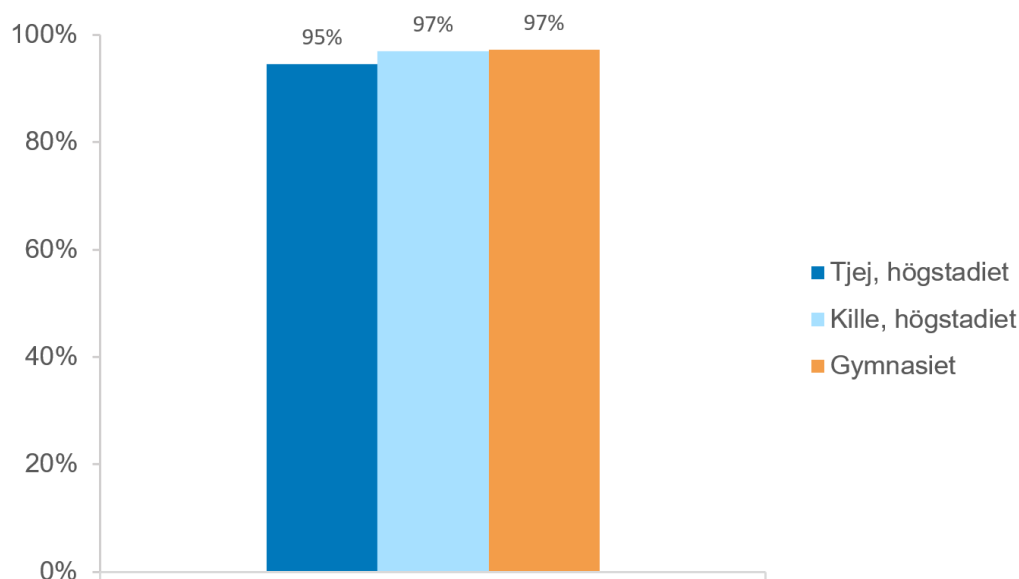
I diagram B1a framgår att andelen unga som är nöjda med sin fritid har ökat sedan 2018 respektive 2021.

B1a. Andel nöjda med sin fritid: Jämförelse över tid

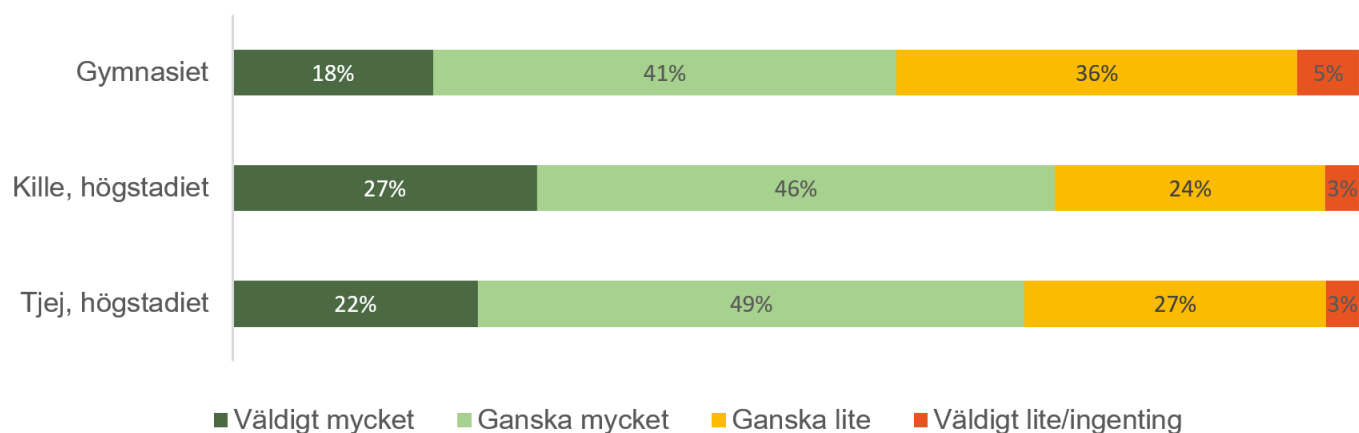
I diagram B2 redovisas andelen nöjda med sina kompisar. Det är ingen stor skillnad mellan könen. Bland de ungdomar som har svarat på den anpassade versionen uppger 73 procent att de har kompisar. Det är en tydlig skillnad jämfört med både andra unga i Hylte och med rikssnittet för dem som svarat på den anpassade versionen. I riket är det 95 procent som uppger att de har kompisar.

B2. Hur nöjd eller missnöjd är du med ditt liv när det kommer till dina kompisar? Andel som svarat ”mycket nöjd” eller ”ganska nöjd”

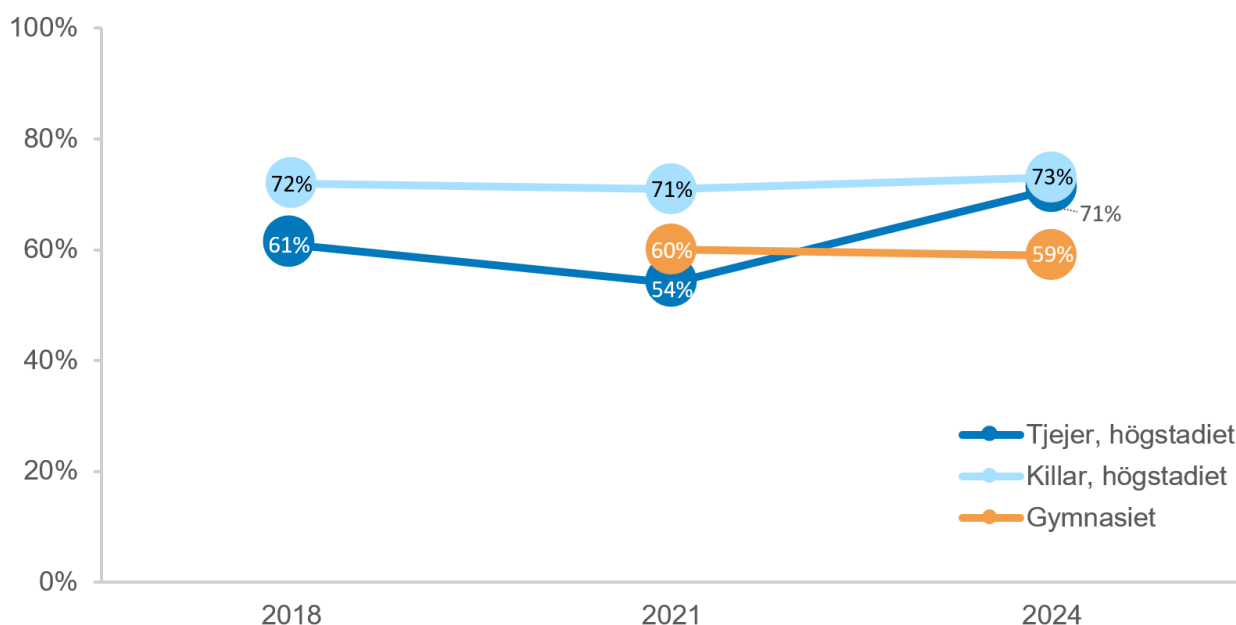
När det handlar om utbudet av fritidsaktiviteter i kommunen och hur mycket det finns att göra så framkommer i diagram B3 att gymnasieungdomarna i högre grad anger att det finns lite eller ingenting att göra på fritiden. Totalt 41 procent av gymnasieungdomarna svarar att det finns ganska lite eller väldigt lite/ingenting att göra. Motsvarande andel bland högstadieungdomarna är 29 procent.

B3. Hur mycket eller lite tycker du att det finns att göra på fritiden?

Sedan 2018 har andelen högstadietjejer som är nöjda med hur mycket det finns att göra på fritiden ökat med tio procentenheter. Högstadiekillar är lika nöjda som föregående mätningar. Skillnaden mellan tjejer och killar har därmed jämnats ut. För gymnasieungdomarna syns ingen betydande skillnad över tid.

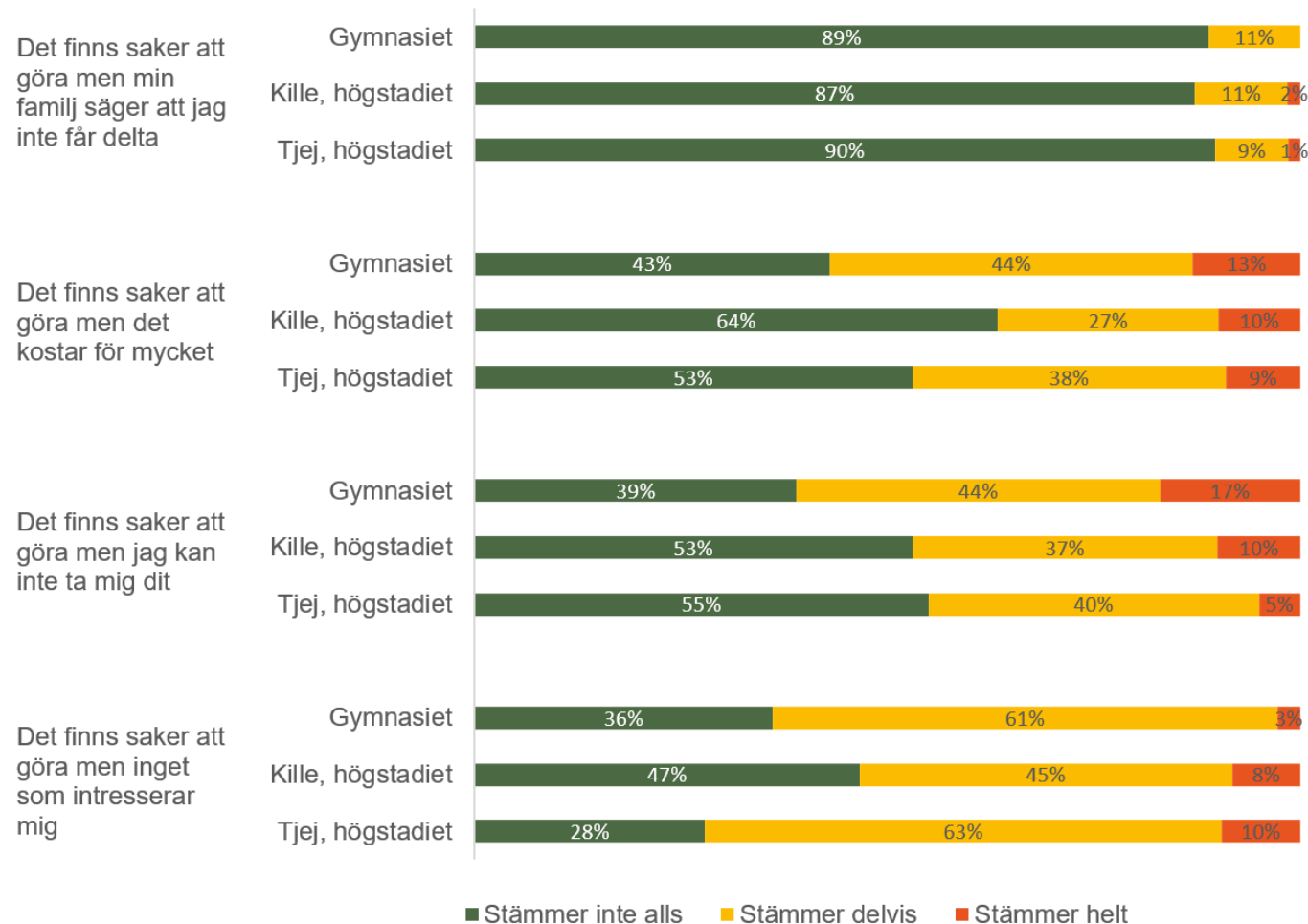
B3a. Andel som svarat att det finns "väldigt mycket" eller "ganska mycket" att göra på fritiden: Jämförelse över tid, högstadiet

Orsaker till att avstå från fritidsaktiviteter

Ungdomarna fick ta ställning till några påståenden om fritidsutbudet vilket ger en indikation på vad det är som begränsar ungas fritid, se diagram B4. Den vanligaste orsaken till att avstå fritidsaktiviteter på gymnasiet är att det är svårt att ta sig till aktiviteterna, 17 procent uppger att det stämmer helt. På högstadiet är de vanligaste orsakerna att det inte finns något som intresserar en och att det kostar för mycket.

B4. Hur stämmer dessa påståenden in på dig?

Vid en jämförelse med rikssnittet ser vi att gymnasieungdomarna i Hylte i betydligt lägre grad instämmer i påståendet ”Det finns saker att göra men jag kan inte ta mig dit”. I övrigt är resultaten likt rikssnittet.

B4a. Andel som svarat ”stämmer inte alls”: Jämförelse med rikssnittet

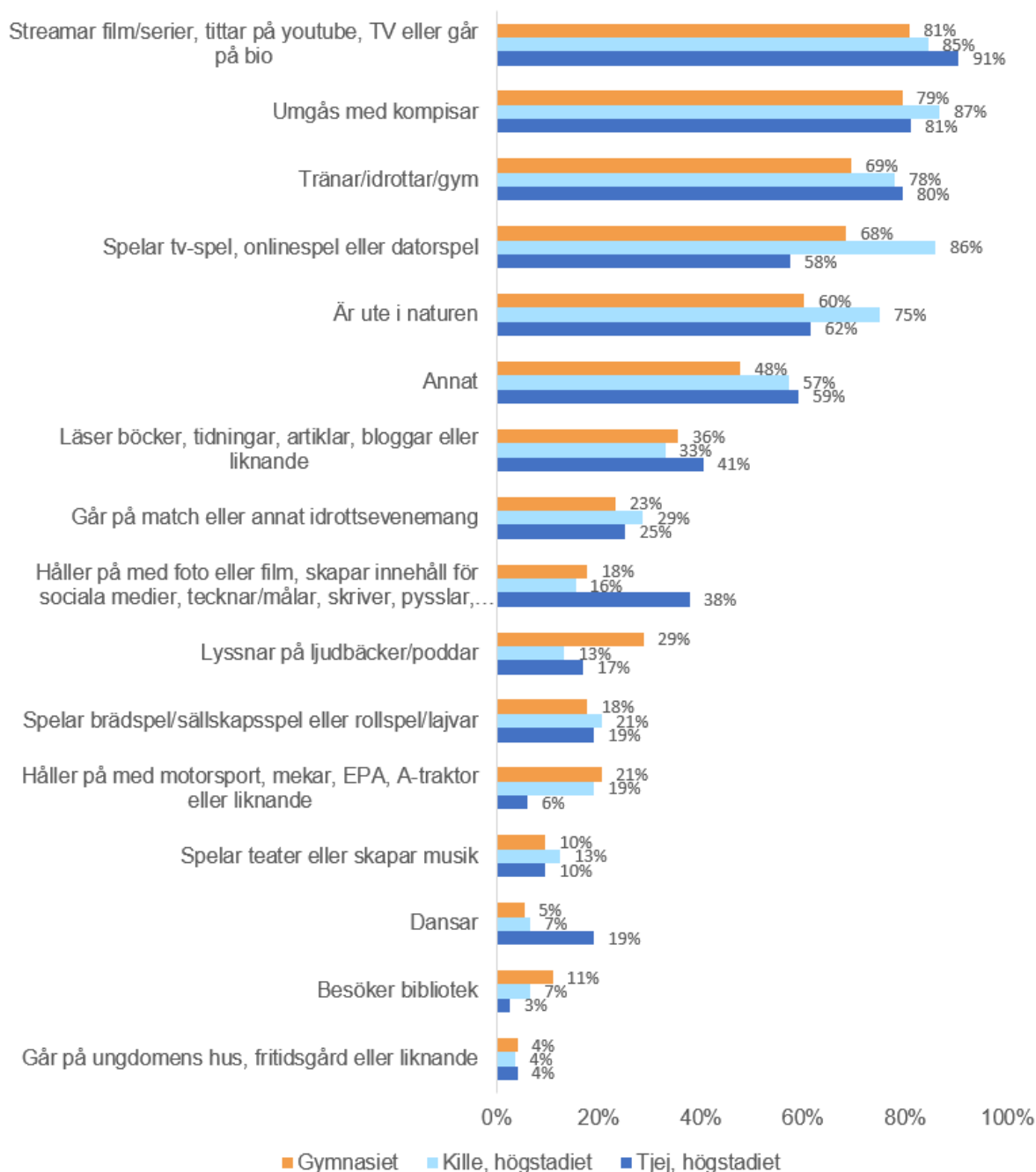
	Hylte högstadiet	Riket högstadiet	Hylte gymnasiet	Riket gymnasiet
Det finns saker att göra men min familj säger att jag inte får delta	88 %	86 %	89 %	91 %
Det finns saker att göra men det kostar för mycket	57 %	55 %	43 %	47 %
Det finns saker att göra men jag kan inte ta mig dit	53 %	58 %	39 %	55 %
Det finns saker att göra men inget som intresserar mig	37 %	35 %	36 %	36 %

Vad ungdomarna gör och hur ofta

I diagram B5 redovisas vilka aktiviteter ungdomarna regelbundet (minst en gång i veckan) satsar sig med. De vanligast förekommande fritidsaktiviteterna är att streama tv/serier, tittar på youtube eller liknande, umgås med kompisar samt att träna, idrotta eller gymma.

Vad gäller data-, tv- eller onlinespel svarar 86 procent av killarna att de spelar minst en gång i veckan. Motsvarande siffra för tjejerna är 58 procent. Tjejer svarar däremot i högre grad än killar att de läser, håller på med foto, film, målar, skriver eller pysslar samt dansar.

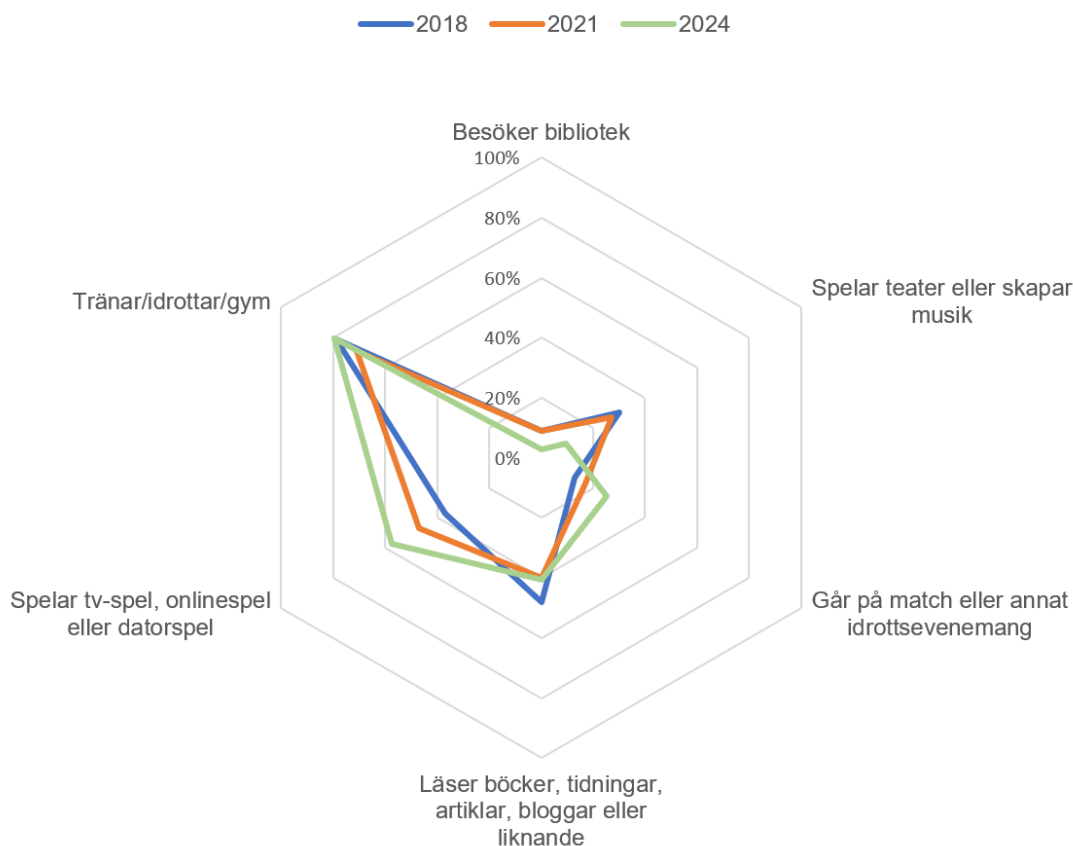
B5. Hur ofta gör du följande saker på din fritid? Andel som svarat "en gång i veckan" eller oftare*

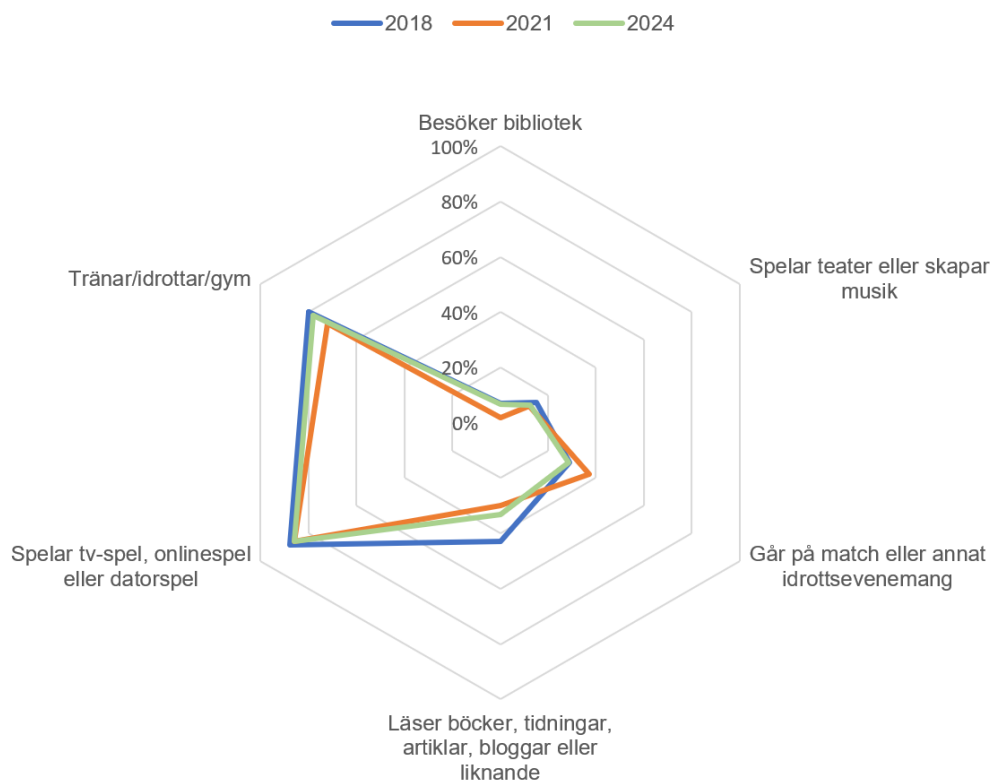
Alternativet "Går på teater, musikal, konsert eller dansuppvisning" samt "Går på museum eller utställning" har tagits bort ur diagram B5 då mycket få unga svarade att de gör det regelbundet.

Andelen tjejer som spelar tv-, online- eller datorspel samt går på idrottsevenemang har ökat över tid (diagram B5a), medan färre spelar teater eller skapar musik. Bland killar har läsningen minskat (diagram B5b), och för unga på gymnasiet har intresset för teater och musik också gått ner (diagram B5c). I övrigt är förändringarna över tid små. I 2024 års enkät tillkom nya svarsalternativ, som att umgås med kompisar, streama film/serier, hålla på med motorsport och meka med fordon samt fler idrottsalternativ.

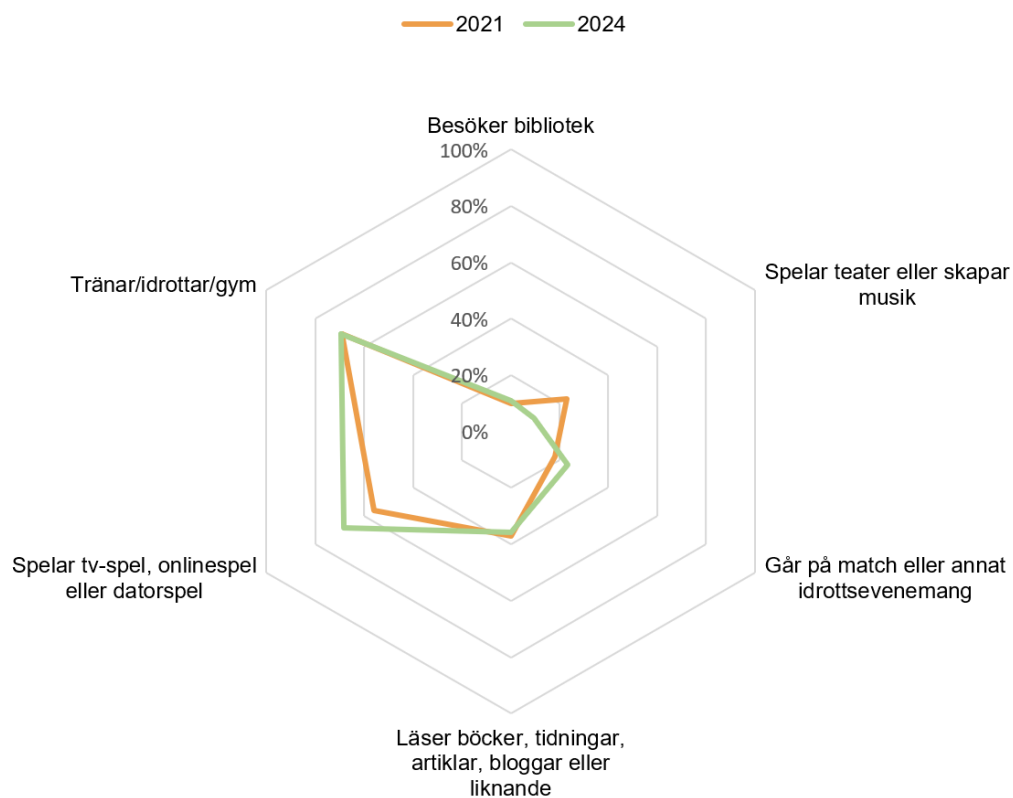
B5a. Fritidsaktiviteter minst en gång i veckan: Jämförelse över tid, högstadiet, tjej

B5b. Fritidsaktiviteter minst en gång i veckan: Jämförelse över tid, högstadiet, kille

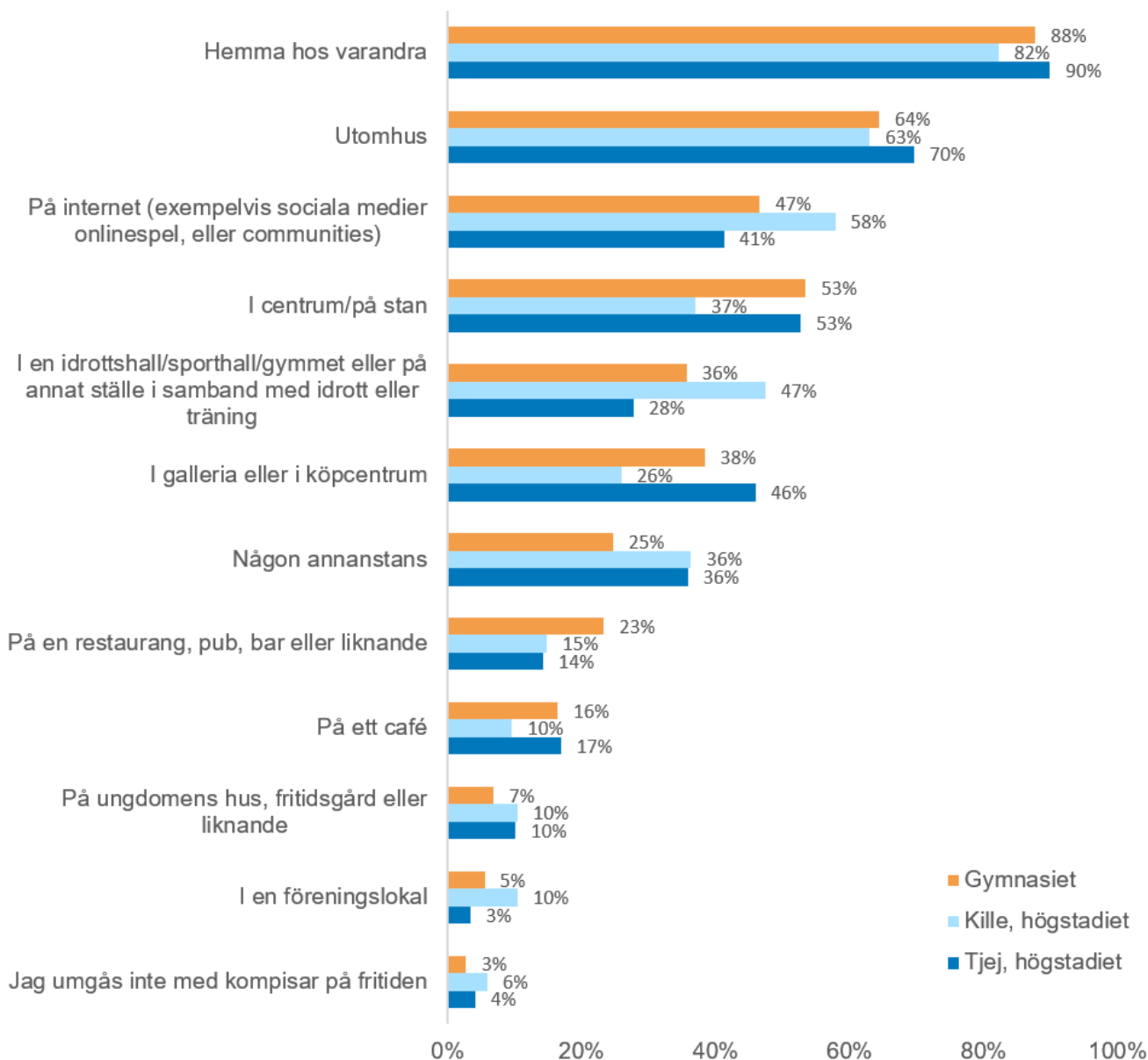
B5c. Fritidsaktiviteter minst en gång i veckan: Jämförelse över tid, gymnasiet

Var träffas ungdomarna?

På frågan om var ungdomarna brukar träffa sina kompisar på fritiden är det vanligaste svaret, i snitt 87 procent, att de ses hemma hos varandra. Medans tjejer i högre grad träffar sina kompisar utomhus, i gallerior/köpcentrum och på café så uppger killar att oftare träffar sina kompisar på internet och i idrottshall/sporthall.

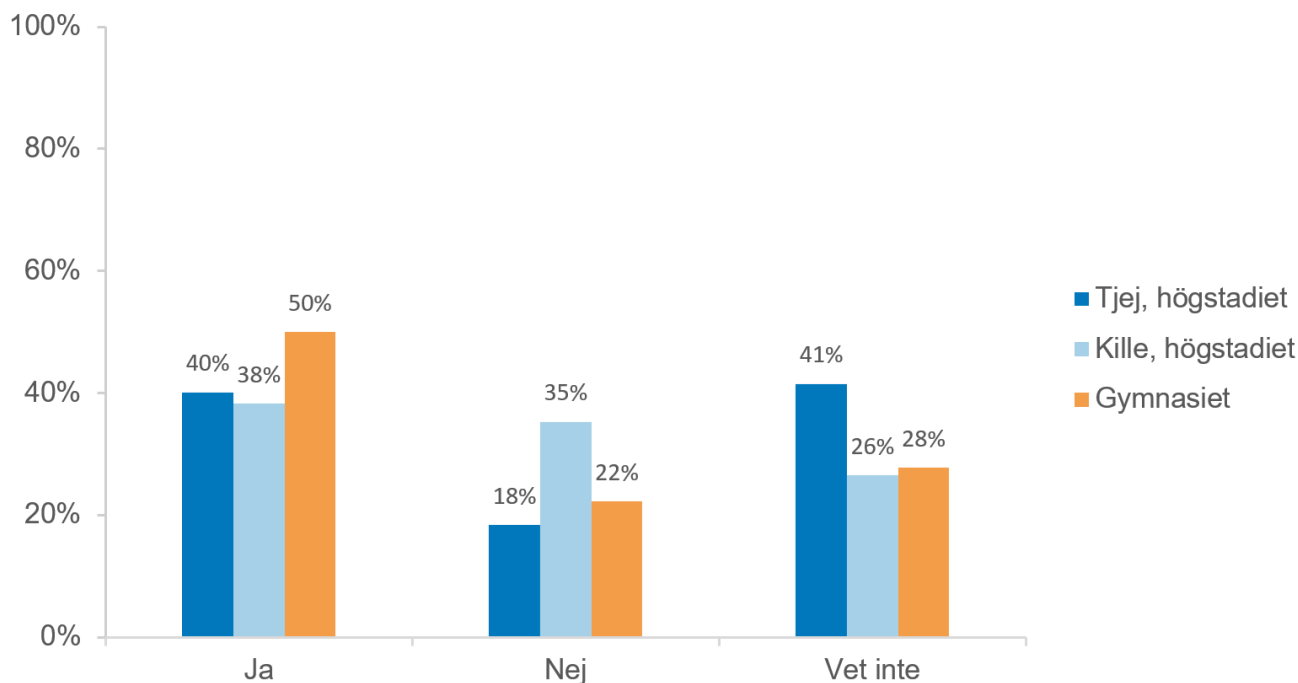
B6. När du träffar dina kompisar på fritiden, var brukar ni då vara?

Saknas fritidsaktiviteter där du bor?

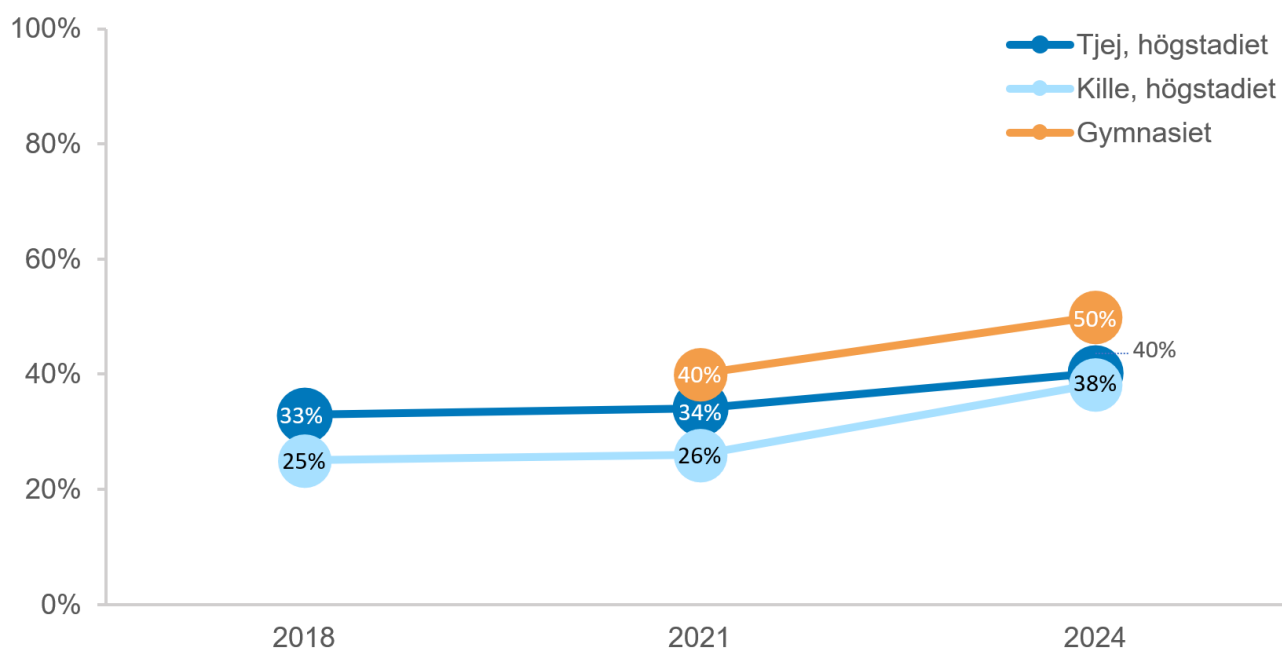
Ungdomarna svarade på en fråga om det saknas fritidsaktiviteter där de bor, se diagram B7. Bland gymnasieungdomarna är det 50 procent som tycker det saknas aktiviteter.

B7. Tycker du att det saknas fritidsaktiviteter där du bor?

Andelen högstadieungdomar som saknar fritidsaktiviteter har ökat något sedan år 2018.

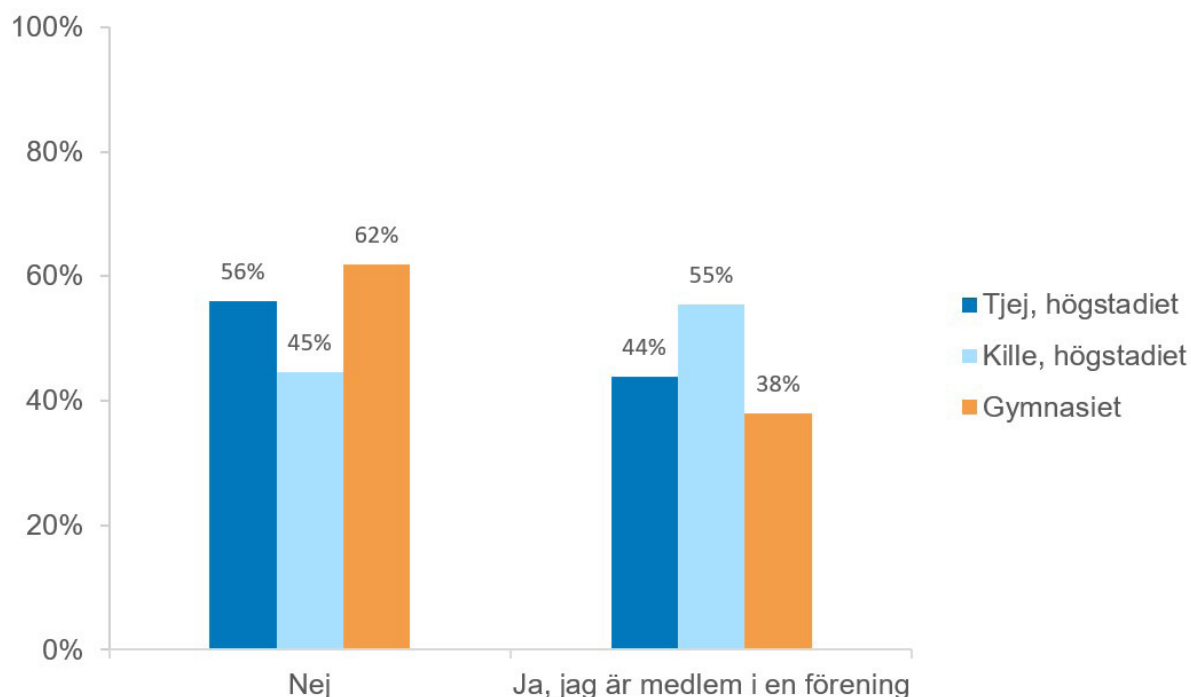
B7a. Andel som saknar fritidsaktiviteter: Jämförelse över tid, högstadiet

Medlemskap i föreningar

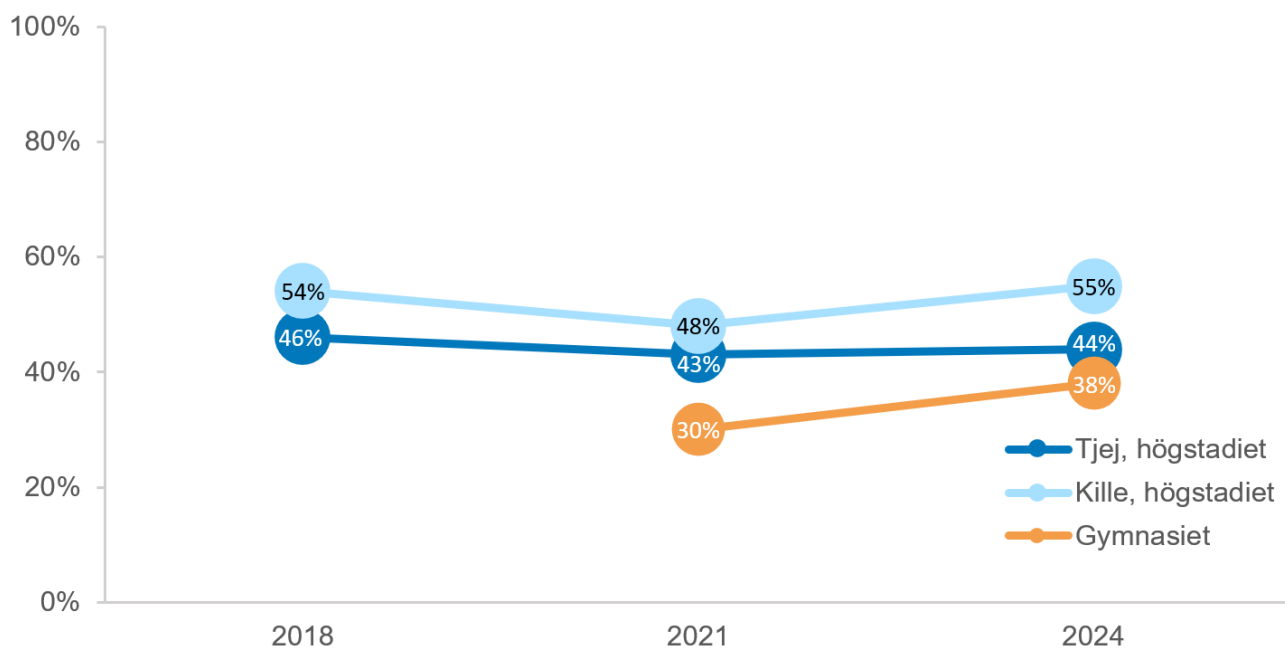
I Sverige har andelen unga som är medlemmar i en förening eller anger att de har ett intresse för ett föreningsmedlemskap minskat under många år. Även pandemin hade negativ påverkan på föreningsdeltagande, framför allt för barn och unga. Inom idrotten har vissa föreningsmedlemsantal påverkats negativt av pandemin, medan exempelvis föreningar inom utomhusidrott oftare påverkats positivt (MUCF 2023a). I Hylte svarar 46 procent av ungdomarna att de är medlemmar i någon förening.

B8. *Är du medlem i någon förening? Andel som svarat "ja"*

Sedan 2018 har andelen högstadieungdomar som är medlemmar i en förening legat på en oförändrad nivå. Bland gymnasieungdomar har andelen ökat sedan 2021.

B8a. Andel som är medlem i en förening: Jämförelse över tid

FRITID: Vad sticker ut?

Nöjdheten med fritiden har ökat bland både högstadie- och gymnasieungdomar jämfört med tidigare Lupp-undersökningar. När det gäller sina kompisar är nästan alla ungdomar nöjda.

Samtidigt upplever många, särskilt på gymnasiet, att utbudet av fritidsaktiviteter är begränsat. Hela 41 procent av gymnasieeleverna anser att det finns ganska lite, väldigt lite eller ingenting att göra där de bor, medan motsvarande andel bland högstadieelever är 29 procent. Även andelen som tycker att det saknas fritidsaktiviteter är hög, 38–50 procent av ungdomarna tycker det. Andelen har dessutom ökat över tid. Bland högstadieungdomarna är tjejer generellt mer nöjda med fritidsutbudet än killar.

Unga med funktionsnedsättning anger i ännu högre utsträckning att fritidsaktiviteter saknas där de bor. Även unga i årskurs 8 och 9 är mindre nöjda med sin fritid och uttrycker att det finns aktiviteter, men att inget som intresserar dem. Dessutom är de i lägre grad föreningsaktiva och besöker fritidsgården mer sällan än andra grupper.

SKOLA

Skolan spelar en central roll i ungas utveckling, inte bara genom kunskapsförmedling utan även genom att påverka deras psykiska och fysiska hälsa, sociala relationer och framtida möjligheter. Det är ett stort antal faktorer som påverkar elevers studieengagemang, skolprestationer, välmående och trygghet. Exempel på sådana faktorer är relationer mellan lärare och elever, relationer mellan elever, klassrumsklimatet, skolans regler, vuxennärvaro och det pedagogiska ledarskapet (Skolverket 2022).

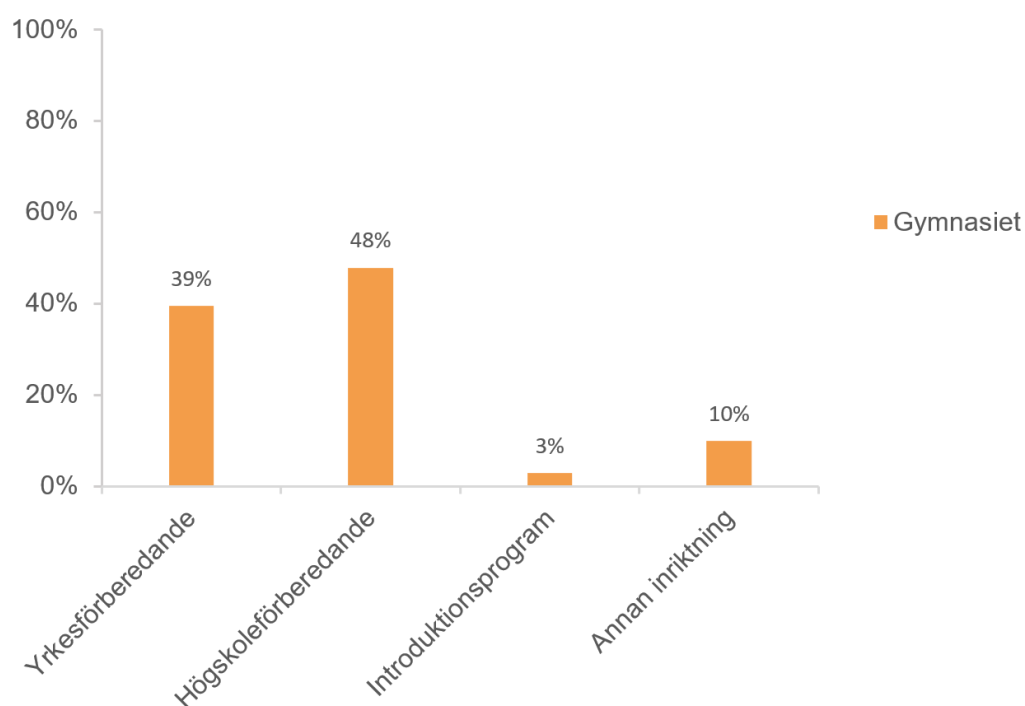
Nationell skolstatistik visar tydliga könsskillnader i skolresultat – flickor har i genomsnitt högre meritvärden och når oftare kunskapskraven. Svaga resultat kan öka risken för framtida utanförskap, ohälsa och kriminalitet (SKR 2019).

Studier visar även att tjejer ofta känner sig mindre trygga i skolan, mår sämre och är mer utsatta för trakasserier. Ett aktivt och kontinuerligt jämställdhetsarbete lyfts fram som en viktig lösning (Skolinspektionen 2020).

I Lupp-enkäten ställs en rad frågor om hur ungdomarna ser på sin skola – hur de trivs, hur de ser på undervisningen och skolmiljön samt övriga aspekter. Lupp-resultatet ger således värdefull information om elevernas syn på vissa aspekter, även om frågorna inte är heltäckande avseende skolsituationen.

I diagrammet C1 redovisas gymnasieelevernas programinriktning. 39 procent läser ett yrkesförberedande program, 48 procent läser ett högskoleförberedande program, 3 procent går introduktionsprogram och 10 procent uppgav att de går annan inriktning.

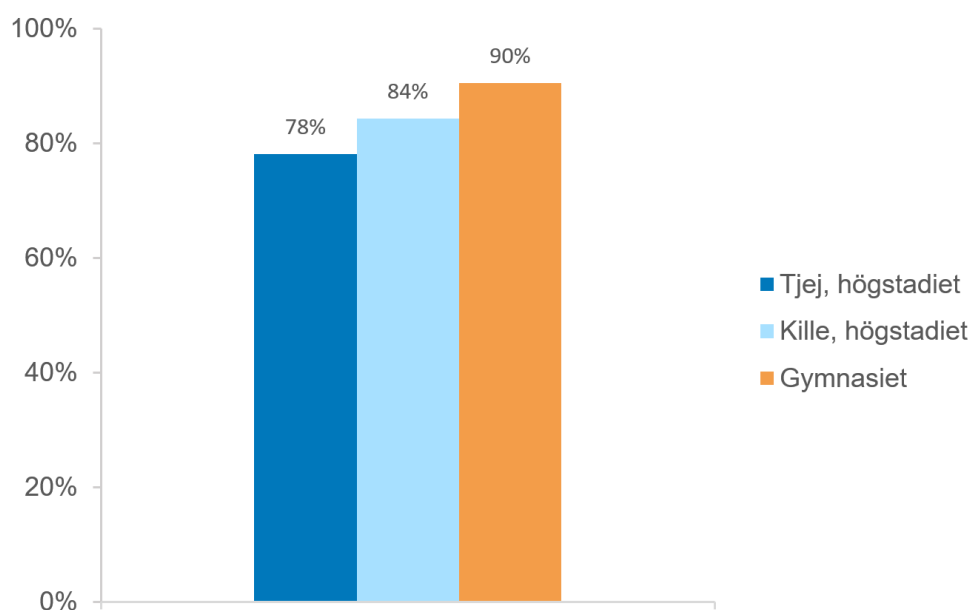
C1. Vilken inriktning har ditt gymnasieprogram?

Nöjdhet i skolan

Ungdomarna fick även svara på en fråga om hur nöjda de är med skolan. En andel om 78 procent av tjejerna i högstadiet, 84 procent av killarna i högstadiet och 90 procent av gymnasieungdomarna svarar att de är mycket eller ganska nöjda med skolan. Andelen nöjda har inte förändrats på något betydande vis över tid.

C2. Hur nöjd är du med ditt liv när det handlar om skolan? Andel som svarat "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"

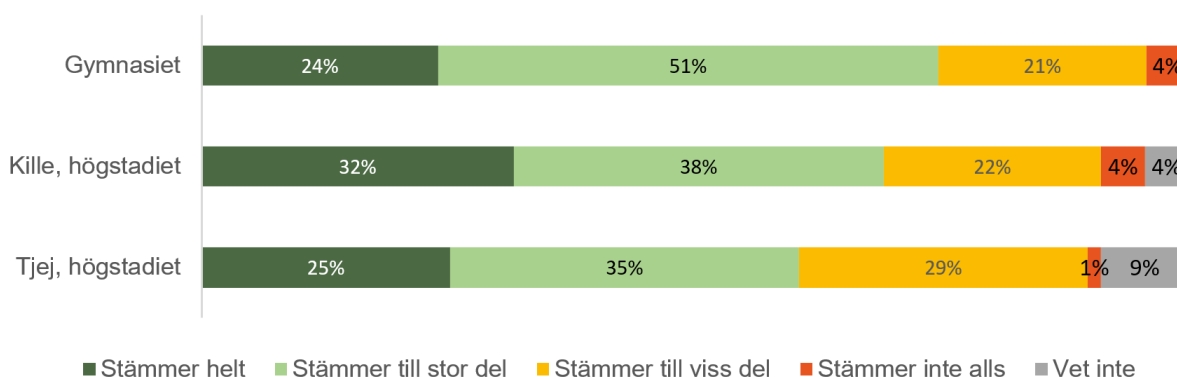

Trivsel och stämning

Resultat från ett stort antal studier tyder på ett samband mellan trivsel i skolan och elevernas hälsa. Trivsel i skolan är också förknippat med bra skolprestationer. Låg skoltrivsel har däremot visat sig ha samband med riskbeteenden, såsom användning av alkohol, tobak och droger och med lägre självskattad hälsa samt ökade självrapporterade hälsobesvär (Folkhälsomyndigheten 2023).

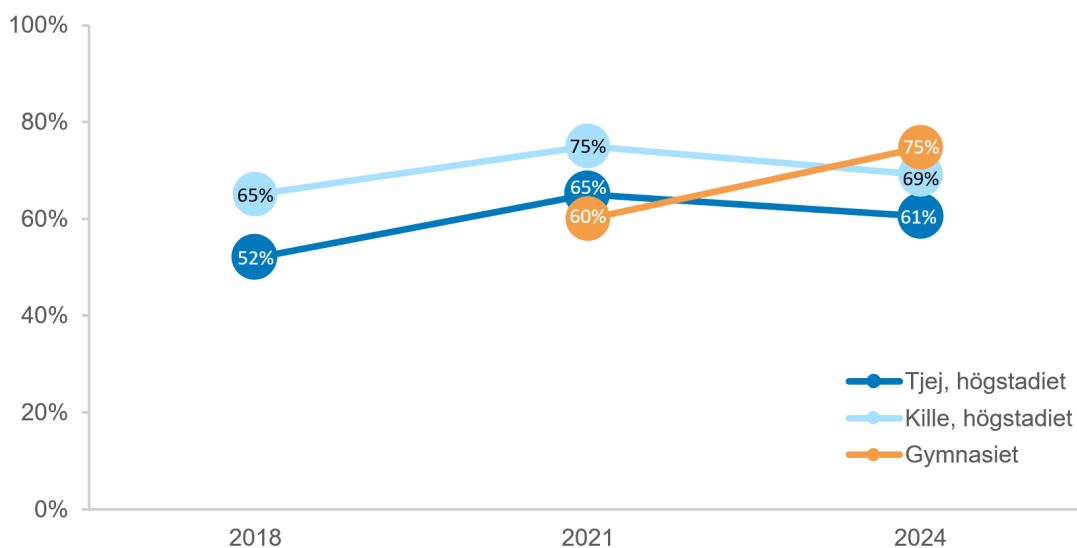
I diagram C3 nedan redovisas hur ungdomarna svarat på påståendet, ”jag trivs med stämningen på min skola”. Den visar att 60 procent av tjejerna på högstadiet, 70 procent av killarna på högstadiet och 75 procent av gymnasieungdomarna har svarat att de helt eller delvis instämmer i att de trivs med stämningen på skolan.

C3. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola? ”Jag trivs med stämningen på min skola.”

Sedan 2018 har andelen högstadieungdomar som trivs med stämningen på sin skola ökat, även om en liten minskning kan konstateras sedan 2021. Bland gymnasieungdomar har andelen som trivs med stämningen på skolan ökat sedan 2021.

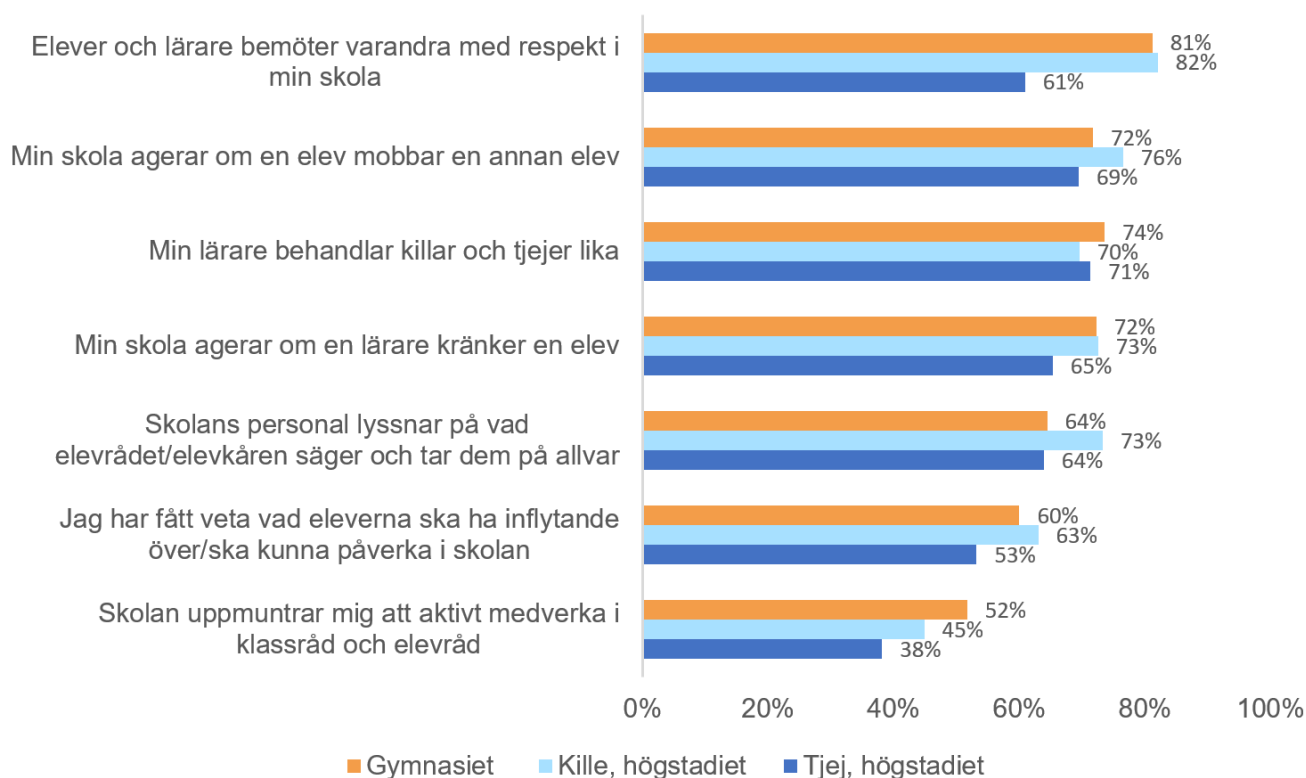
C3a. Andel som svarat att påståendet ”Jag trivs med stämningen på min skola” ”stämmer helt” eller ”stämmer till stor del”: Jämförelse över tid

Andelen som svarat 'vet ej' är bortplockad ur redovisningen för C3a för att kunna jämföra över tid.

Ungdomarna fick svara på ytterligare påståenden relaterat till skolans sociala miljö. I diagram C4 nedan redovisas andelen som instämmer helt eller till stor del i respektive påstående. En andel om mellan 61–82 procent instämmer i att elever och lärare bemöter varandra med respekt i skolan. Det framgår även att killarna på högstadiet generellt tycker påståendena stämmer i högre grad än tjejerna.

C4. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola? Andel som svarat ”stämmer helt” eller ”stämmer till stor del”

Jämfört med rikssnittet instämmer högstadieeleverna i Hylte generellt i påståendena i något högre grad. Detta gäller särskilt påståendet ”Skolans personal lyssnar på vad elevrådet/elevkåren säger och tar dem på allvar”, där 68 procent av ungdomarna i Hylte instämmer, jämfört med 48 procent i riket. På gymnasienivå är det däremot en lägre andel av Hylteungdomarna som instämmer i påståendet ”Mina lärare behandlar tjejer och killar lika”, jämfört med rikssnittet. I övrigt är svaren relativt lika.

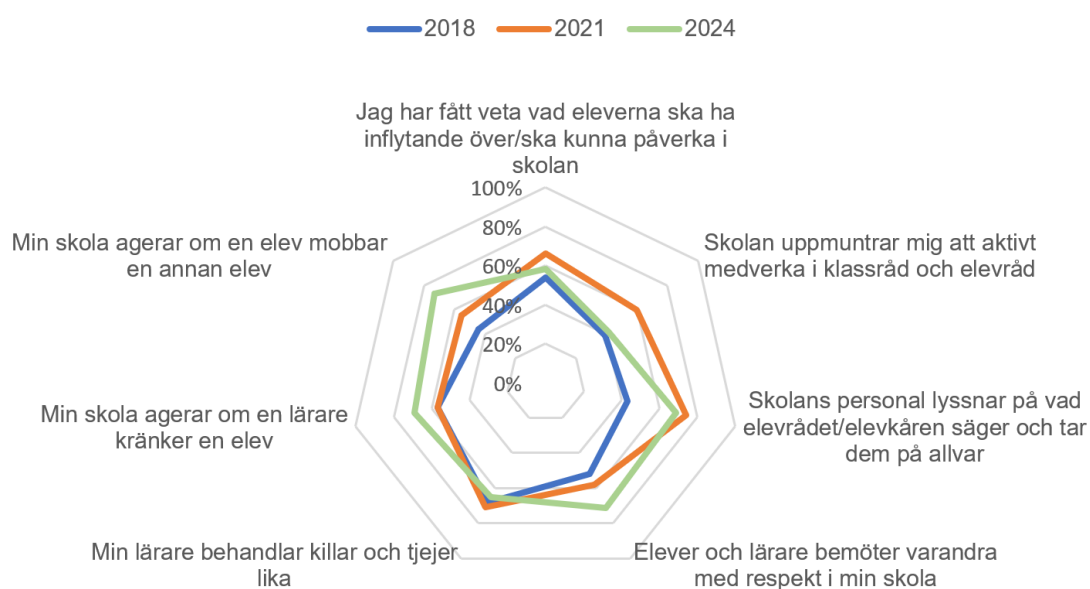
Andelen som svarat 'vet ej' är bortplockad ur redovisningen för C4 för att ge en mer rättvis bild av instämmandegraden. Andelen som svarat vet ej varierar stort i frågorna och är mellan 4–29 procent. Störst andel, 29 procent svarar vet ej gällande ”Min skola agerar om en lärare kränker en elev”.

C4a. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola? Andel som svarat ”stämmer helt” eller ”stämmer till stor del”: Jämförelse med rikssnittet

	Hylte högstadiet	Riket högstadiet	Hylte gymnasiet	Riket gymnasiet
Elever och lärare bemöter varandra med respekt i min skola	71 %	61 %	81 %	80 %
Min skola agerar om en elev mobbar en annan elev	73 %	63 %	72 %	74 %
Min skola agerar om en lärare kränker en elev	69%	61 %	72 %	74 %
Mina lärare behandlar killar och tjejer lika	70 %	63 %	74 %	82 %
Skolans personal lyssnar på vad elevrådet/elevkåren säger och tar dem på allvar	69 %	48 %	64%	58 %
Jag har fått veta vad eleverna ska ha inflytande över/ska kunna påverka i skolan	58 %	56 %	60 %	60 %
Skolan uppmuntrar mig att aktivt medverka i klassråd och elevråd	41 %	40 %	52 %	50 %

Sedan 2018 kan vi se att det skett en förändring inom några av frågorna som rör skolan för högstadiet, se diagrammet C4b. En positiv utveckling har skett för påståendena ”min skola agerar om en elev mobbar en annan elev”, ”min skola agerar om en lärare kränker en elev” samt ”elever och lärare bemöter varandra med respekt i min skola”. För påståendet ”skolan uppmuntrar mig att aktivt medverka i klassråd och elevråd” har andelen som instämmer minskat sedan 2021 och är på samma nivå som 2018.

C4b. Andel som svarar ”stämmer helt” eller ”stämmer till stor del” på påståenden om skolan: Jämförelse över tid, högstadiet

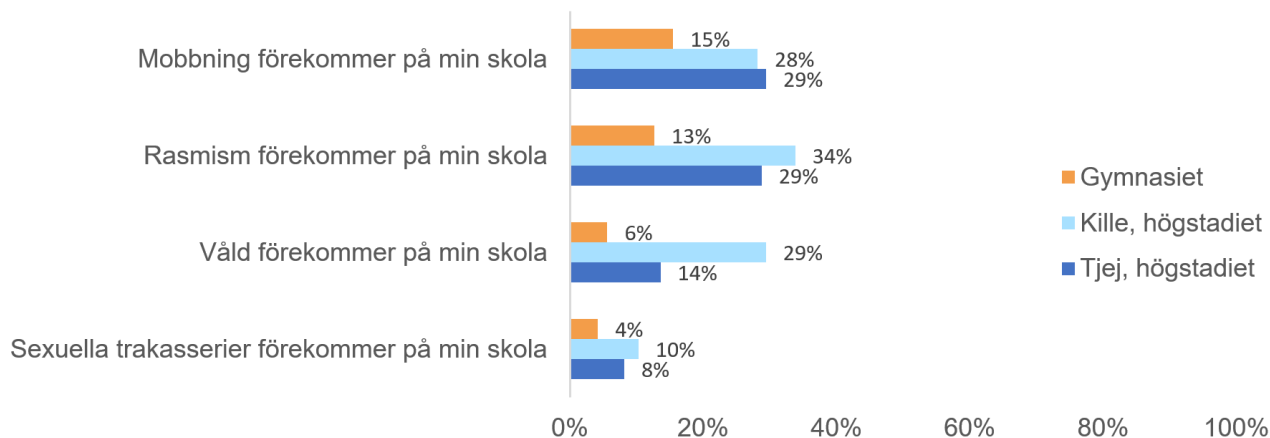

Andelen som svarat 'vet ej' är bortplockad ur redovisningen för C4a och C4b för att ge en mer rättvis bild av instämmandegraden. Andelen som svarat vet ej varierar stort i frågorna och är mellan 4–29 procent. Störst andel, 29 procent svarar vet ej gällande ”Min skola agerar om en lärare kränker en elev”.

Förekomst av problem i skolan

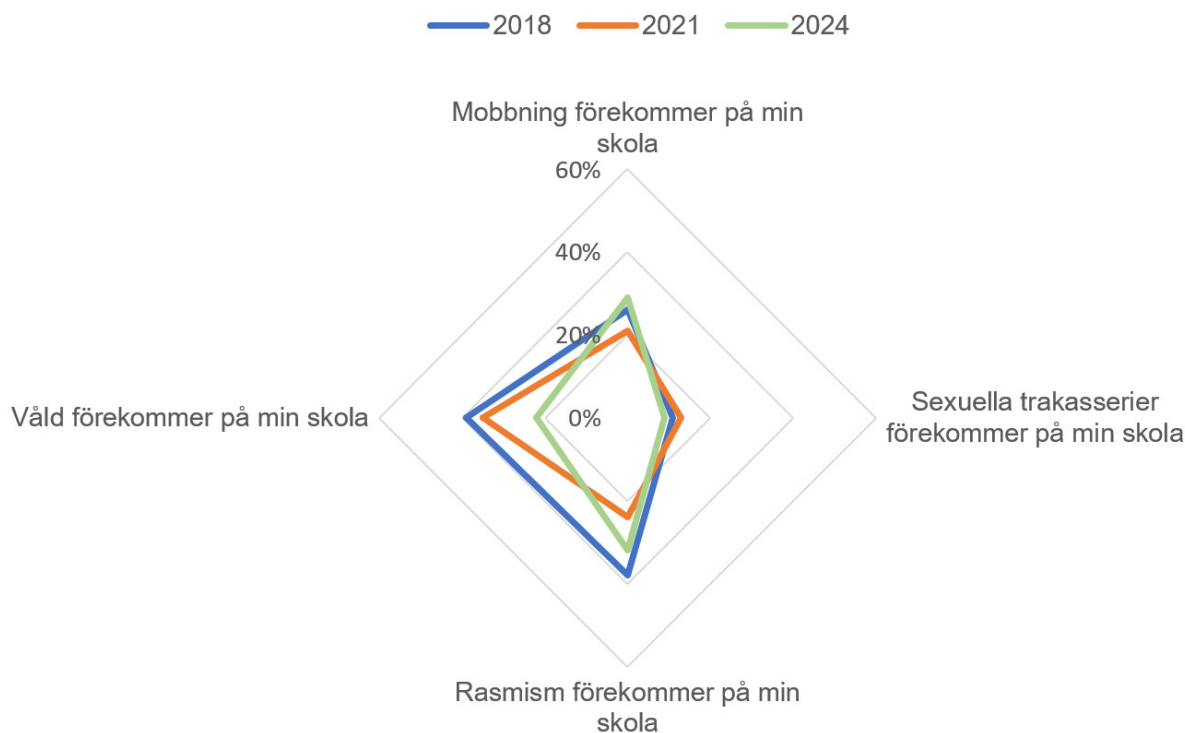
Ungdomarna fick även ta ställning till huruvida rasism, våld, mobbning eller sexuella trakasserier förekommer på skolan. Vad som framgår är att en relativt hög andel av högstadieungdomarna svarar att samtliga problem förekommer på deras skola.

C5. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola? Andel som svarat ”stämmer helt” eller ”stämmer till stor del”

Andelen högstadieungdomar som instämmer i att våld förekommer på sin skola har minskat betydligt sedan tidigare år. När det gäller rasism har andelen ökat något sedan 2021 men ändå lägre andel än 2018. Förekomst av sexuella trakasserier och mobbning är relativt likt tidigare resultat från år.

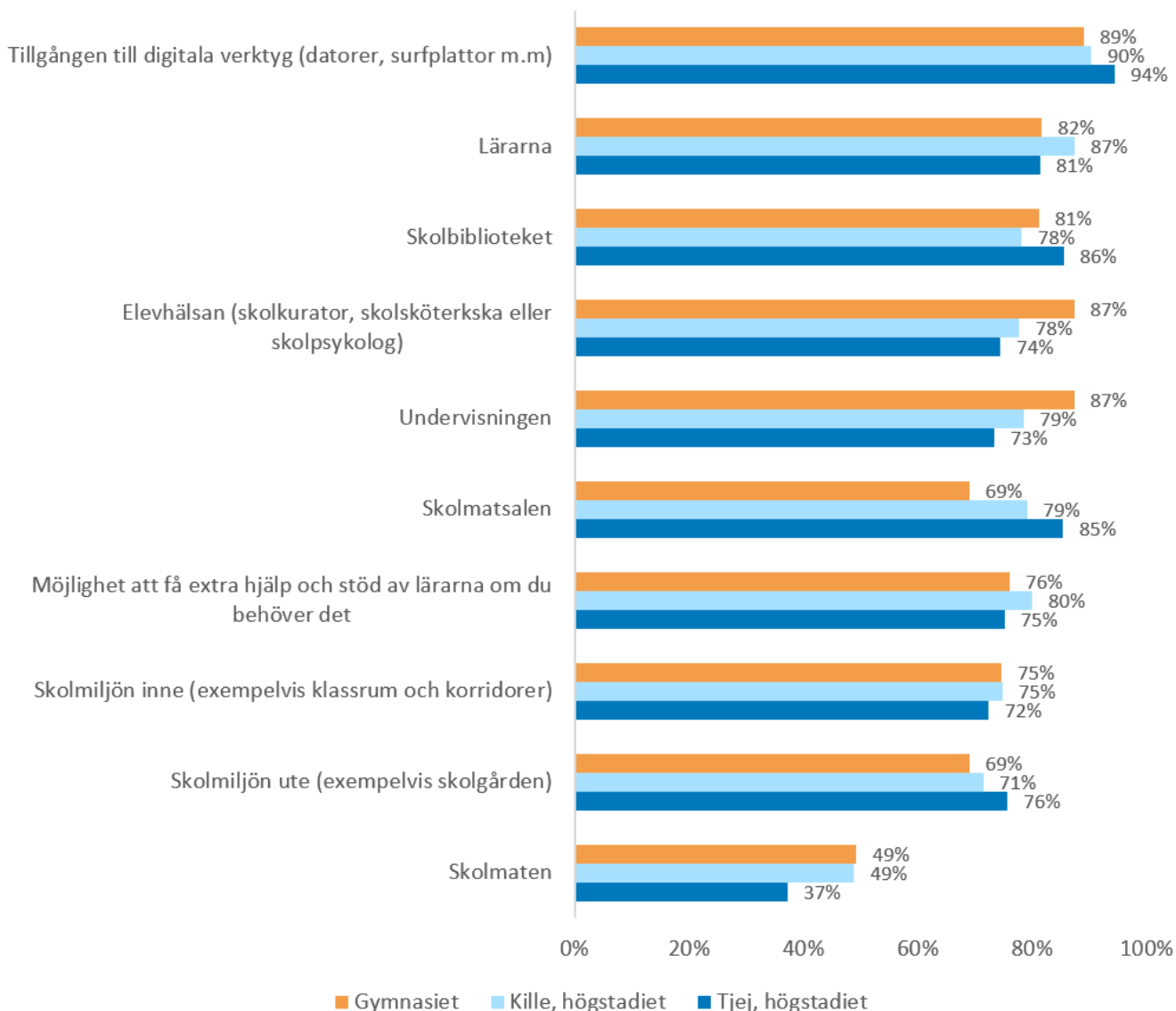
C5a. Andel som svarar ”stämmer helt” eller ”stämmer till stor del” på påståenden om skolan: Jämförelse över tid, högstadiet

Omdöme skola

Lupp-enkäten tar upp flera centrala aspekter av ungas skolsituation, som skolmiljö, undervisning, elevhälsa och skolmat. Ungdomarna är mest nöjda med tillgången till digitala verktyg (89–94 procent). Högstadietjejer är något mer nöjda med lärarna (87 procent), medan högstadietjejer är mer nöjda med skolbiblioteket (86 procent). Gymnasieelever är mer nöjda med undervisning och elevhälsa (87 procent) än högstadieelever. Skolmaten får lågt betyg – bara 49 procent av gymnasieeleverna och 43 procent av högstadieeleverna tycker den är bra.

C6. Vad tycker du om... Andel som svarat ”mycket bra” eller ”ganska bra”

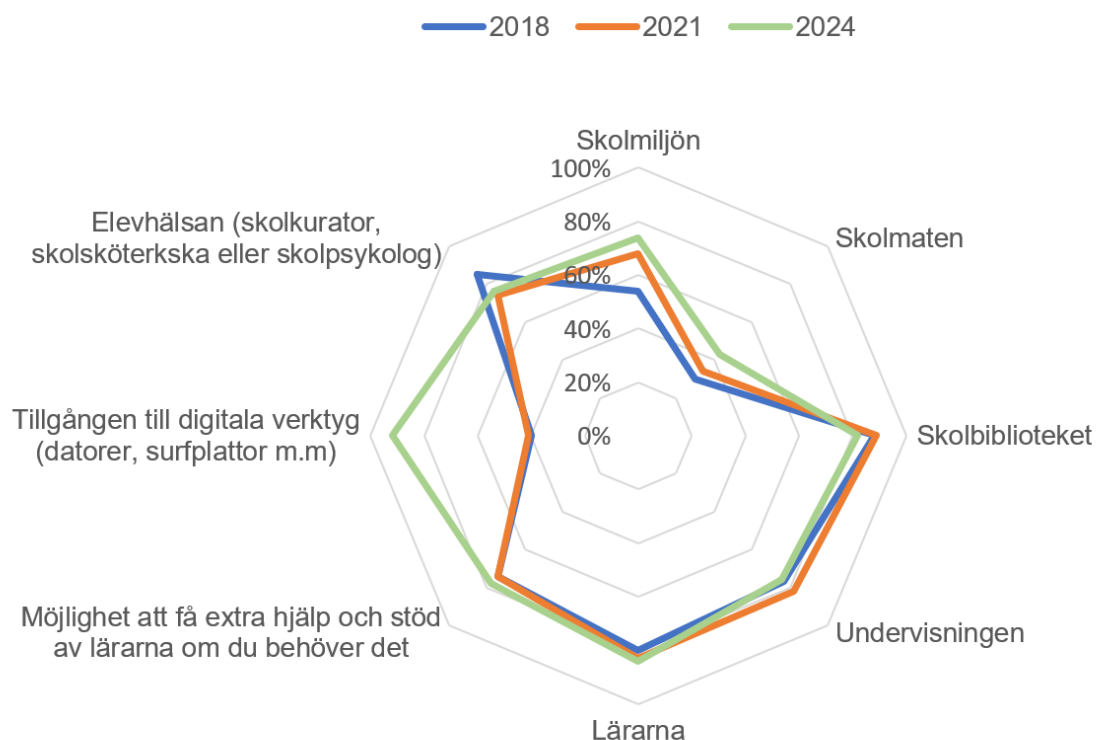
Tabell C6a jämför resultaten med rikssnittet och visar att högstadieungdomarna i Hylte är mer nöjda än riket med skolbiblioteket, skolmatsalen och skolmiljön (såväl inomhus som utomhus). Gymnasieeleverna är däremot mer nöjda med skolmiljön utomhus men mindre nöjda med lärarna, skolmatsalen, möjligheten att få extra hjälp och stöd samt skolmaten, jämfört med rikssnittet.

C6a. Vad tycker du om... Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra": Jämförelse med rikssnittet

	Hylte högstadiet	Riket högstadiet	Hylte gymnasiet	Riket gymnasiet
Tillgången till digitala verktyg (datorer, surfplattor m.m.)	92 %	89 %	89 %	95 %
Lärarna	84 %	78 %	82 %	91 %
Skolbiblioteket	82 %	70 %	81 %	76 %
Elevhälsan (skolkurator, skolsköterska eller skolpsykolog)	76 %	76 %	87 %	85 %
Undervisningen	76 %	76 %	87 %	89 %
Skolmatsalen	82 %	69 %	69 %	71 %
Möjlighet att få extra hjälp och stöd av lärarna om du behöver det	77 %	75 %	76 %	84 %
Skolmiljön inne (exempelvis klassrum och korridorer)	74 %	65 %	75 %	78 %
Skolmiljön ute (exempelvis skolgården)	73 %	60 %	69 %	59 %
Skolmaten	43 %	38 %	49 %	57 %

I diagram C6b mäts nöjdheten hos högstadieeleverna över tid. Det har skett en positiv utveckling avseende nöjdheten med tillgång till digitala verktyg. Det ska dock konstateras att tidigare år avsåg frågan endast tillgång till datorer. Även avseende skolmiljön (2024 mättes inne- och utemiljön uppdelat, men är hopslaget i diagrammet) och skolmaten är ungdomarna något mer nöjda än föregående år. Övriga faktorer är relativt oförändrade. Skolmatsalen går inte att jämföra över tid då den frågan inte fanns med 2018 och 2021.

C6b. Vad tycker du om... Andel som svarat ”mycket bra” eller ”ganska bra”:
Jämförelse över tid, högstadiet

Elevinflytande

Lupp-enkäten innehåller ett antal frågor som rör elevinflytande. Ungdomarna svarade på frågor om hur mycket de skulle vilja vara med och bestämma i skolan och hur mycket de anser att de får bestämma i dagsläget.

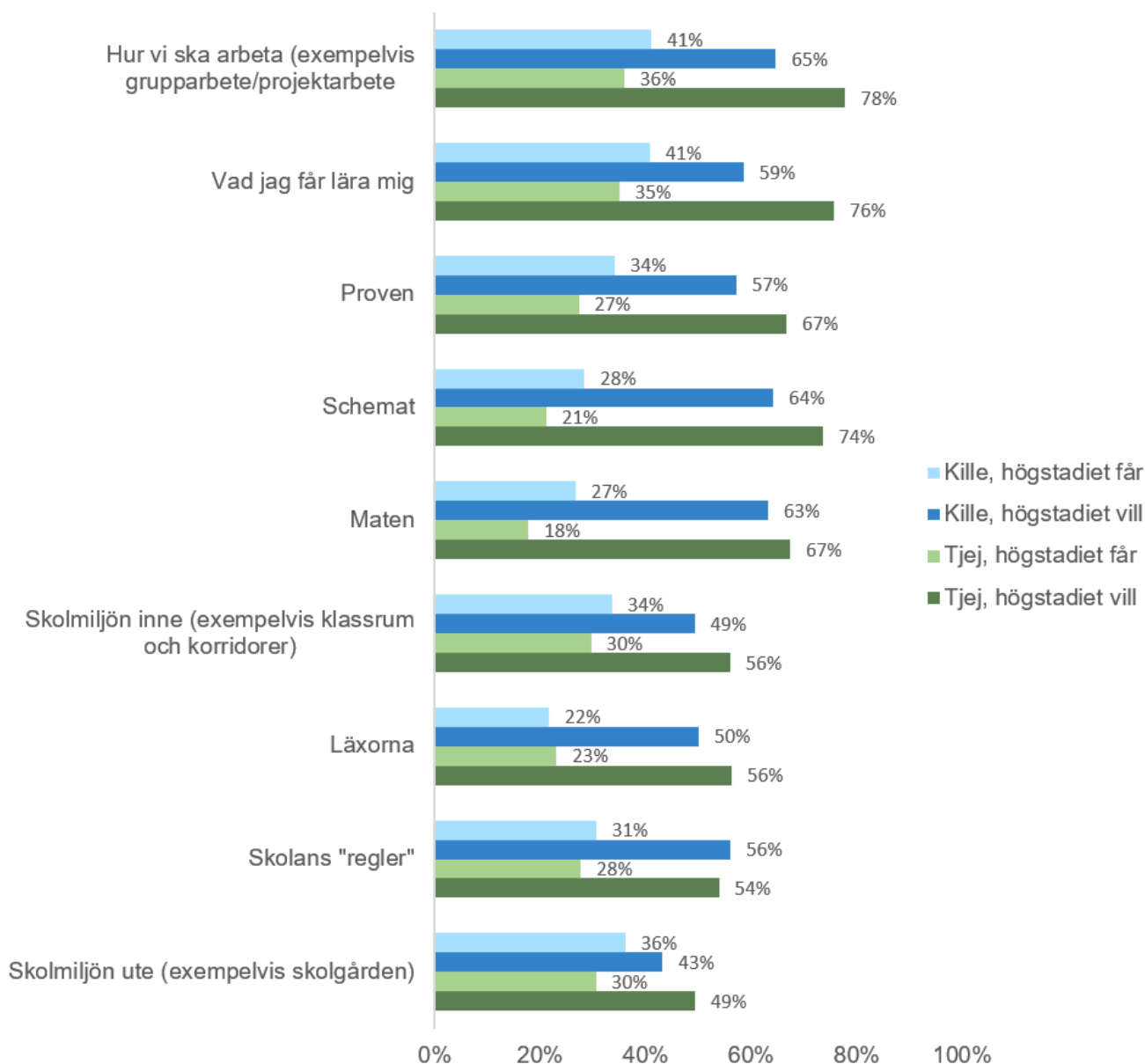
Den svenska skolan bygger på demokratiska värderingar enligt skollag och läroplan. Dessa ska genomsyra hela skolans verksamhet. Genom demokratiska arbetssätt i undervisningen utvecklar eleverna viktiga förmågor som hjälper dem att bli aktiva samhällsmedborgare. Elevernas delaktighet är viktig och central för skolans utveckling – när de får inflytande och blir lyssnade på kan undervisningen förbättras (Skolverket 2015).

I Hylte ser vi att andelen unga som vill påverka är hög både i högstadiet (se diagram C7a) och gymnasiet (se diagram C7b på följande sida). Tjejer i högstadiet svarar att de vill påverka olika saker i något högre grad än killar. Killar på högstadiet svarar i något högre grad än tjejer att de får vara med och påverka olika saker.

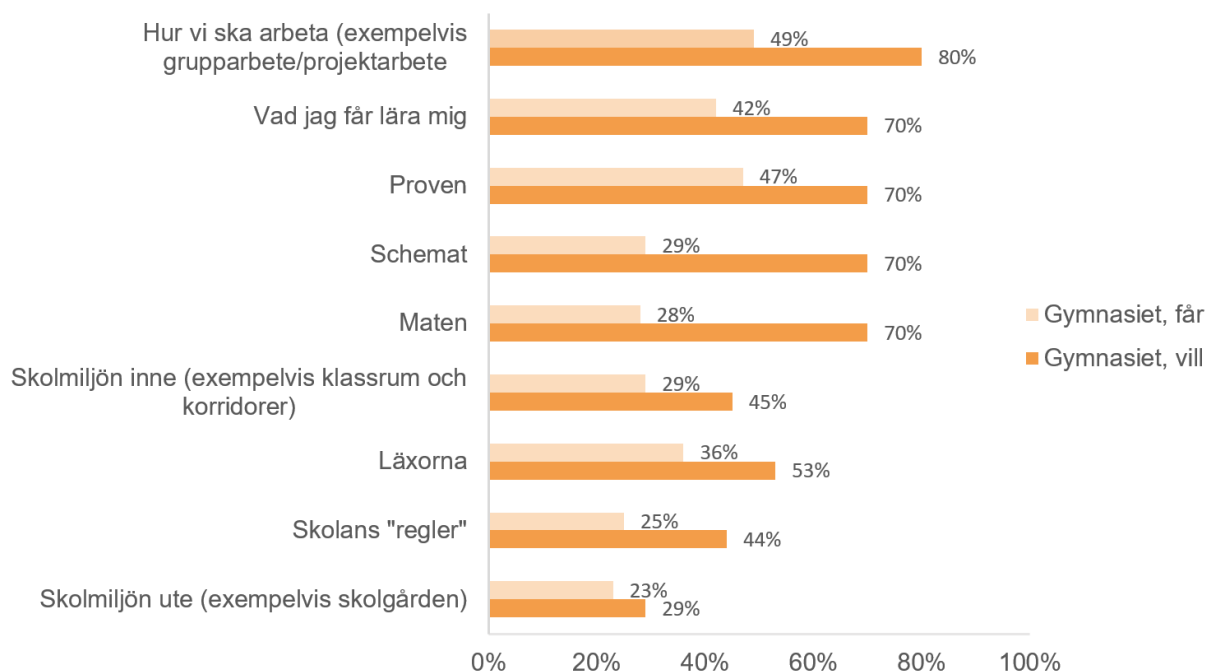
”Hur vi ska arbeta” och ”Vad jag får lära mig” är det som högstadieungdomarna anser att de i högsta grad får vara med och bestämma om. På gymnasiet svarar flest att de får vara med och bestämma om ”hur vi ska arbeta” och proven.

Bland ungdomarna som svarat på den anpassade versionen av Lupp uppger 67 procent att de får vara med och bestämma vad de ska göra i skolan. När det handlar om maten så uppger ungdomarna i lika stor utsträckning att de får vara med och bestämma som övriga.

C7a. Hur mycket eller lite vill/får du som elev vara med och bestämma om följande?
Andel som svarat "väldigt mycket" eller "ganska mycket, högstadiet"

C7b. Hur mycket eller lite vill/får du som elev vara med och bestämma om följande?
Andel som svarat "väldigt mycket" eller "ganska mycket, gymnasiet

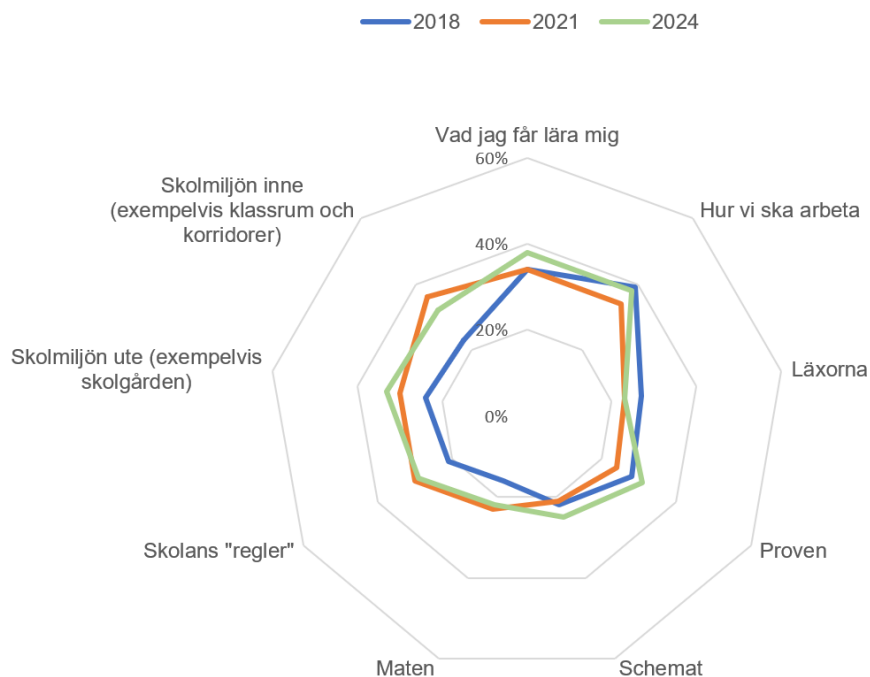
Tabell C7c nedan visar andelen elever som upplever att de får vara med och bestämma, i jämförelse med rikssnittet. Resultaten visar att högstadieungdomarna i Hylte i högre grad än genomsnittet får påverka vad de får lära sig, proven, skolans regler och skolmiljön utomhus. Gymnasieeleverna uppger i högre grad än rikssnittet att de har inflytande över vad de får lära sig och proven.

C7c. Andel som upplever att de får vara med och bestämma om följande: Jämförelse med rikssnittet

	Hylte högstadiet	Riket högstadiet	Hylte gymnasiet	Riket gymnasiet
Hur vi ska arbeta (exempelvis grupparbete/projektarbete)	38 %	32 %	49 %	48 %
Vad jag får lära mig	38 %	27 %	42 %	33 %
Proven	31 %	21 %	47 %	34 %
Schemat	25 %	17 %	29 %	23 %
Maten	22 %	16 %	28 %	21 %
Skolmiljön inne (exempelvis klassrum och korridorer)	32 %	24 %	29 %	26 %
Läxorna	23 %	19 %	36 %	29 %
Skolans "regler"	29 %	20 %	25 %	22 %
Skolmiljön ute (exempelvis skolgården)	33 %	23 %	23 %	21 %

Andelen högstadieungdomar som upplever att de får vara med att bestämma om olika saker i skolan har ökat i några frågor men minskat något i andra. I frågor avseende skolmiljön och skolans ”regler” ökar andelen medan den minskar något när det kommer till inflytande över läxor och ”hur vi ska arbeta”.

C7d. Andel som upplever att de får vara med och bestämma om följande: Jämförelse över tid, högstadiet

SKOLA: Vad sticker ut?

Bland högstadieeleverna uppger 78 procent av tjejerna att de är mycket eller ganska nöjda med sin skola, medan motsvarande andel bland killarna är 84 procent. På gymnasiet är andelen nöjda på samma fråga 90 procent.

När det gäller elevinflytande finns en tydlig skillnad mellan vad ungdomarna vill påverka och i vilken utsträckning de faktiskt får vara med och bestämma. Detta gäller både tjejer och killar på högstadiet samt ungdomarna på gymnasiet. Dessutom är det endast 38–52 procent av ungdomarna som anser att skolan aktivt uppmuntrar elever att delta i klassråd eller elevråd. Mellan 64 och 73 procent uppger dock att skolans personal lyssnar på elevrådet och tar deras åsikter på allvar, vilket är en förbättring sedan 2018.

När det gäller respekt i skolan finns tydliga skillnader – 61 procent av högstadietjejerna upplever att elever och lärare bemöter varandra med respekt, en betydligt lägre andel än bland killarna (82 procent) och gymnasieeleverna (81 procent).

Det som sticker ut är att ungdomarna, varken i gymnasiet eller högstadiet, är nöjda med skolmaten. Endast 49 procent av gymnasieungdomarna svarar att den är mycket bra eller ganska bra. Bland högstadieeleverna svarar 44 procent att de tycker skolmaten är mycket bra eller ganska bra.

Högstadieungdomar rapporterar i högre grad än gymnasieelever att problem såsom mobbning, rasism och våld förekommer i skolan. Unga med funktionsnedsättning är särskilt utsatta och upplever i ännu högre utsträckning att mobbning och våld förekommer i skolan.

POLITIK OCH SAMHÄLLE

Det tredje delmålet i ungdomspolitiken syftar till att unga ska få vara med och göra sina röster hörda, både i frågor som direkt berör dem och i samhället i stort. Det finns i dag en allmän föreställning om att unga är mindre politiskt intresserade än andra åldersgrupper, och en oro över ungdomarnas ovillighet att bli medlemmar i partier, ungdomsförbund och folkrörelser. Forskning visar dock att dagens unga inte skiljer sig nämnvärt i nivåer av politiskt intresse och engagemang i jämförelse med tidigare ungdomsgenerationer eller ens i förhållande till vuxna (Forte 2022). Viktiga förutsättningar för ett högt engagemang bland unga är att det finns både intresse för samhällsfrågor och politik men också förtroende för människor i allmänhet, beslutsfattare och de demokratiska institutionerna (MUCF 2024).

Forskning visar på att intresse, som i sin tur påverkas av familj, utbildning och socioekonomi, spelar stor roll för delaktigheten. Även tillgång till resurser och individens kön spelar roll för ungas engagemang och delaktighet (Forte 2022). Tjejer, unga med svensk bakgrund, unga med högutbildade föräldrar, unga som bor i storstad samt unga hbtqi+-personer har generellt ett högre samhällsengagemang (MUCF 2021).

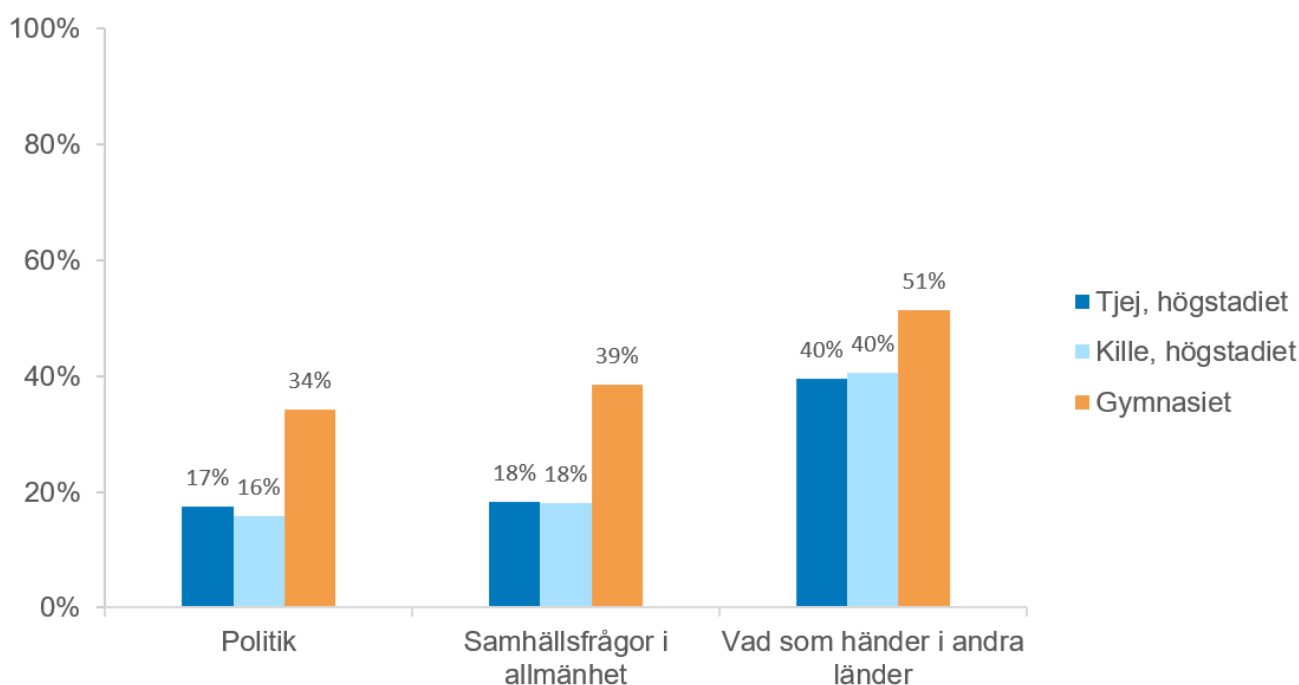
Ett forum där samhället kan göra viktiga insatser för att kompensera för dessa skillnader är skolan. Studier visar att skolan, genom kunskap och ett öppet klassrumsklimat, kan bidra till att jämna ut skillnaderna för de med sämre socioekonomiska förutsättningar (Forte 2022).

Intresse för olika frågor

Ungdomarna i Hylte svarade på frågor om hur intresserade de är av politik, samhällsfrågor i allmänhet och vad som händer i andra länder, se diagram D1 nedan. Är man intresserad är sannolikheten större att man engagerar sig aktivt i samhället.

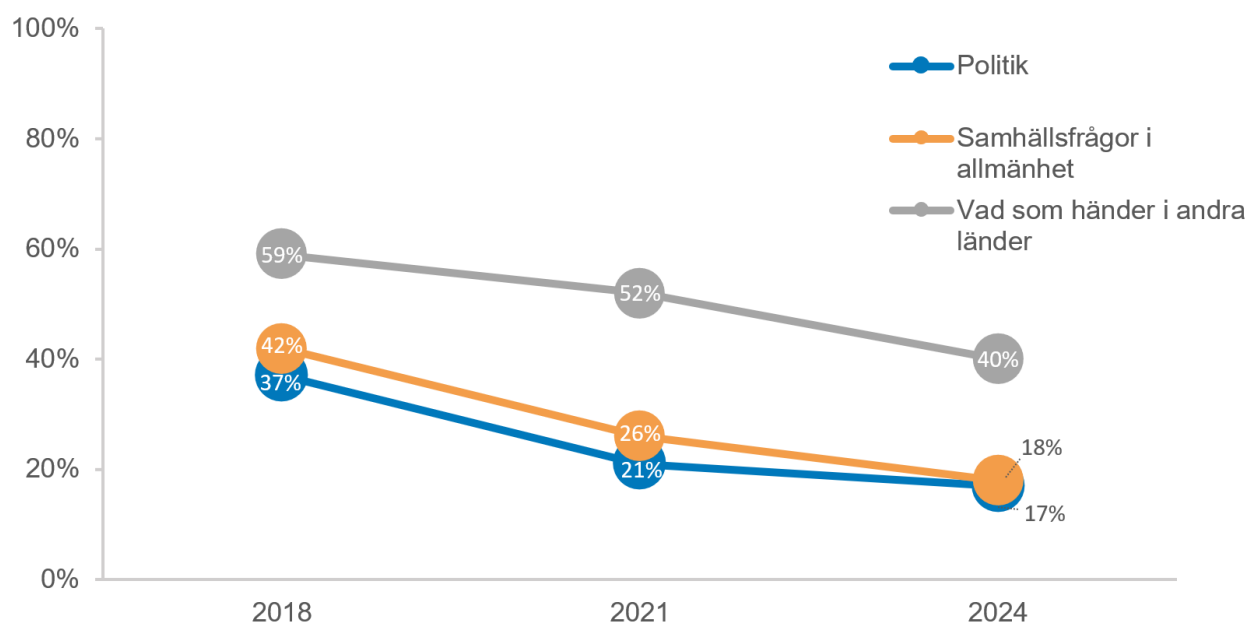
Av högstadieungdomarna är det 16–17 procent som svarar att de är intresserade av politik och motsvarande siffra för gymnasiet är 34 procent. 18 procent av högstadieungdomarna och 39 procent av gymnasieungdomarna är intresserade av samhällsfrågor i allmänhet. Gällande intresset för vad som händer i andra länder är 40 procent av högstadieungdomarna intresserade och 51 procent av gymnasieungdomarna. Det är tydligt att gymnasieungdomarna är mer intresserade av politik, samhällsfrågor och vad som händer i andra länder samt att det inte finns några betydande könsskillnader.

D1. Hur intresserad är du av följande? Andel som svarat ”mycket intresserad” eller ”ganska intresserad”

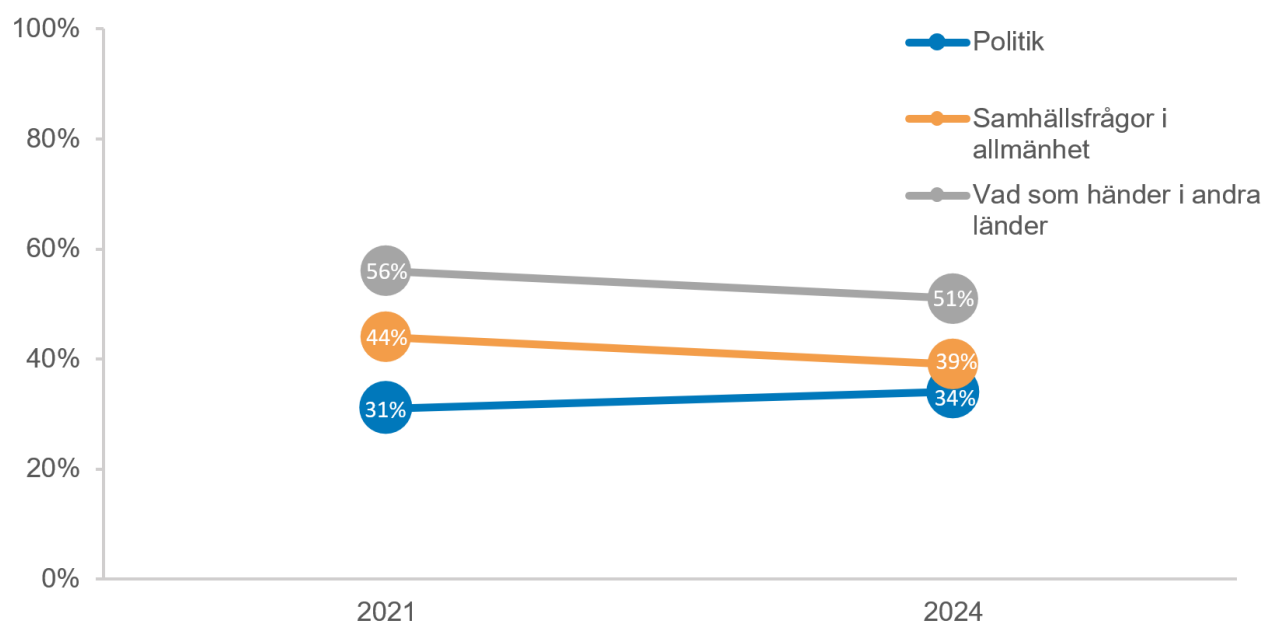

Sett över tid är intresset för samtliga frågor lägre än år 2018 samt 2021 bland högstadieungdomarna, se diagram D1a. Framförallt har intresset för politik och samhällsfrågor minskat. För gymnasieungdomarna syns inga betydande skillnader, se diagram D1b.

D1a. Andelen som är mycket eller ganska intresserade av följande: Jämförelse över tid, högstadiet

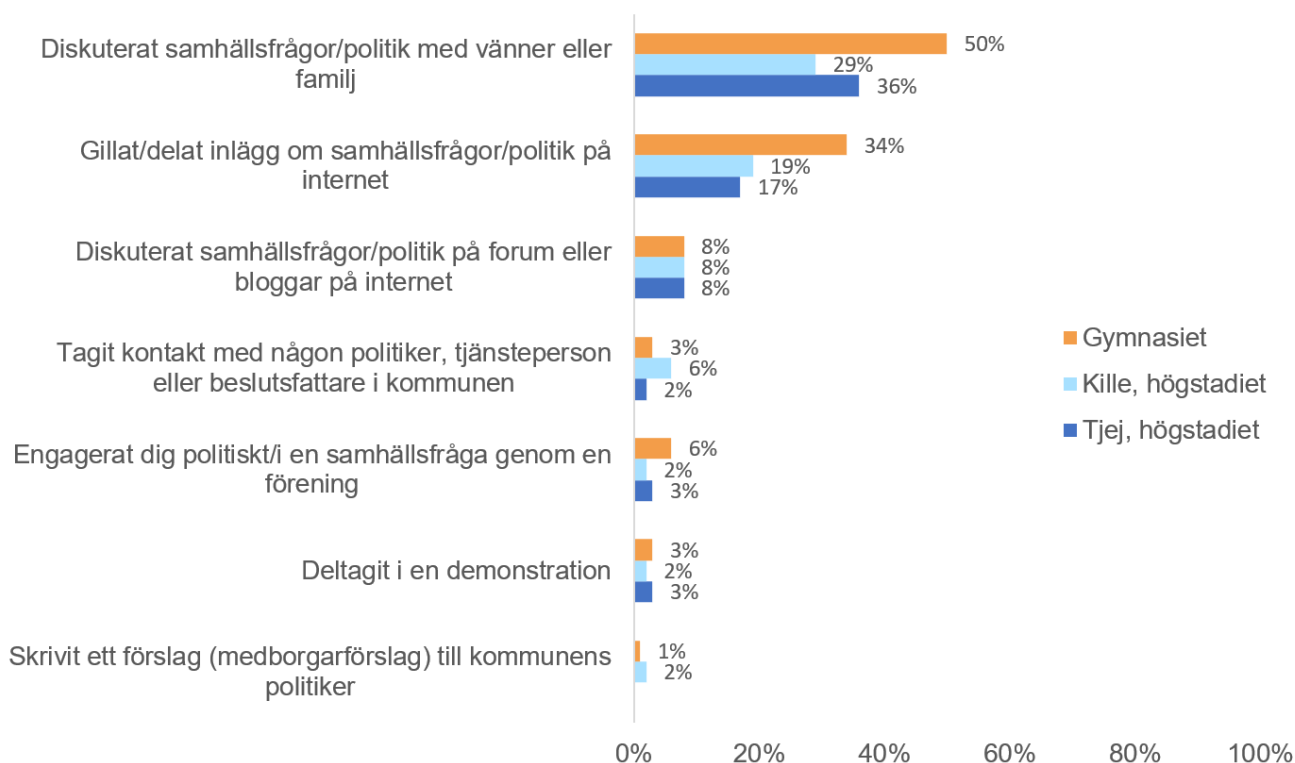
D1b. Andelen som är mycket eller ganska intresserade av följande: Jämförelse över tid, gymnasiet

Aktivt samhällsengagemang

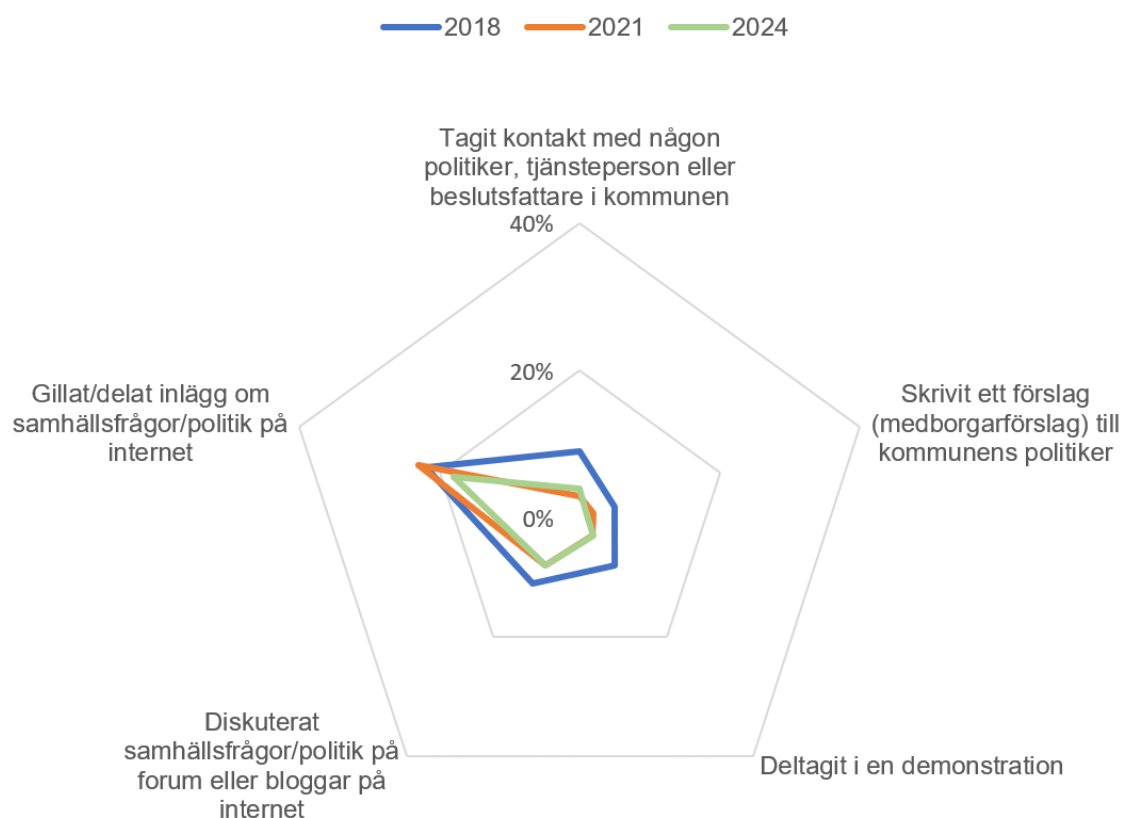
Vad som framgår i tabell D2 är att många ungdomar diskuterar samhällsfrågor och politik med vänner eller familj (29–50 procent) och en andel mellan 17–34 procent har gillat eller delat ett inlägg om samhällsfrågor eller politik på internet. 8 procent av ungdomarna har diskuterat samhällsfrågor på internet. Endast 2–6 procent av ungdomarna uppger att de tagit kontakt med politiker, tjänsteman eller beslutsfattare i kommunen.

D2. Under de senaste 12 månaderna, har du gjort något av följande? Andel som svarat ”ja”

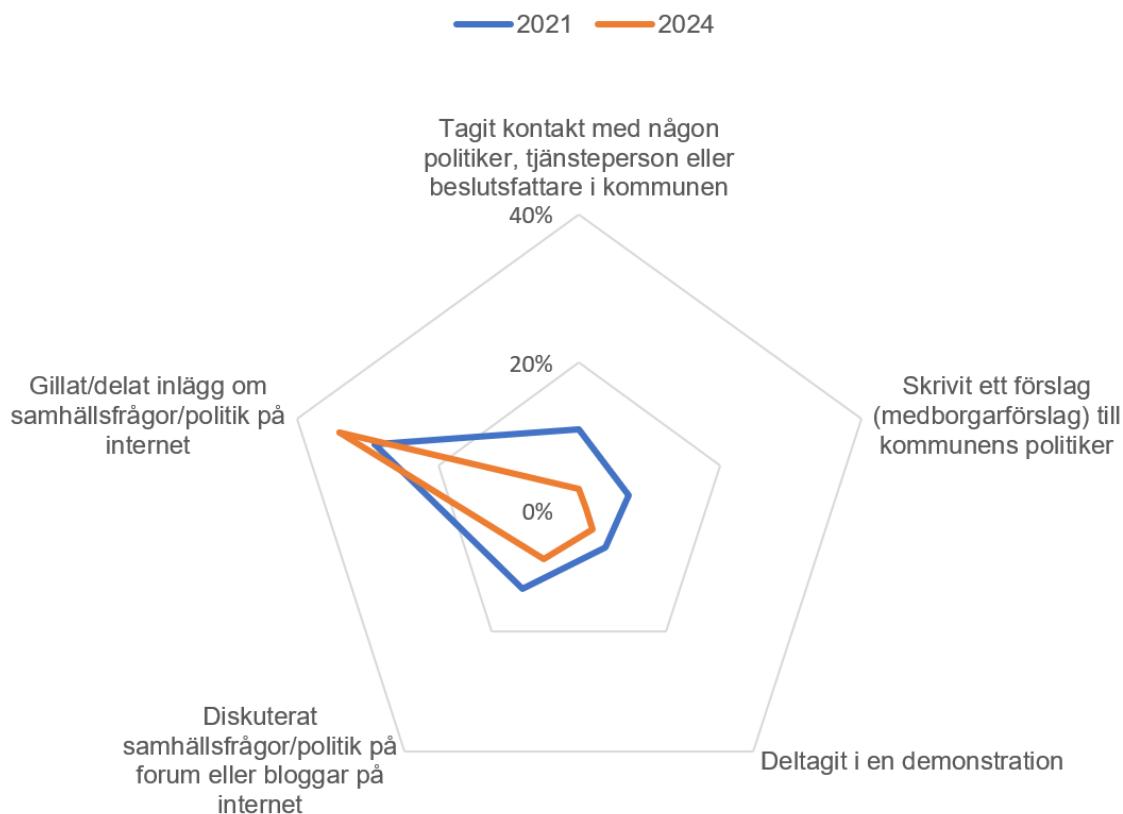

På följande sida redovisas resultatet över tid för högstadiet. Det finns en del skillnader jämfört med år 2018 och 2021, där vi ser att färre ungdomar svarar att de engagerat sig på olika sätt. Andelen ungdomar som delat/gillat inlägg på internet är på ungefär samma nivå som föregående år. Frågorna ”engagerat dig politiskt/i en samhällsfråga genom en förening” samt ”diskuterat samhällsfrågor/politik med vänner eller familj” fanns endast med år 2024 och finns därför inte med i jämförelsen över tid.

D2a. Andel som gjort följande de senaste 12 månaderna: Jämförelse över tid, högstadiet

D2b. Andel som gjort följande de senaste 12 månaderna: Jämförelse över tid, gymnasiet

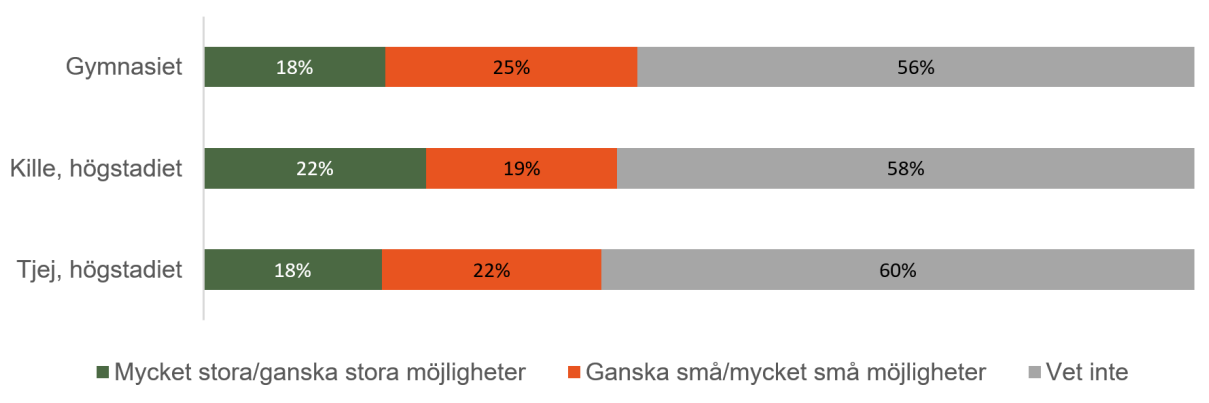

Möjligheter att påverka

Ungas upplevda möjligheter att föra fram åsikter till de som bestämmer och tilltron till att beslutsfattare är intresserade av människors åsikter och förslag, kan ses som en indikation på tilltron till politiska institutioner. Tidigare studier har visat på att en låg tillit till politiska institutioner, tillsammans med låg kunskap och intresse för politik, hänger samman med en låg politisk delaktighet och ett lågt samhällsengagemang. För att öka ungas delaktighet behövs insatser som främjar både ökad tillit till de politiska institutionerna och ökad kunskap (MUCF 2024).

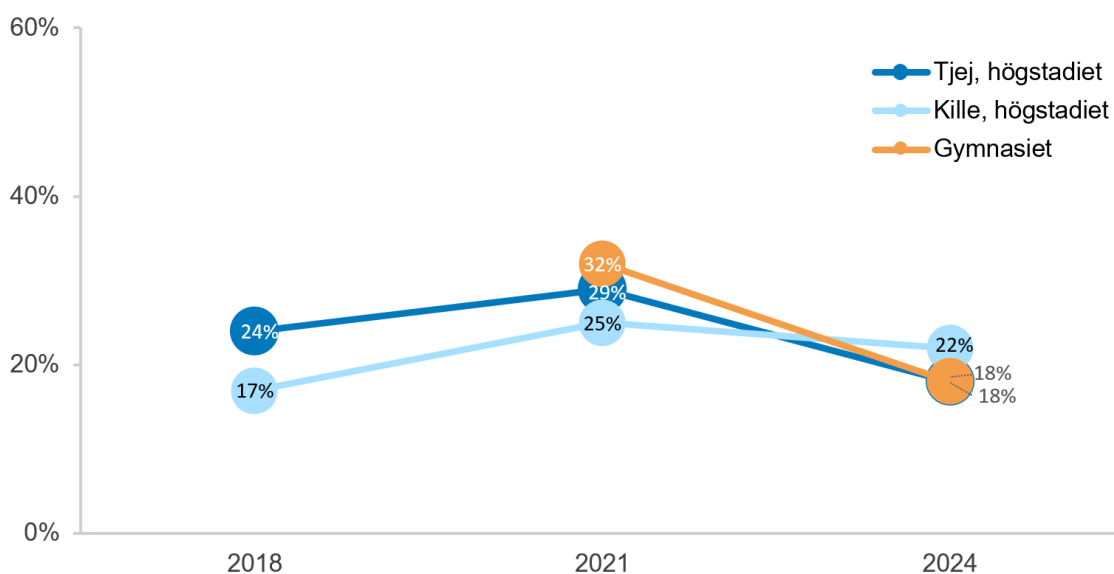
Vad som framgår av diagram D3 är att 18–22 procent av ungdomarna i Hylte anger att de har ganska eller mycket stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i kommunen. Värt att notera är att 56–60 procent inte vet vad de har för möjligheter att föra fram sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen.

D3. Vilka möjligheter har du att föra fram dina åsikter till dem som bestämmer i kommunen?

I jämförelse över tid framkommer det att andelen tjejer på högstadiet och gymnasieungdomar som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter att påverka har minskat över tid. För killar har andelen inte förändrats nämnvärt.

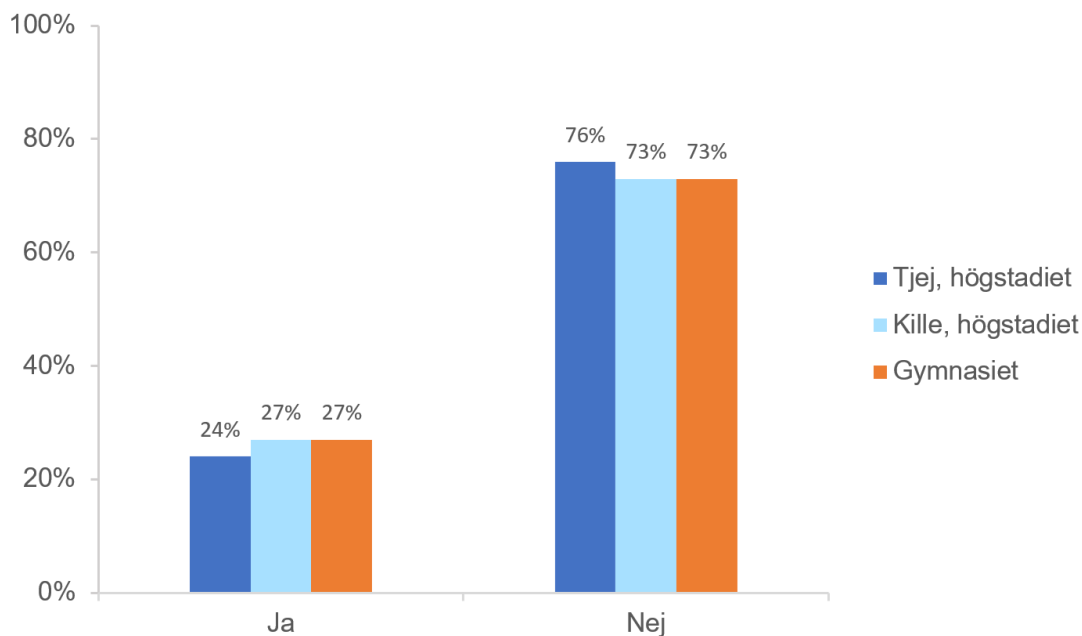
D3a. Andel som ser sig ha mycket/ganska stora möjligheter: Jämförelse över tid, högstadiet och gymnasiet

Vill vara med och påverka

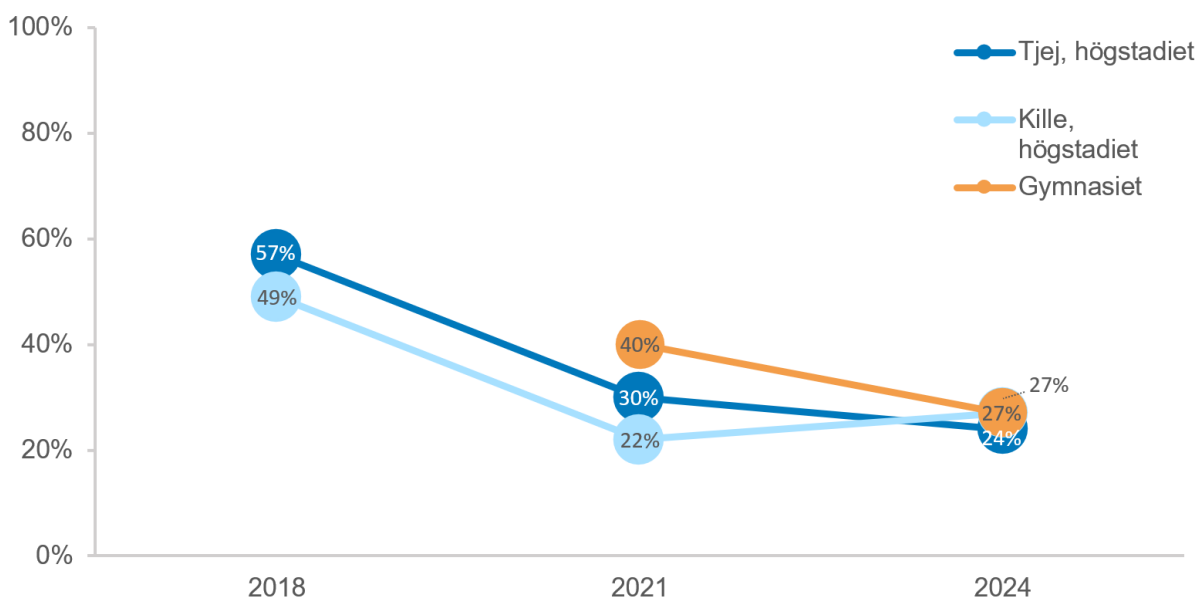
Ungdomarna svarade på en fråga om huruvida de vill vara med och påverka i frågor som rör Hylte. Andelen som vill påverka är 24–27 procent och det finns inga betydande skillnader mellan kön eller skolform.

D4. Vill du vara med och påverka i frågor som rör din kommun?

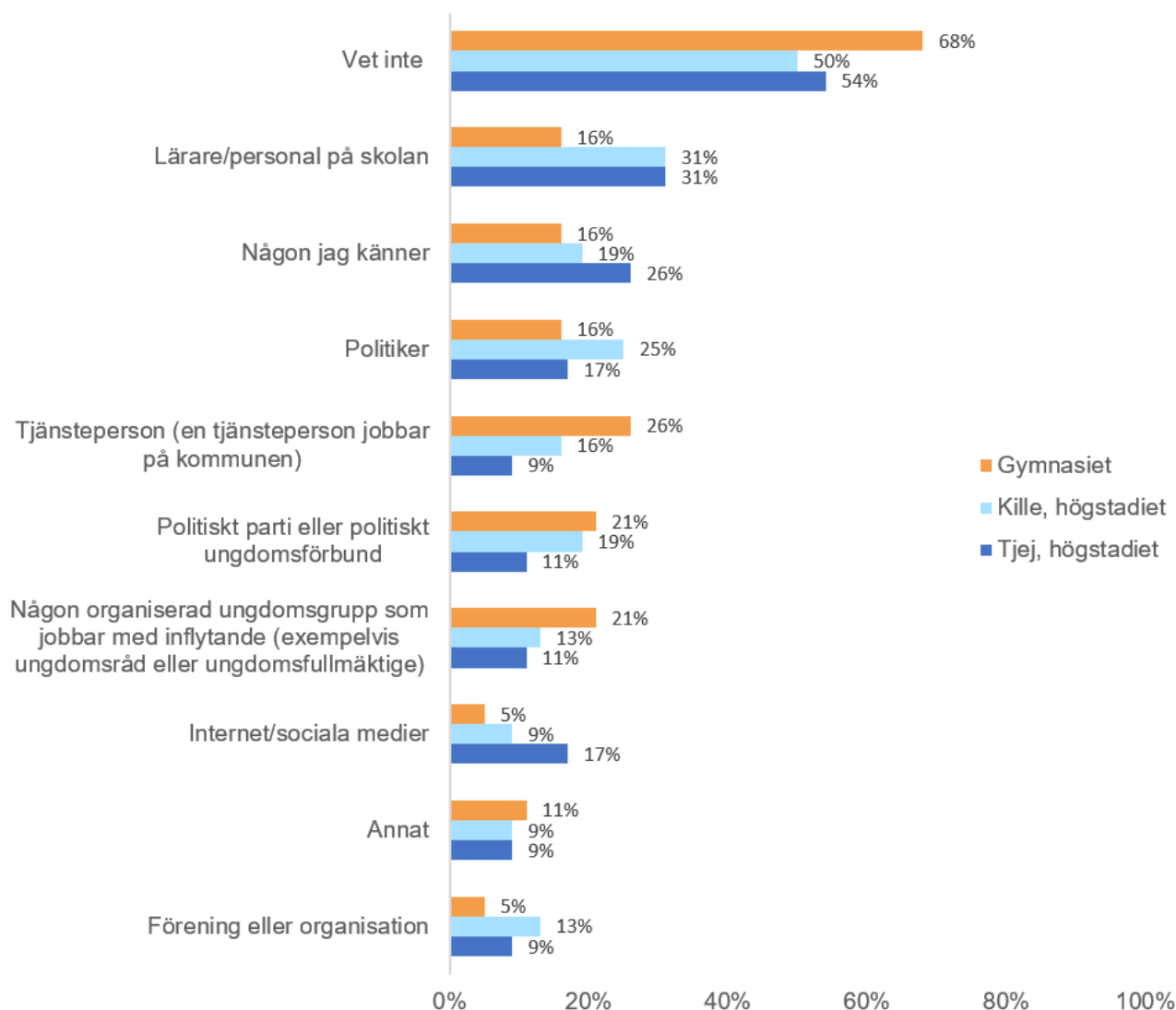
I diagram D4a framkommer att andelen unga som vill påverka i kommunen har minskat tydligt sedan år 2018.

D4a. Andel som vill vara med och påverka frågor i kommunen: Jämförelse över tid, högstadiet och gymnasiet

De som svarade att de vill påverka i kommunen fick en följdfråga gällande vem de skulle vända sig till om de vill påverka något. 68 procent av gymnasieungdomarna och 50–54 procent av högstadieungdomarna svarar att de inte vet vart de skulle vända sig. Därefter svarar störst andel, på högstadiet, att de skulle vända sig till lärare/personal på skolan och gymnasieungdomarna till någon tjänsteperson som arbetar på kommunen.

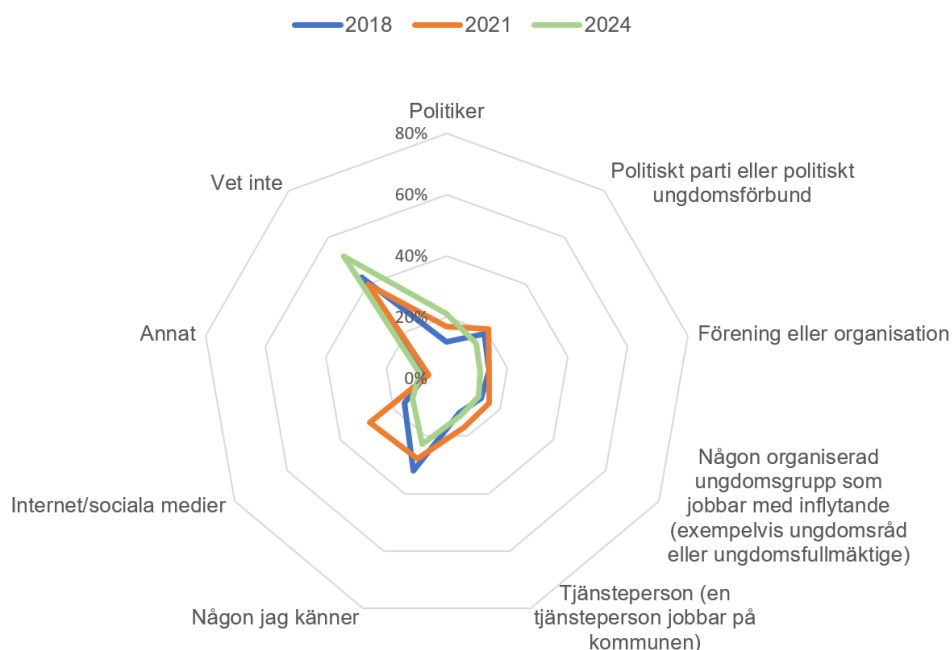
D4b. *Till vem eller vart vänder du dig om du vill påverka något i din kommun?*

Vid en jämförelse över tid kan vi se att andelen högstadieungdomar som skulle vända sig till en politiker har ökat något från föregående år. I övrigt har alla resultat sjunkit.

Fråga D4b besvarades endast av de som svarat att de vill påverka

D4c. Till vem eller vart vänder du dig om du vill påverka något i din kommun?
Jämförelse över tid, högstadiet

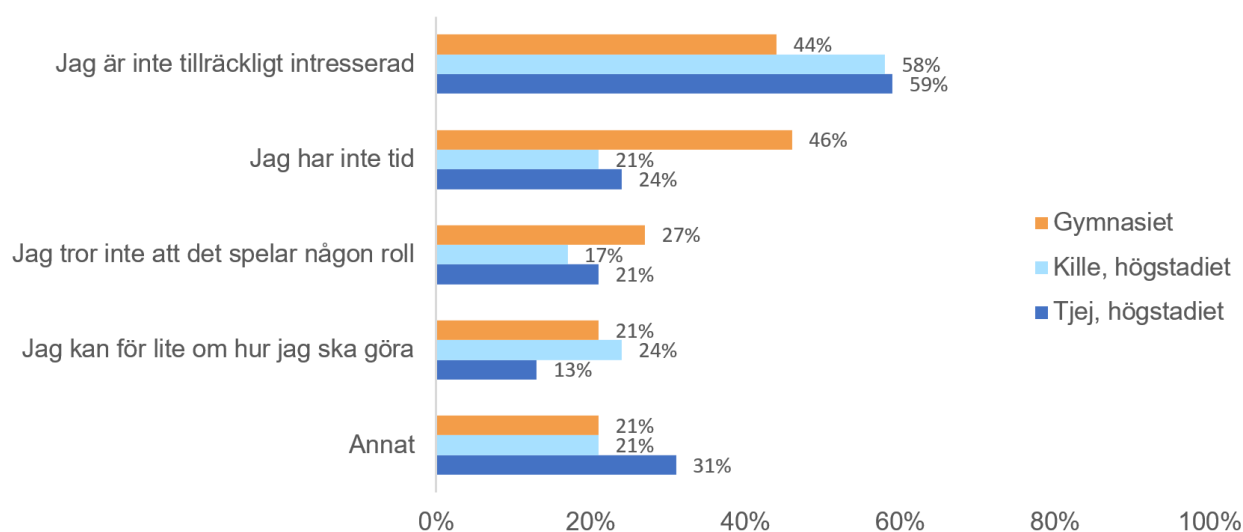

De som inte vill påverka

De som på fråga D4 svarade att de inte vill vara med och påverka i kommunen fick svara på en fråga om varför de inte vill det.

58 procent av killarna och 59 procent av tjejerna på högstadiet svarar att de inte är tillräckligt intresserade, motsvarande siffra för gymnasiet är 44 procent. Av gymnasieungdomarna uppger 46 procent att de inte har tid, motsvarande siffra för högstadiet är 24 procent för tjejerna och 21 procent för killarna. Fler ungdomar på gymnasiet (27 procent) än högstadieungdomar (17–21 procent) tror inte att det spelar någon roll.

D4d. Vilken eller vilka är anledningarna till att du inte vill vara med och påverka?

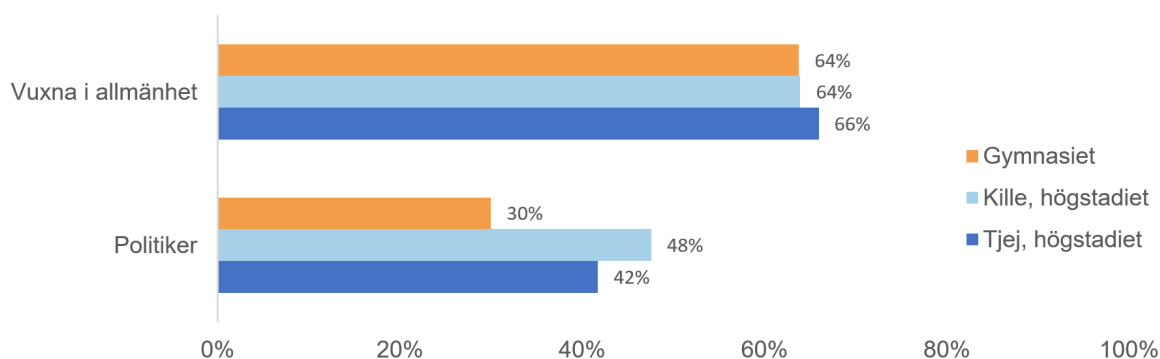
Fråga D4c besvarades endast av de som svarat att de vill påverka

Fråga D4d besvarades endast av de som svarat att de inte vill påverka

Förtroende för vuxna och politiker

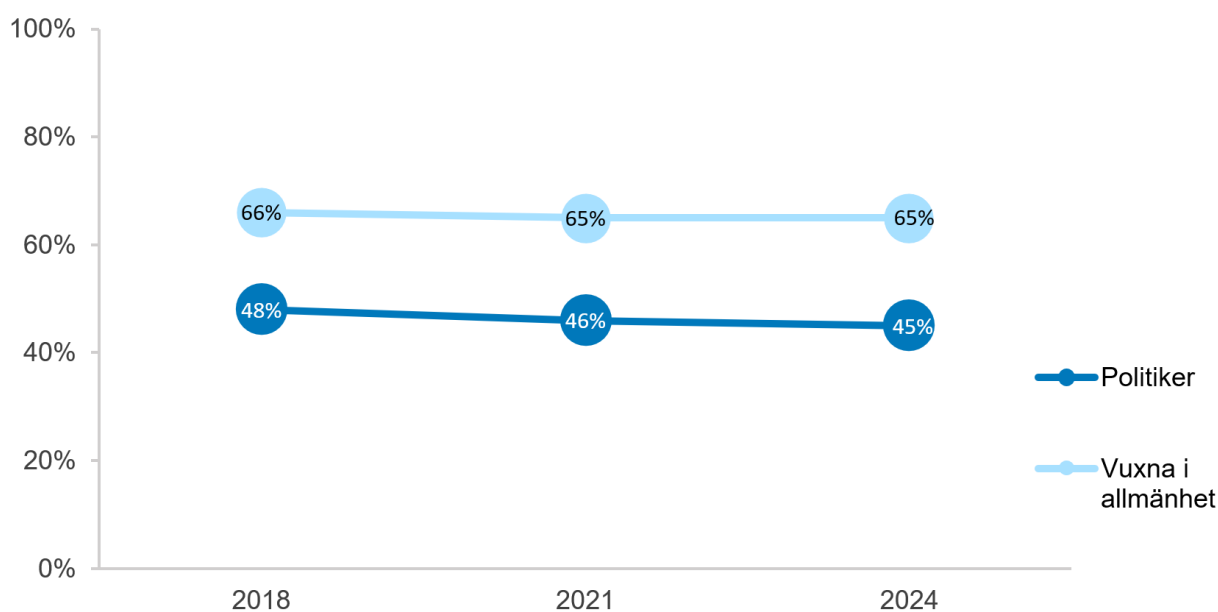
Ungdomarna svarade på en fråga om hur stort förtroende de har för vuxna i allmänhet respektive för politiker. 64–66 procent av högstadie- och gymnasieungdomar svarar att de har ett högt förtroende för vuxna i allmänhet. Förtroendet för politiker är däremot lägre, 30 procent av gymnasieungdomarna och 42–48 procent bland högstadieungdomarna. Det finns inga större skillnader mellan könen.

D5. Hur stort eller litet förtroende har du för följande vuxna personer? Andel som svarat ”mycket stort” eller ”ganska stort”

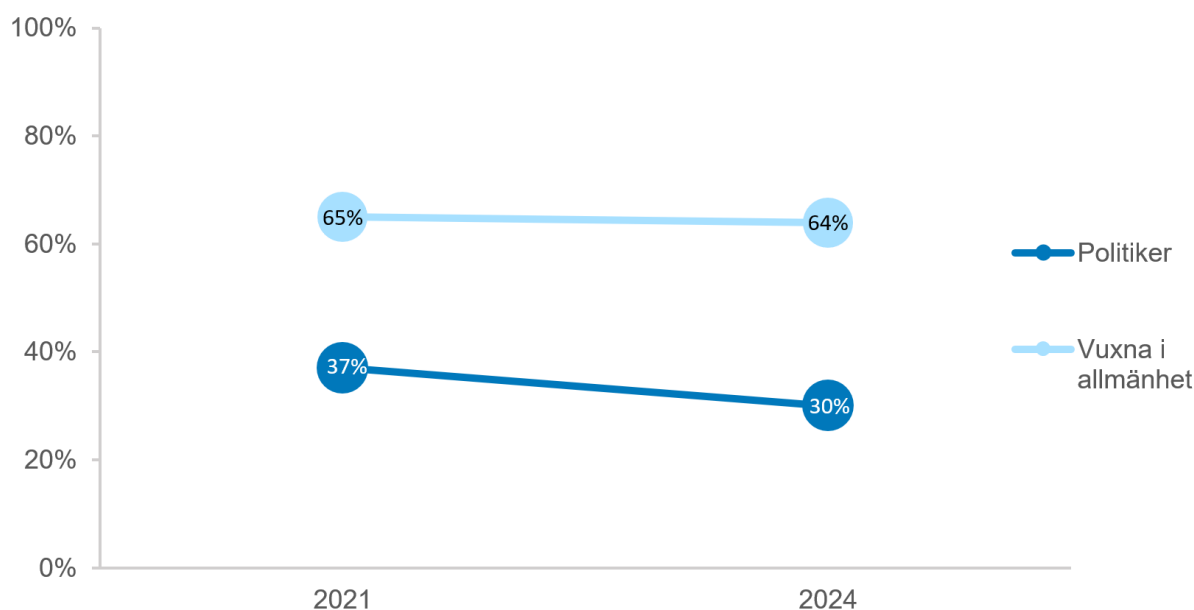

Andelen högstadieungdomar med stort eller ganska stort förtroende för vuxna och politiker är på samma nivå som år 2018 och 2021, se diagram D5a. För gymnasieungdomarna har förtroendet för politiker sjunkit något jämfört med år 2021, från 37 procent till 30 procent, se diagram D5b.

D5a. Hur stort eller litet förtroende har du för följande vuxna personer? Jämförelse över tid, högstadiet

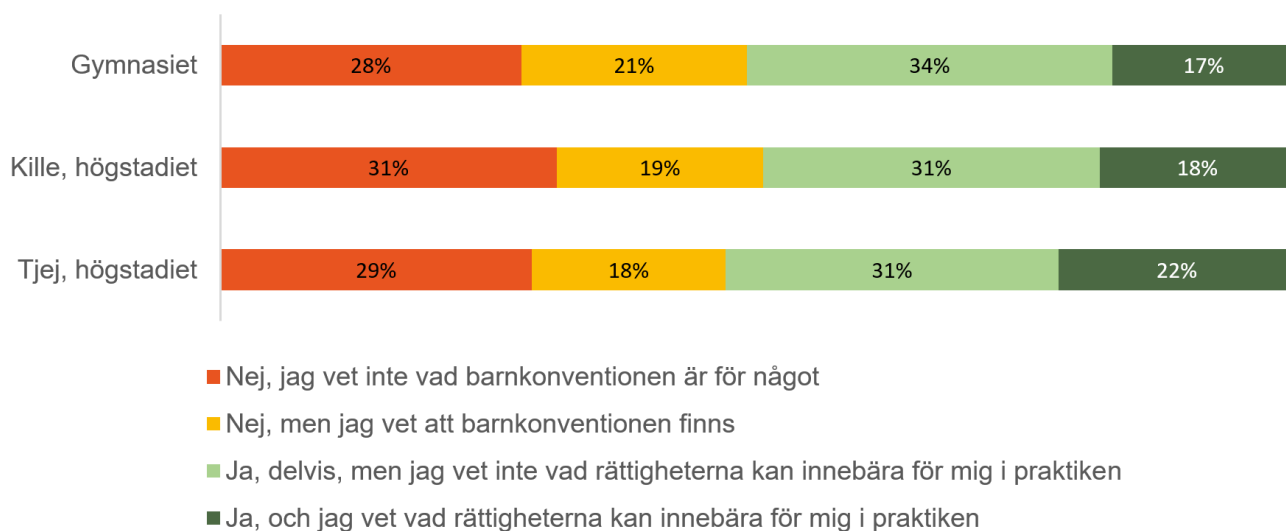
D5b. Hur stort eller litet förtroende har du för följande vuxna personer? Jämförelse över tid, gymnasiet

Barnkonventionen

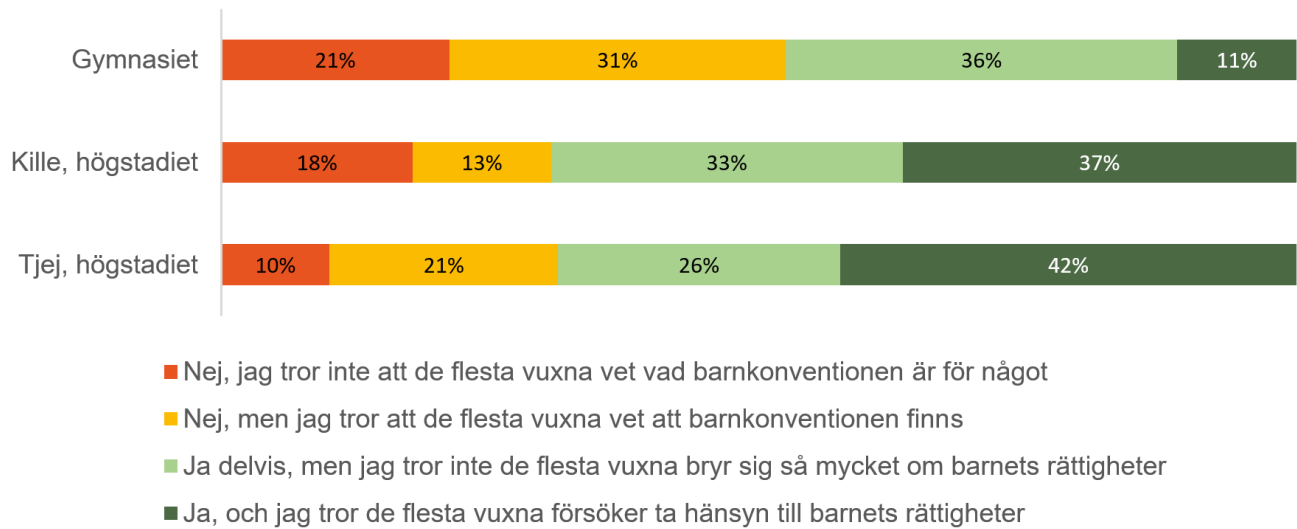
I Lupp-enkäten ställdes även två frågor om barnkonventionen. Resultaten visar att högstadie- och gymnasieungdomar i ungefär lika hög grad vet vad barnkonventionen är.

D6. Känner du till vilka rättigheter du har enligt barnkonventionen?

11 procent av gymnasieungdomarna tror att de flesta vuxna försöker ta hänsyn till barns rättigheter. På högstadiet är andelen 37 procent bland killarna och 42 procent bland tjejerna på samma påstående. 36 procent av gymnasieungdomar svarar att de tror att vuxna delvis känner till barns rättigheter men att de flesta vuxna inte bryr sig så mycket om dem. På högstadiet svarar 33 procent av killarna och 36 procent av tjejerna detsamma.

D7. Tror du att vuxna i allmänhet känner till barnets rättigheter enligt barnkonventionen?

POLITIK OCH SAMHÄLLE: Vad sticker ut?

Intresset för politik och samhällsfrågor har sjunkit över tid för både tjejer och killar på högstadiet. För gymnasieungdomarna har intresset ökat något när det gäller politik.

Sett över tid så minskar intresset för att engagera sig. Ungdomarna uppger även att de inte vet vad de har för möjligheter att föra fram sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen. Av de ungdomar som svarat att de vill vara med och påverka vet de flesta inte vart de skulle vända sig för att kunna göra det. Det är en mycket låg andel av ungdomarna som uppger att de under de senaste 12 månaderna har tagit kontakt med en politiker, tjänsteman eller beslutsfattare i kommunen.

Det som även framkommer är att förtroendet för politiker är förhållandevis lågt. Unga med funktionsnedsättning har i ännu lägre grad förtroende för både politiker och vuxna i allmänhet.

TRYGGHET

Trygghet är ett brett uttryck med många olika definitioner. Det handlar om en känsla av säkerhet som formas av individens värderingar, mentala bilder, erfarenheter, sociala förutsättningar och den fysiska miljön. Trygghet är med andra ord en subjektiv och flerdimensionell upplevelse. Trygghet påverkas främst av följande fyra faktorer: Känsla av kontroll, tillit till samhälle och människor, anhörigas och andras säkerhet samt tro på sin egen och andras förmåga (Idéer för livet 2023).

Unga i åldern 16–24 år är den grupp som är mest utsatt för brott, särskilt hot, personrån, misshandel och sexualbrott. Eftersom trygghet är en avgörande faktor för välmående, innebär detta att unga lever i en mer otrygg tillvaro än äldre. Deras utsatthet för brott och kränkningar påverkar vardagen och leder till anpassningar i beteende och livsval (Idéer för livet 2023).

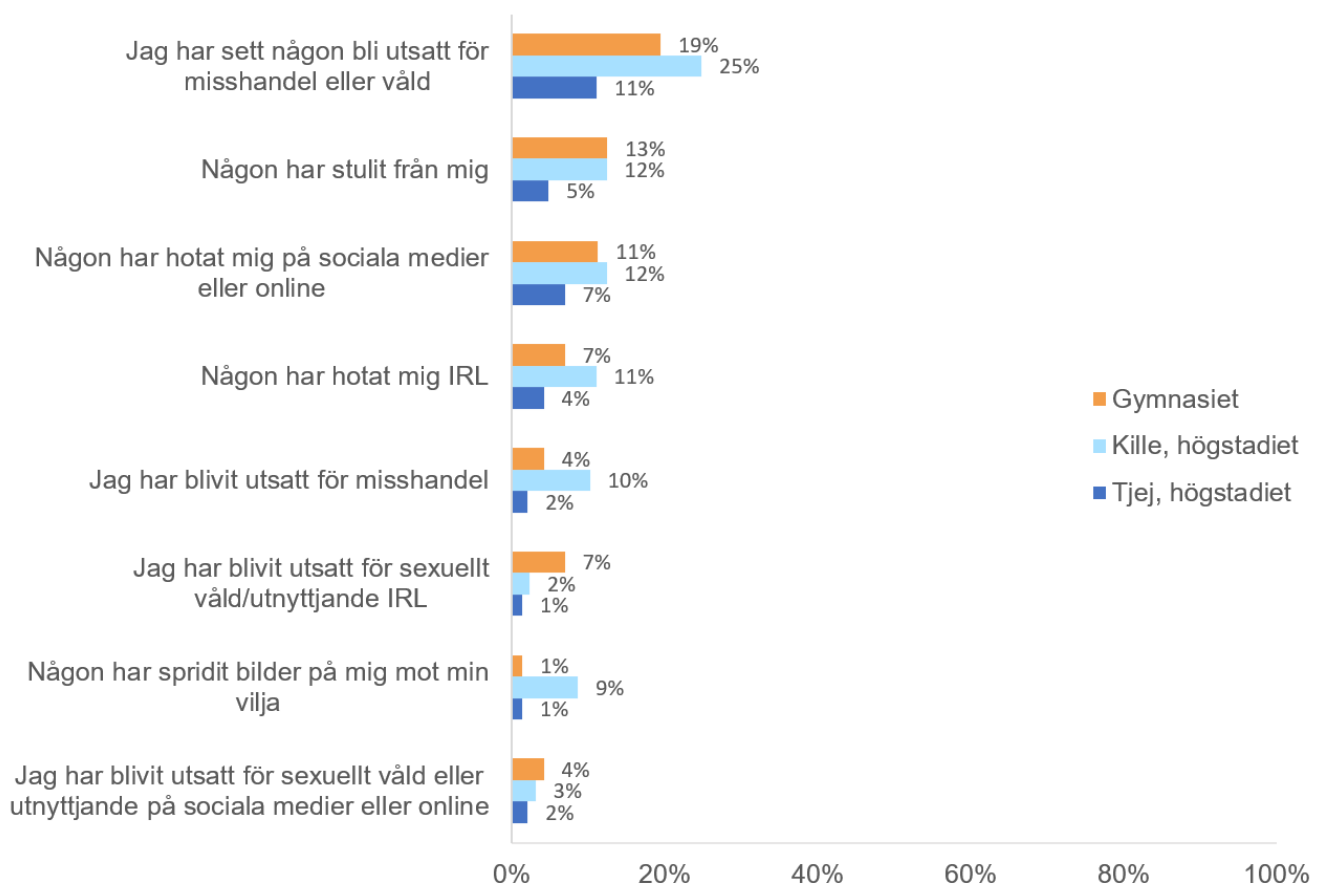
Många unga, särskilt tjejer, upplever en så stark otrygghet att de undviker vissa aktiviteter, exempelvis att promenera, besöka restauranger eller träffa vänner. När otrygghet begränsar rörelsefriheten och vardagen påverkar det livskvaliteten negativt (Idéer för livet 2023).

Framtidstro och tillit till en bättre framtid är avgörande för ungas välbefinnande. Att känna sig trygg och tro på möjligheten till ett gott liv skapar förutsättningar för att barn och unga ska må bra – både idag och i framtiden (BRIS 2024).

Utsatthet för brott och otrygga situationer

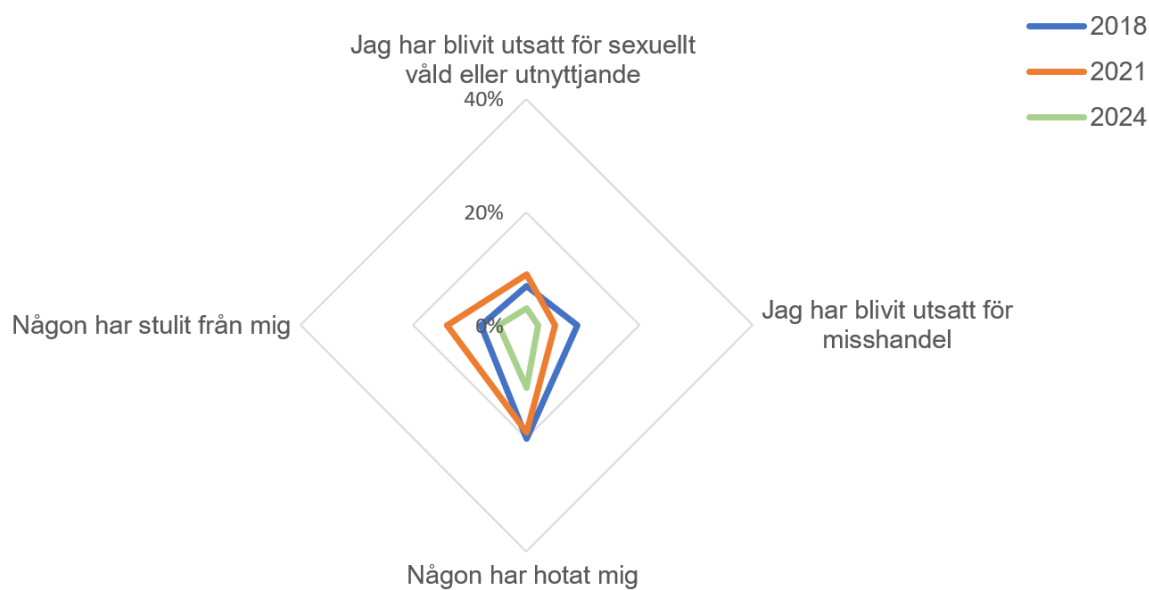
I enkäten ställdes en fråga om huruvida man har blivit utsatt för brott under de senaste sex månaderna. Störst andel svarar att de har sett någon annan bli utsatt för våld. Det är även relativt vanligt att ha blivit utsatt för stöld och hot på sociala medier eller online. Killar på högstadiet är generellt sett mer utsatta för brott. Unga på gymnasiet har i högst grad varit utsatt för sexuellt våld eller utnyttjande. När det gäller ungdomarna som svarat på den anpassade versionen av Lupp uppger 33 procent att de har varit utsatt för misshandel, motsvarande siffra för riket är 17 procent. Bland ungdomar som svarat på den anpassade Luppen uppger 17 procent att någon har tagit på deras kropp fast de inte ville det.

E1. Nu vill vi att du tänker tillbaka på de senaste sex månaderna. Har något av detta hänt dig?
Andel som svarat "ja"

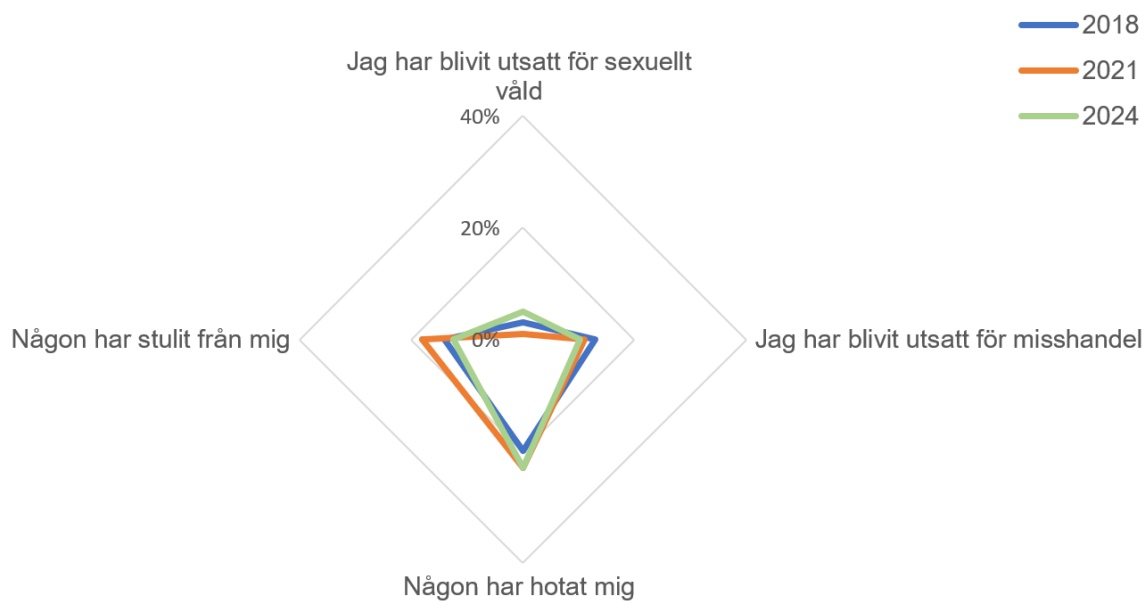

Över tid kan vi se att andelen högstadiekillar som utsatts för de olika brotten är på liknande nivåer. Bland högstadietjejer har utsatthet för samtliga brott minskat något över tid. För gymnasieungdomar har utsatthet för sexuellt våld och stöld ökat något. Observera att frågorna ändrats mellan 2021 och 2024. För svaren 2024 har andelen som uppgett om man blivit utsatt för hot IRL och online slagits ihop, likaså för motsvarande frågor om utsatthet för sexuellt våld.

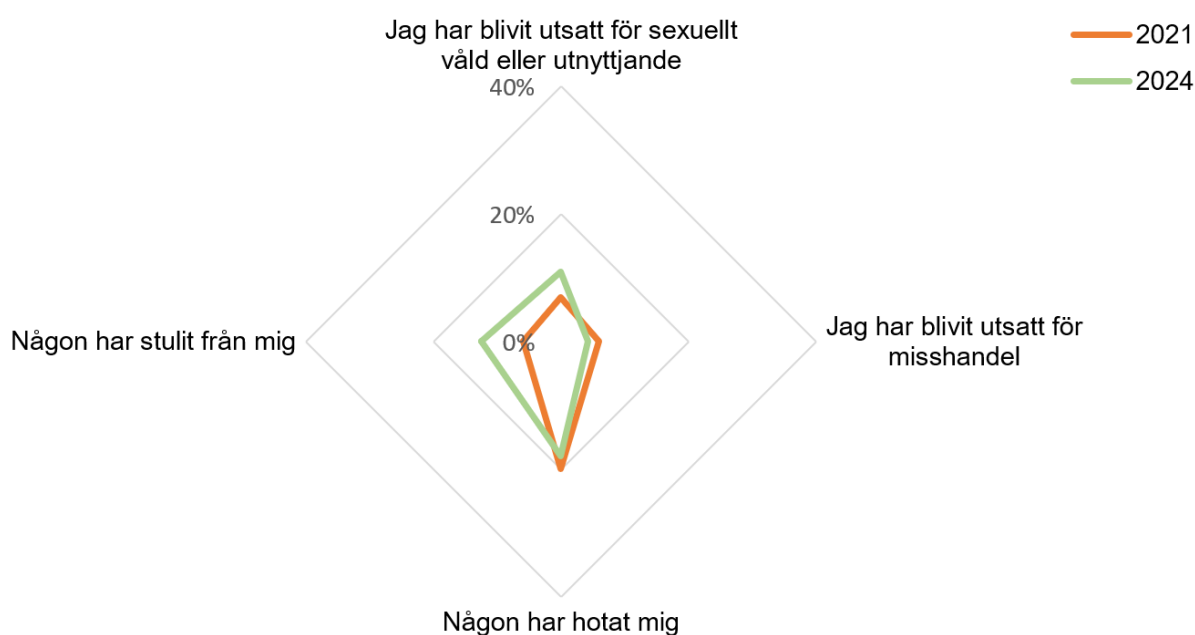
Elb. Har något av detta hänt dig? Andel som svarat "ja": Jämförelse över tid, högstadiet, tjej

Elb. Har något av detta hänt dig? Andel som svarat "ja": Jämförelse över tid, högstadiet, kille

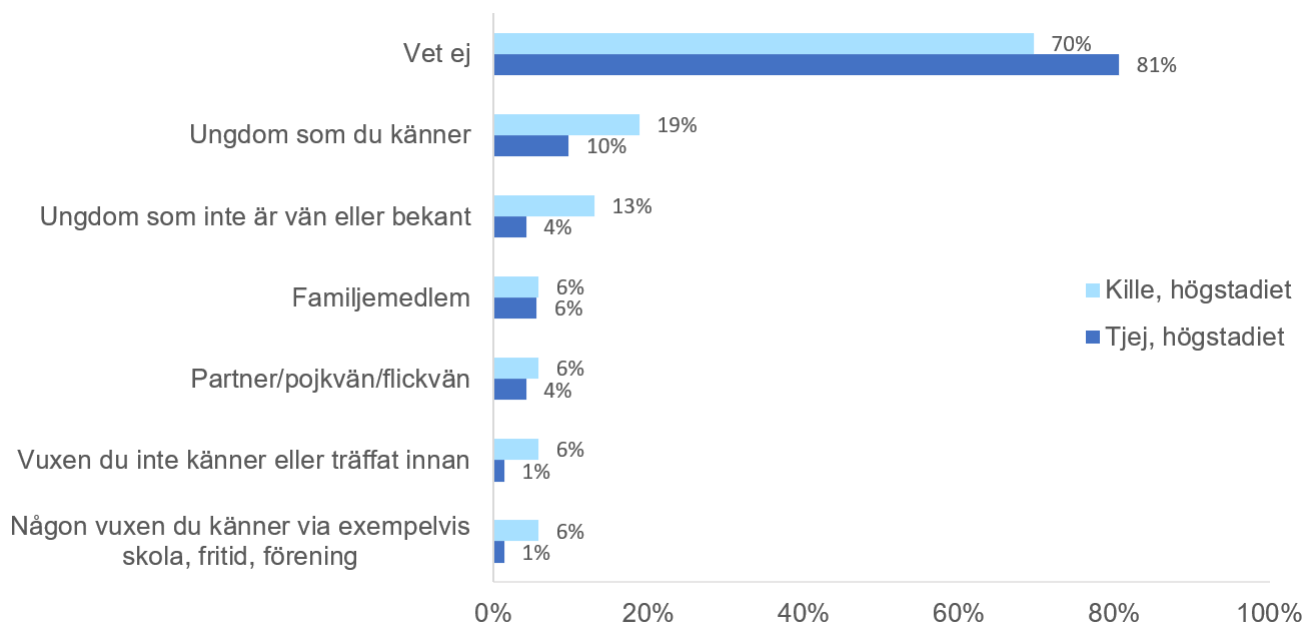

E1c. Har något av detta hänt dig? Andel som svarat "ja": Jämförelse över tid, gymnasiet

De som svarade att de har varit utsatt för något brott i fråga E1, fick en följdfråga Vem är det som utsatt dig för händelsen? Det vanligaste är att inte veta följt av "ungdom som du känner".

E1d. Om du svarade att du utsatts för något av de i tidigare fråga: Vem är det som utsatt dig för händelsen?

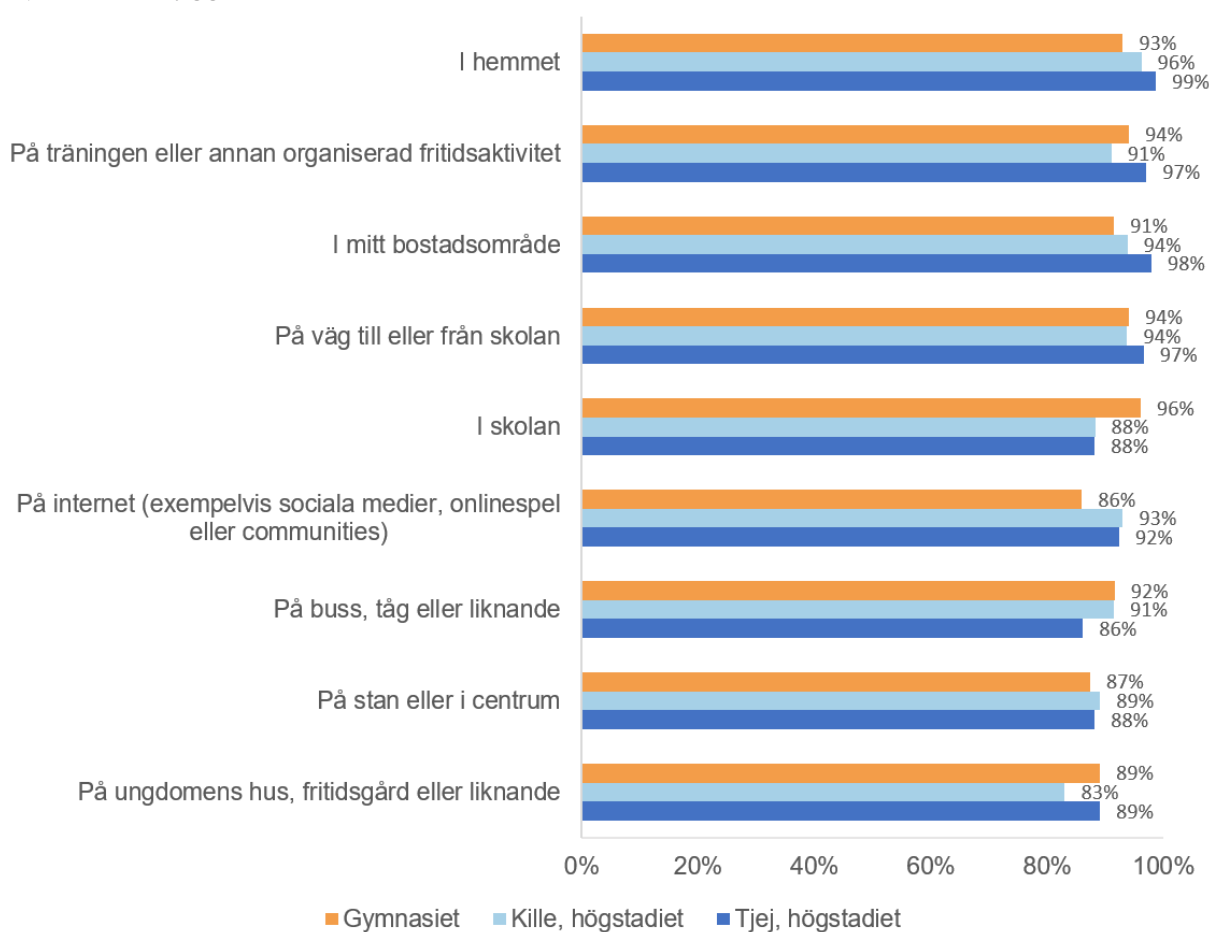

Trygghet på olika platser

Ungdomarna fick svara på en fråga om upplevd trygghet på olika fysiska platser i kommunen och på internet. Som det framgår i diagram E2 nedan svarar en mycket stor andel att de alltid eller oftast är trygga hemma, på träningen eller annan organiserad fritidsaktivitet, i sitt bostadsområde samt på väg till eller från skolan. Tryggheten är något lägre på stan/i centrum och på fritidsgården.

Tjejer svarar i lägre grad än killar att de oftast känner sig trygga i kollektivtrafiken. Killar svarar i lägre grad att de känner sig trygga på fritidsgården och på träningen. Gymnasieungdomar anger i lägre grad att de känner sig trygga på internet, men är mer trygga i skolan. Det finns inga betydande skillnader vad det gäller de ungdomar som svarat på den anpassade versionen av Lupp, när det kommer till vilken grad man är trygg på olika platser. 100 procent av de som svarat på den anpassade versionen är trygga i skolan. Jämfört med riket är de unga som svarat på den anpassade versionen i Hylte mer trygga hemma, på skolan och på nätet.

E2. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?²⁴ Andel som svarat att de "alltid" eller "oftast" är trygga

Jämfört med rikssnittet är det särskilt gymnasieungdomarna i Hylte som känner sig mer trygga i kollektivtrafiken. Även högstadieeleverna upplever en högre grad av trygghet i kollektivtrafiken, men skillnaden är mindre.

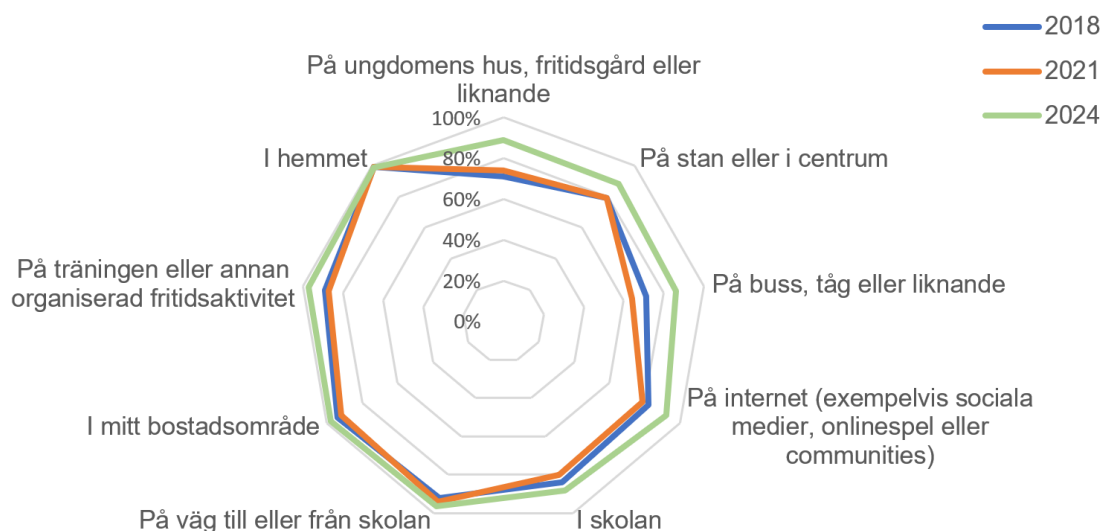
Siffrorna i diagrammet E2 visar endast de som svarat på frågan, d.v.s. svarsalternativet "ej aktuellt" är borträknat. Andelen som svarat "ej aktuellt" på fritidsgårdsalternativet är 51–62 procent. Andelen som svarat "ej aktuellt" på träning/fritidsaktivitet är 20–35 procent. Andelen som svarat "ej aktuellt" på skolan (enbart gymnasiet) är 3 procent. Andelen som svarat "ej aktuellt" på till och från skolan (endast gymnasiet) är 1 procent.

E2a. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen? Andel som svarat att de "alltid" eller "oftast" är trygga: Jämförelse med rikssnittet

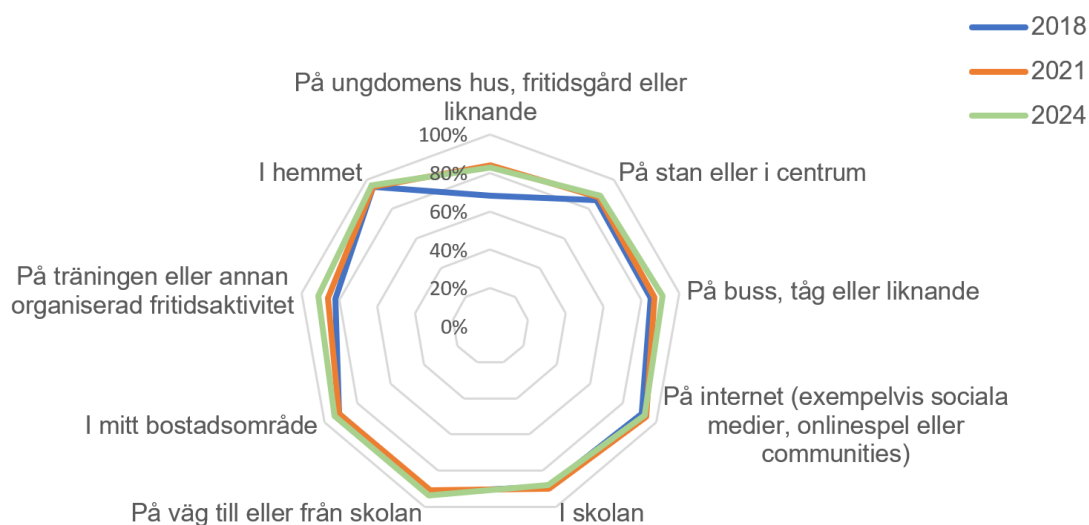
	Hylte högstadiet	Riket högstadiet	Hylte gymnasiet	Riket gymnasiet
I hemmet	97 %	97 %	93 %	97 %
På träningen eller annan organiserad fritidsaktivitet	94 %	93 %	94 %	94 %
I mitt bostadsområde	96 %	94 %	91 %	94 %
På väg till eller från skolan	95 %	92 %	94 %	93 %
I skolan	88 %	84 %	96 %	94 %
På internet (exempelvis sociala medier, onlinespel eller communities)	92 %	91 %	86 %	91 %
På buss, tåg eller liknande	89 %	81 %	92 %	81 %
På stan eller i centrum	89 %	83 %	87 %	81 %
På ungdomens hus, fritidsgård eller liknande	86 %	86 %	89 %	85 %

Andelen som känner sig trygg på olika platser har generellt förbättrats över tid, framför allt bland tjejer på högstadiet. För tjejer har trygghet främst ökat på fritidsgården, i kollektivtrafiken, i centrum, på internet samt på träningen eller annan organiserad fritidsverksamhet. För killarna har tryggheten framför allt ökat på träningen eller annan organiserad fritidsverksamhet jämfört med 2018. För gymnasieungdomarna har tryggheten främst ökat i kollektivtrafiken och på fritidsgården.

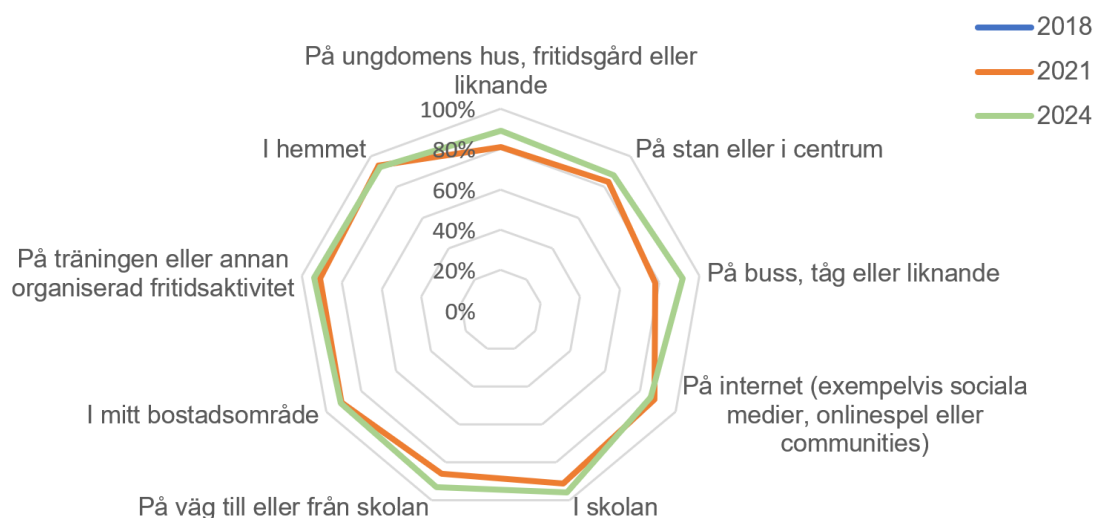
E2b. Andel som svarat att de oftast eller alltid känner sig trygga: Jämförelse över tid, högstadiet, tjej

E2c. Andel som svarat att de oftast eller alltid känner sig trygga: Jämförelse över tid, högstadiet, kille

E2d. Andel som svarat att de oftast eller alltid känner sig trygga: Jämförelse över tid, gymnasiet

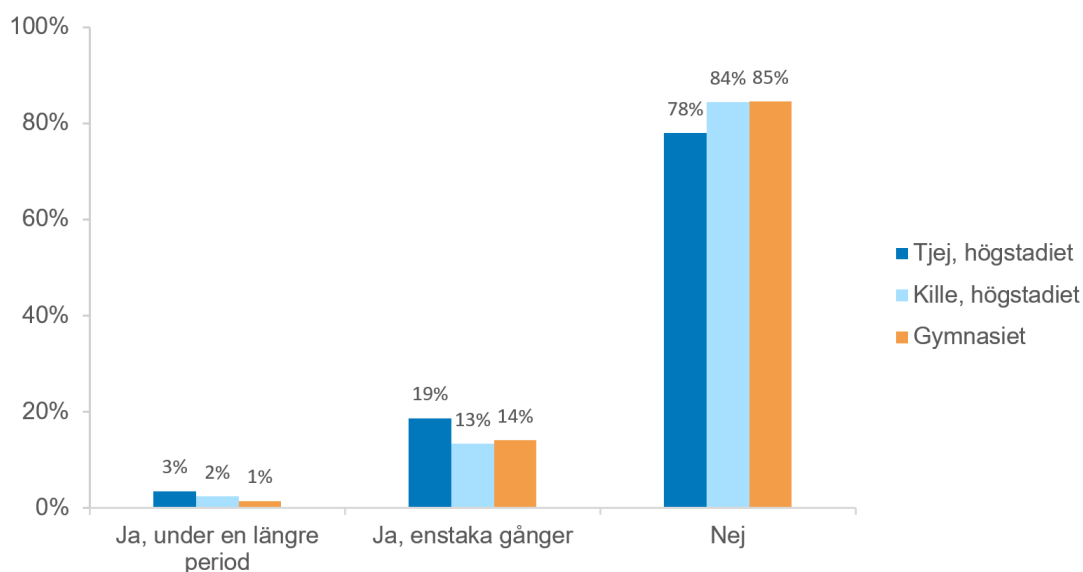
Siffrorna i tabell E2a och diagrammen E2b – E2d visar endast de som svarat på frågan, d.v.s. svarsalternativet "ej aktuellt" är borträknat. Andelen som svarat "ej aktuellt" på fritidsgårdsalternativet är 51–62 procent. Andelen som svarat "ej aktuellt" på träning/fritidsaktivitet är 20–35 procent. Andelen som svarat "ej aktuellt" på skolan (enbart gymnasiet) är 3 procent. Andelen som svarat "ej aktuellt" på till och från skolan (endast gymnasiet) är 1 procent.

Mobbning och trakasserier

I denna del redovisas frågor som rör utsatthet för mobbning och trakasserier. Flera nationella undersökningar visar att mobbning ökar och blir allt vanligare (Idéer för livet 2023). Det finns ett samband mellan mobbning och återkommande psykiska besvär. Ju mer mobbning, desto mer psykiska besvär (Friends 2023).

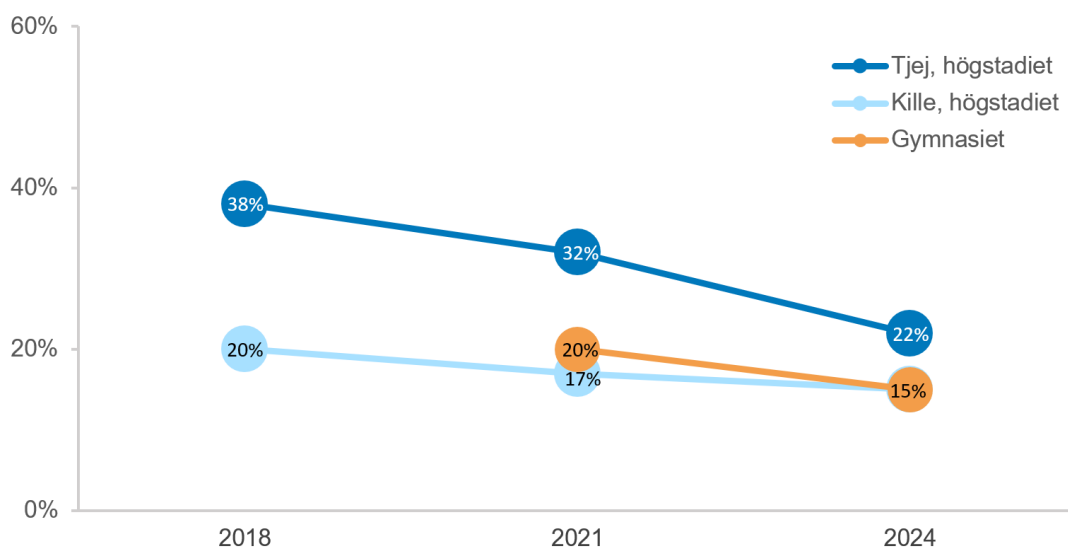
Vad som framgår är att tjejer på högstadiet (22 procent) i högre grad uppger att de utsatts för mobbning under en längre period eller enstaka gånger. Det finns inga betydande skillnader när det kommer till de ungdomar som svarat på den anpassade versionen när det handlar om mobbning.

E3. Under de senaste sex månaderna, har du blivit mobbad, trakasserad eller utfrys?

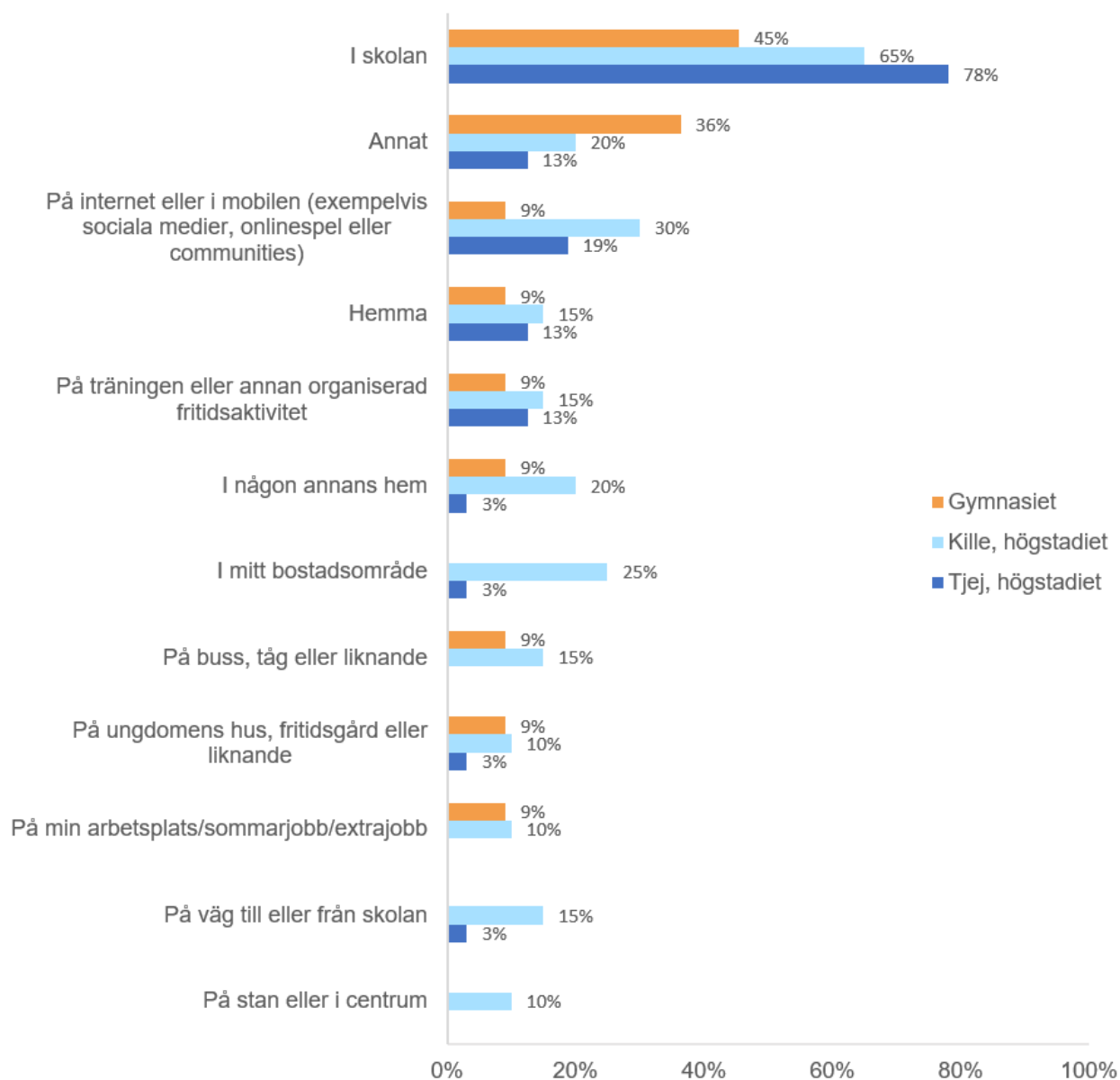
Över tid har andelen som mobbats minskat, se diagram E3a. Framför allt bland högstadietjejerna. Därmed har även skillnaden mellan könen minskat.

E3a. Andel som svarat "ja, längre period" eller "ja, enstaka gånger" på frågan om mobbning/trakasserier/utfrysning: Jämförelse över tid

Som det framgår i diagram E3b har majoriteten av de som utsatts svarat att det skett i skolan (45–78 procent). Tjejer utsätts, fränsett på skolan, oftast på internt, träningen och hemma. Killar utsätts generellt på fler platser än tjejer så som i någon annans hem, i bostadsområden och i kollektivtrafiken.

E3b. Var blev du mobbad, trakasserad eller utfryst?

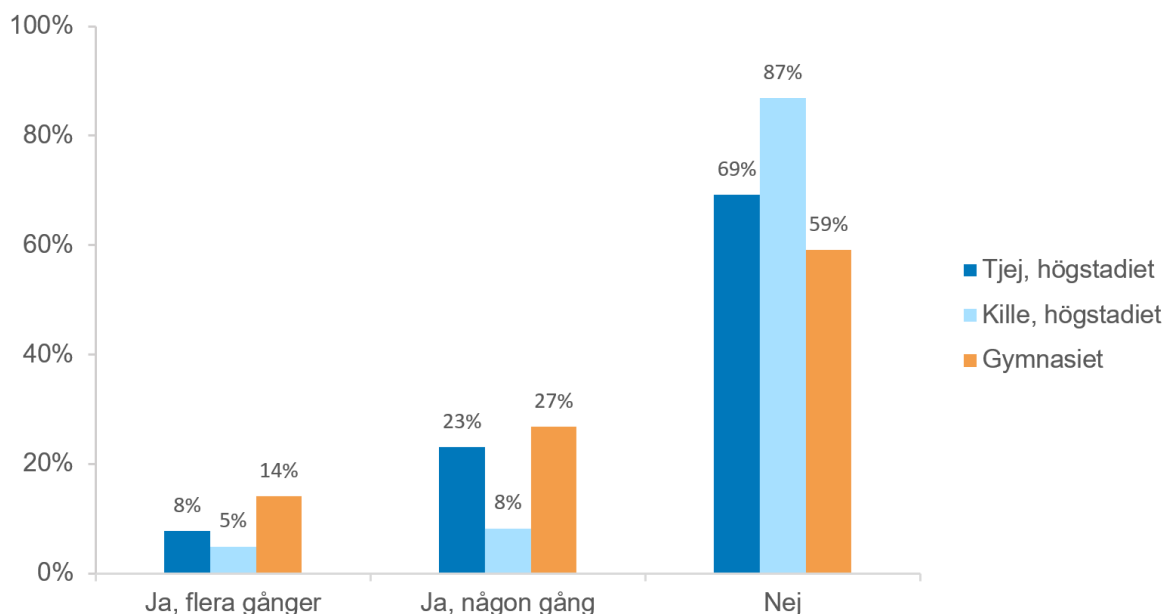

Fråga E3b besvarades endast av de som svarat att de utsatts för mobbning/trakasserier/utfrysning

Orättvis behandling

Ungdomarna fick även ange om de blivit orättvist behandlade på ett sätt som gjort att de mått dåligt. Här framgår att tjejer på högstadiet och unga i gymnasiet har blivit utsatta i högre grad än högstadiekillar. 14 procent av gymnasietungdomarna anger att de har utsatts flera gånger.

E4. Har du, under de senaste sex månaderna, upplevt att du har blivit orättvist behandlad på ett sätt så att du har mått dåligt?

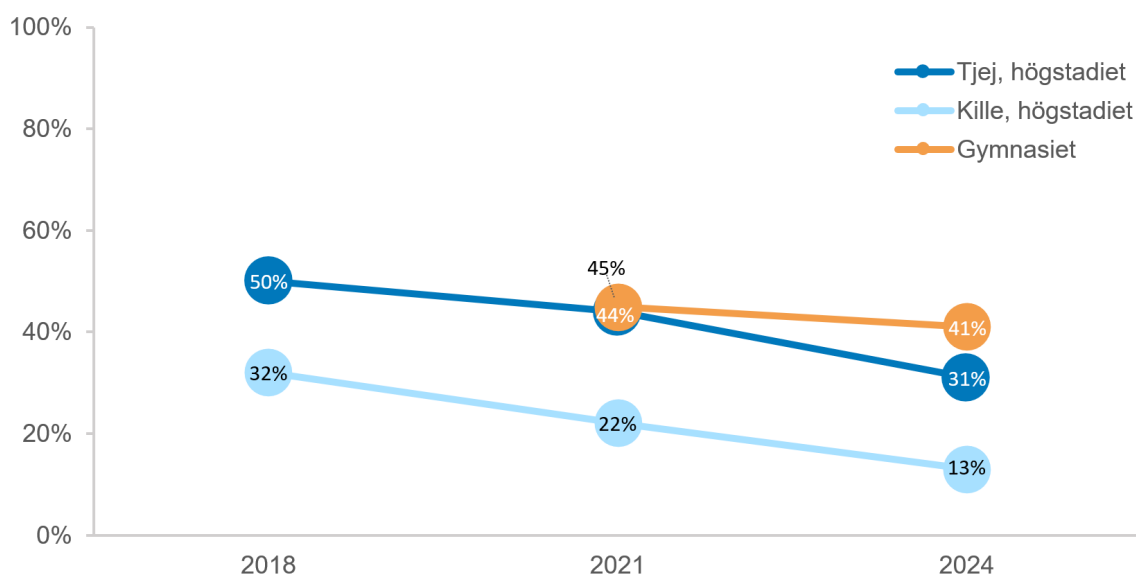
Andelen gymnasieungdomar som utsatts är högre i Hylte jämfört med rikssnittet, medan andelen högstadieungdomar är lägre. Se tabell E4a.

E4a. Andel utsatta för orättvis behandling flera gånger eller någon gång: Jämförelse med rikssnittet

Hylte högstadiet	Riket högstadiet	Hylte gymnasiet	Riket gymnasiet
23 %	35 %	41 %	31 %

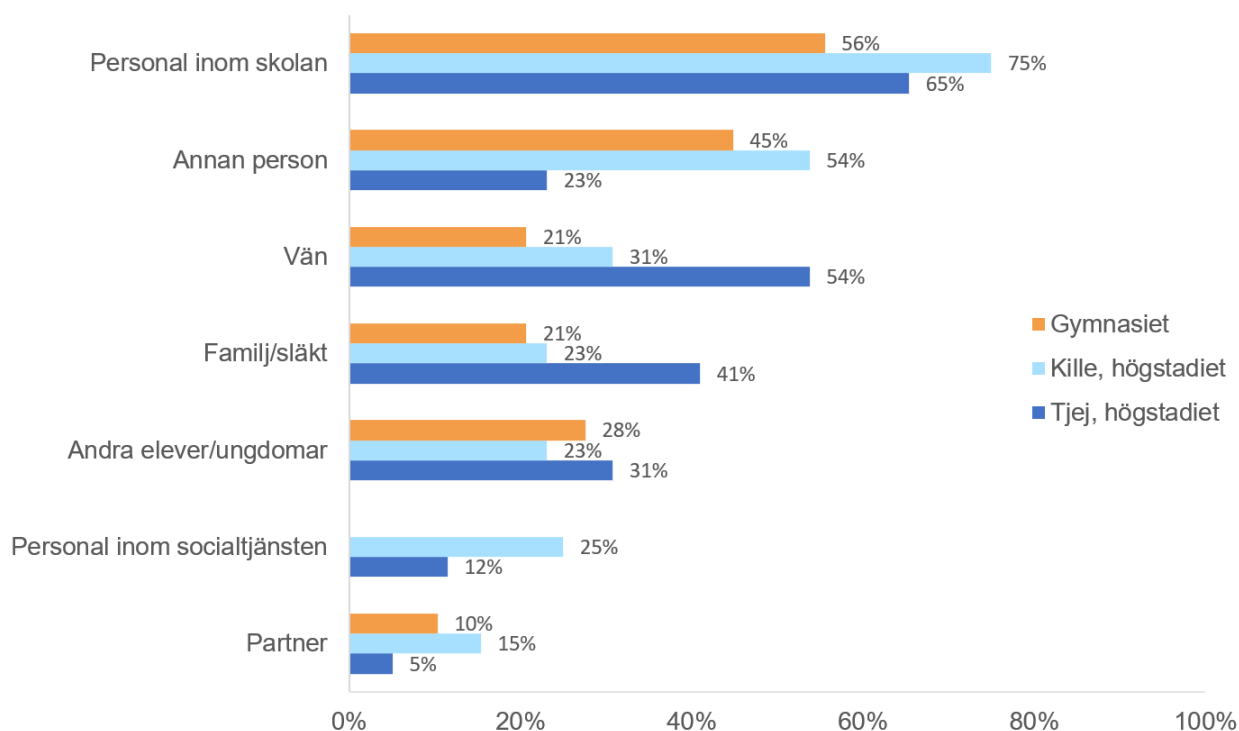
Över tid har andelen som blivit orättvist behandlade minskat, se diagram E4b. Framför allt bland unga på högstadiet.

E4b. Andel utsatta för orättvis behandling flera gånger eller någon gång: Jämförelse över tid

De ungdomar som utsatts fick även svara på en fråga om vem som utsatte dem för orättvis behandling. Det vanligaste är att ha blivit utsatt av personal inom skolan. Förutom nedanstående alternativ fanns även personal inom fritidsgården, sjukvården och polisen/rättsväsendet samt organisation eller förening (exempelvis tränare eller ledare), vilket det var mycket få som angav.

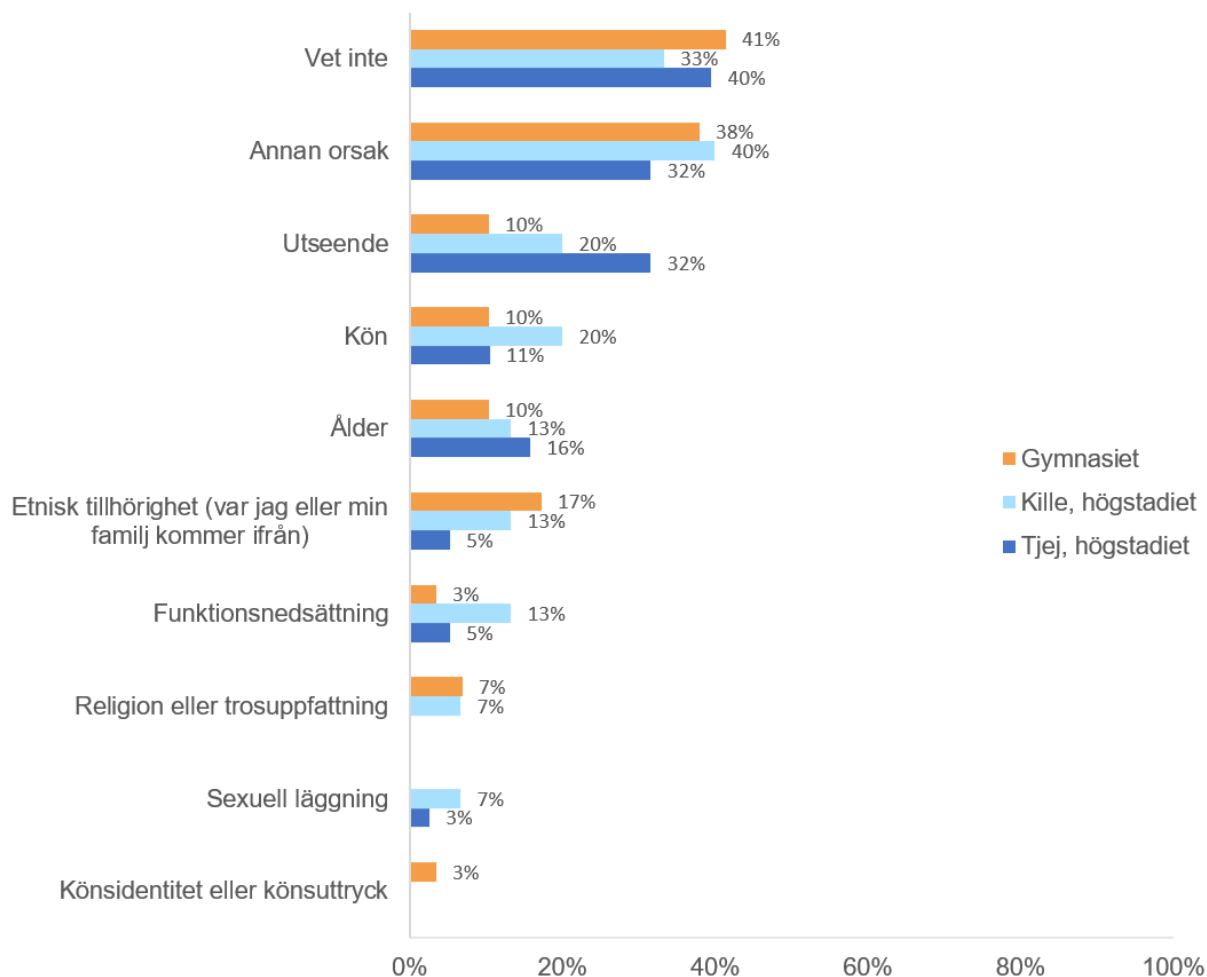
E4c. Vem eller vilka har du känt dig orättvist behandlad av?

Fråga E4c besvarades endast av de som svarat att de utsatts för mobbning/trakasserier/utfrysning

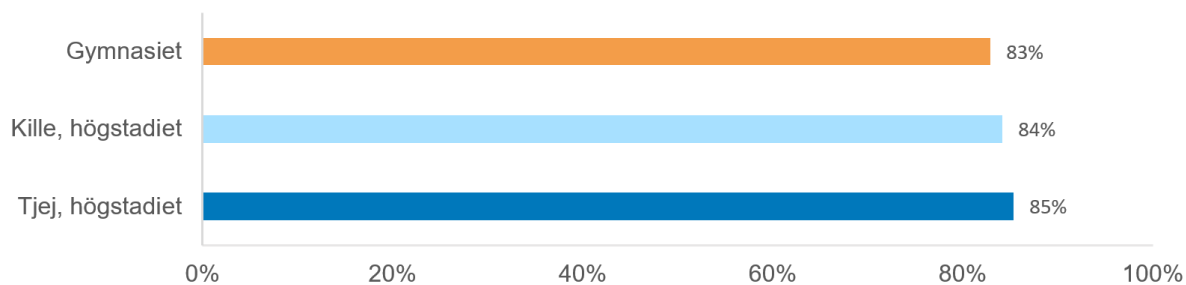
I diagram E4d framgår att många av de som utsatts för orättvis behandling inte vet varför de blivit utsatta. En andel om 32 procent av högstadietjerna och 20 procent av högstadiekillarna har blivit orättvist behandlade på grund av sitt utseende, motsvarande siffra på gymnasiet är 10 procent. Fler killar än tjejer uppger att de har blivit orättvist behandlade på grund av sitt kön. Bland gymnasieungdomarna är det 17 procent som anger att de blivit orättvist behandlad på grund av sin etniska tillhörighet. Det är inga nämnvärda skillnader över tid.

E4d. Av vilken eller vilka orsaker tror du att du blev orättvist behandlad?

I diagram E5 ser vi också att en majoritet av ungdomarna vet vart de kan vända sig om de blir illa behandlade eller mår dåligt.

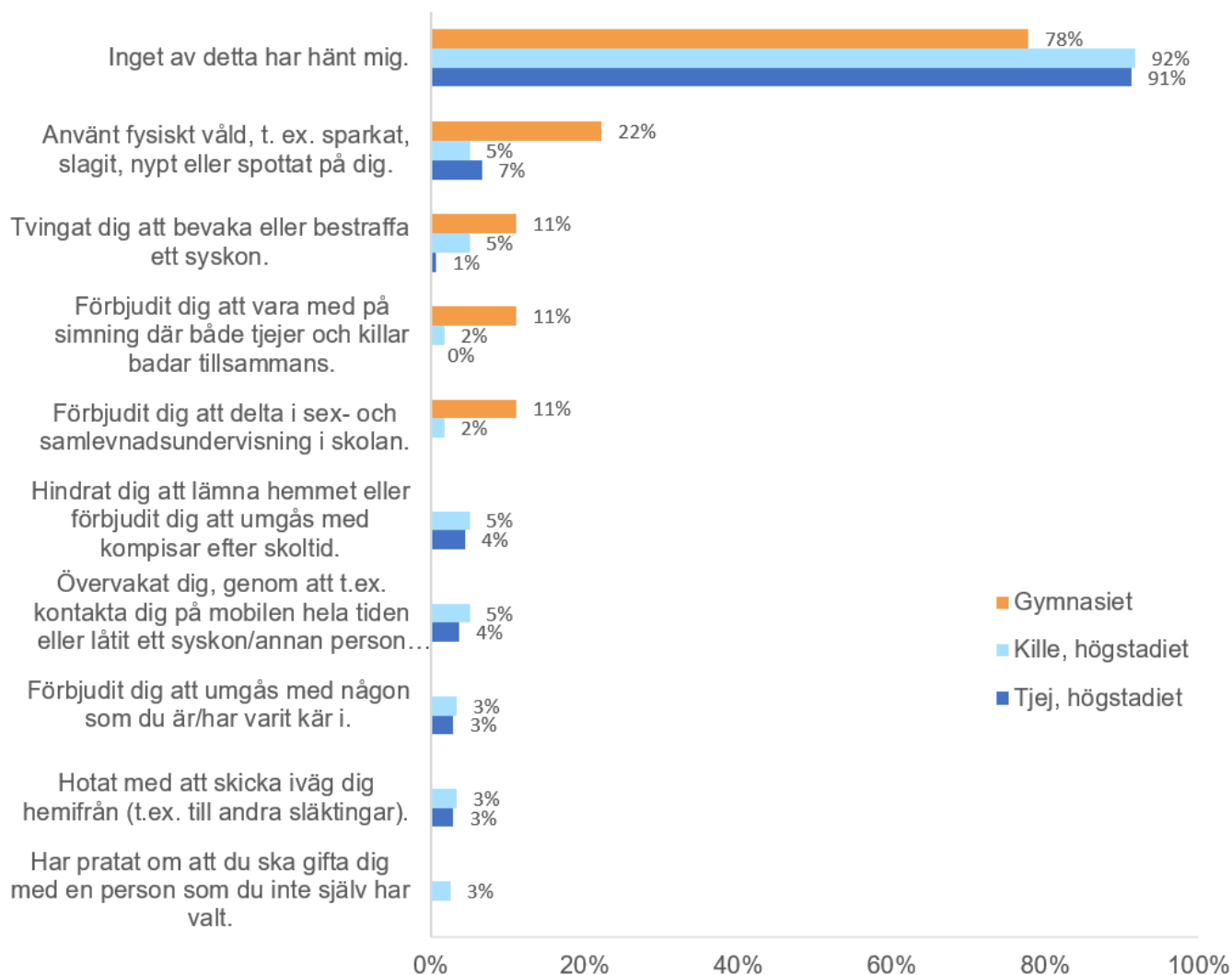
E5. Vet du vart du kan vända dig för att få stöd om du skulle bli illa behandlad eller må dåligt?
Andel som har svarat "ja"

Fråga E4d besvarades endast av de som svarat att de utsatts för orättvis behandling

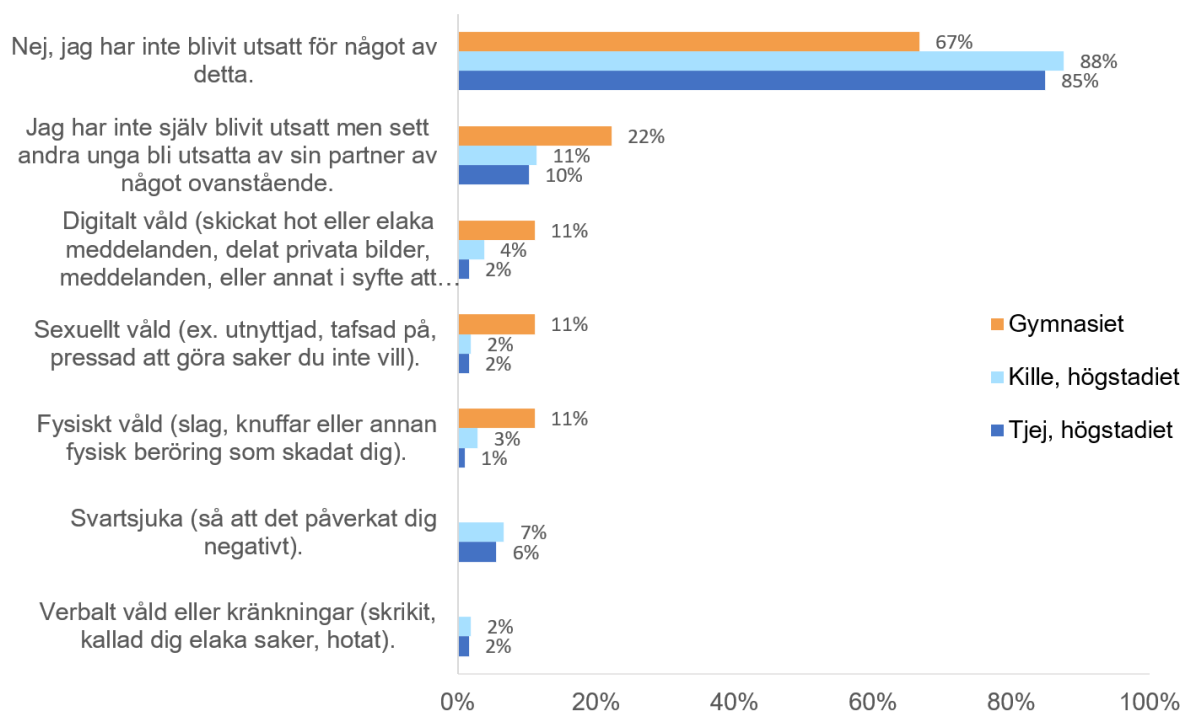
Ungdomarna fick svara på om de har blivit utsatta för olika former av kränkningar, kontrollerande handlingar eller våld av en familjemedlem eller annan släkting. Totalt uppger 13 procent att de har varit utsatta för en eller flera kränkningar. Av de som blivit utsatta är det vanligast att ha blivit utsatt för fysiskt våld, att tvingats bevaka eller bestraffa syskon, förbjudits att vara med på simning där både tjejer och killar badar tillsammans samt delta i sex- och samlevnadsundervisning i skolan. Det finns inga betydande skillnader mellan könen. Observera att det är en liten andel gymnasieungdomar som besvarat dessa frågor. Resultatet för gymnasiet bör betraktas med försiktighet.

E6. Har det hänt att någon familjemedlem eller annan släkting gjort något av det här mot dig under de senaste 12 månaderna?

För första gången har ungdomarna fått svara på en fråga om de blivit utsatta för kränkningar, kontrollerande handlingar eller våld av sin partner. 7 procent av högstadiekillarna och 6 procent av högstadietjejerna uppger att deras partner uppvisat svartsjuka. Det är dock vanligt att inte själv blivit utsatt men sett andra bli utsatta. Observera att det är en liten andel gymnasieungdomar som besvarat dessa frågor. Resultatet för gymnasiet bör betraktas med försiktighet.

E7. Har din partner någon gång uppvisat beteende mot dig eller utsatt dig för följande?

TRYGGHET: Vad sticker ut?

Både bland högstadie- och gymnasieungdomar har tryggheten generellt ökat, samtidigt som andelen som uppger att de har blivit mobbade eller orättvist behandlade har minskat.

Däremot uppger unga med funktionsnedsättning i högre grad än andra att de har blivit utsatta för brott de senaste sex månaderna, såsom stöld, misshandel, hot, sexuellt våld eller utnyttjande, samt att bilder på dem har spridits mot deras vilja. Denna grupp känner sig även mer otrygga i sitt bostadsområde, i skolan och på internet. Unga med funktionsnedsättning uppger också oftare att de har blivit utsatta för mobbning, trakasserier eller utfrysning. Dessutom är det vanligare bland ungdomar i årskurs 9 att ha blivit utsatta för kränkningar, kontrollerande handlingar eller våld från en familjemedlem eller annan släkting.

HÄLSA

En god och jämlik hälsa är en viktig del i de ungdomspolitiska målen om att alla unga ska ha goda levnadsvillkor. Hälsan påverkar och påverkas av många olika faktorer i ungas liv, såsom möjlighet att kunna bedriva studier, arbeta och vara aktiv i samhällets olika delar (MUCF 2024a). Det är därför viktigt att uppmärksamma när unga inte mår bra (MUCF 2024b).

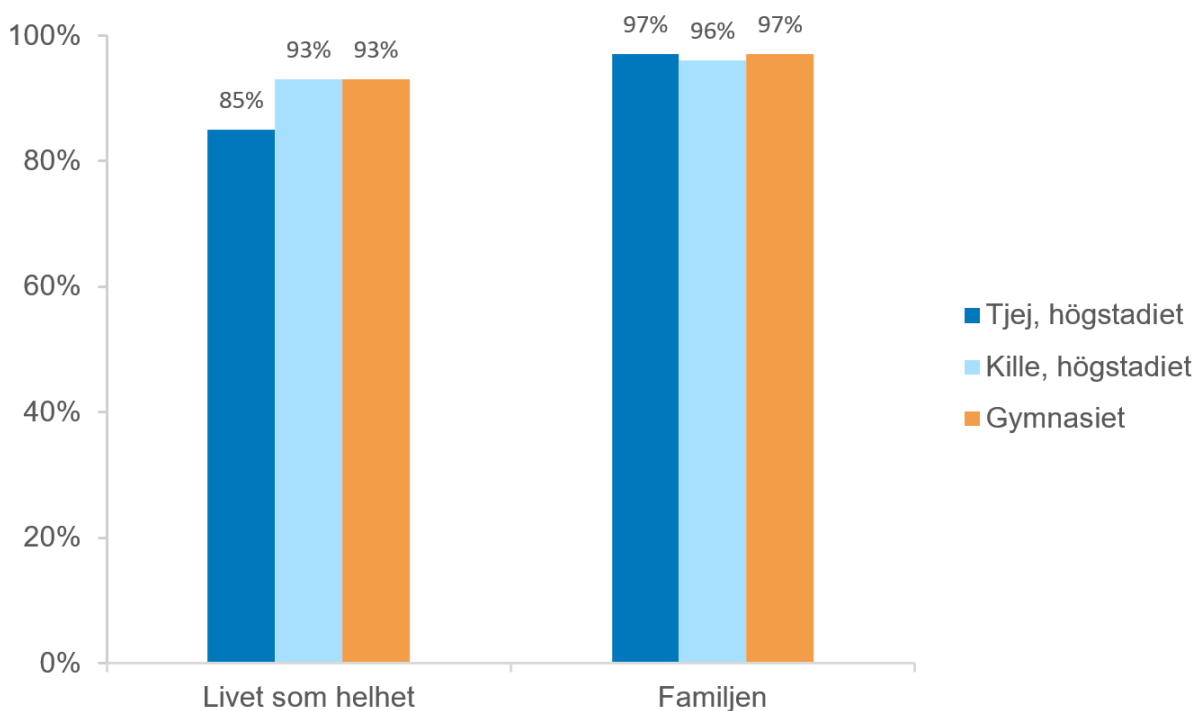
Barn och ungas psykiska hälsa har fått betydande uppmärksamhet under de senaste decennierna. Den psykiska hälsan är en viktig del av hela hälsan och kan ses som en resurs som skapar förutsättningar för oss människor att må bra, trivas och utvecklas (MUCF 2023). Nationella undersökningar visar att den övervägande majoriteten av barn och unga uppger gott psykiskt välbefinnande, och det har inte varit några större förändringar över tid. Samtidigt visar undersökningar en tydlig ökning av självrapporterade dagliga psykiska besvär under senare år, vilket går hand i hand med en ökad psykiatrisk vårdkonsumtion. Allt mer tyder på att personer som tidigare inte sökt vård för psykiatriska tillstånd nu får hjälp i större utsträckning, men att det fortfarande finns vårdbehov som inte är tillfredsställda, exempelvis vid depression bland barn och unga (Forte 2021).

Studier visar att psykisk ohälsa i ung ålder ökar risken för skolmisslyckande, otrygghet, och olika former av utanförskap. Ju tidigare det går att upptäcka och hjälpa unga personer med psykosomatiska symptom, desto mindre är risken att de utvecklar psykiatriska tillstånd senare i livet (Idéer för livet 2024).

Relationer och nöjdhet med livet

Familjerelationer har en betydande påverkan på en individs hälsa. Hur individen ser på livet som helhet är en fråga som ofta, med lite olika formuleringar, även används för att avspegla psykisk hälsa. När det gäller helhetsupplevelsen av livet är nöjdheten något lägre bland tjejer på högstadiet. En hög andel, omkring 96 procent, av ungdomarna i Hylte är nöjda med familjen.

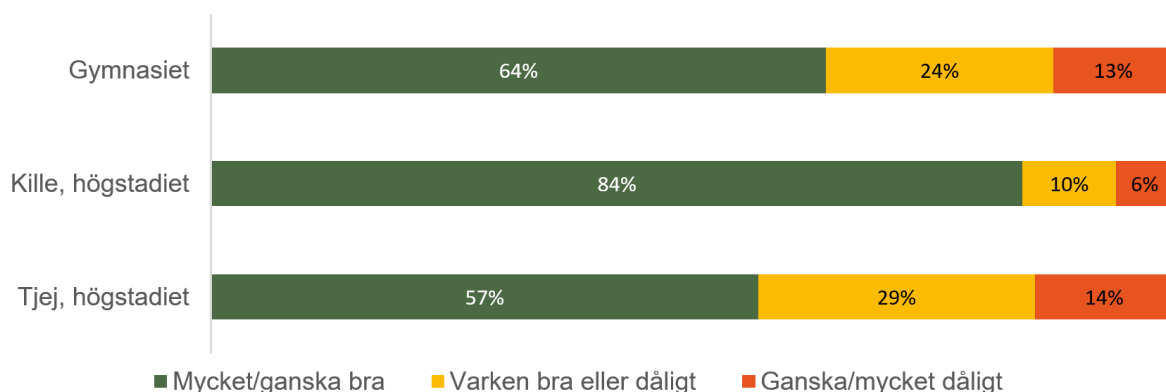
F1. Hur nöjd eller missnöjd är du med ditt liv när det kommer till följande? Andel som svarat ”mycket nöjd” eller ”ganska nöjd”

Självskattad hälsa

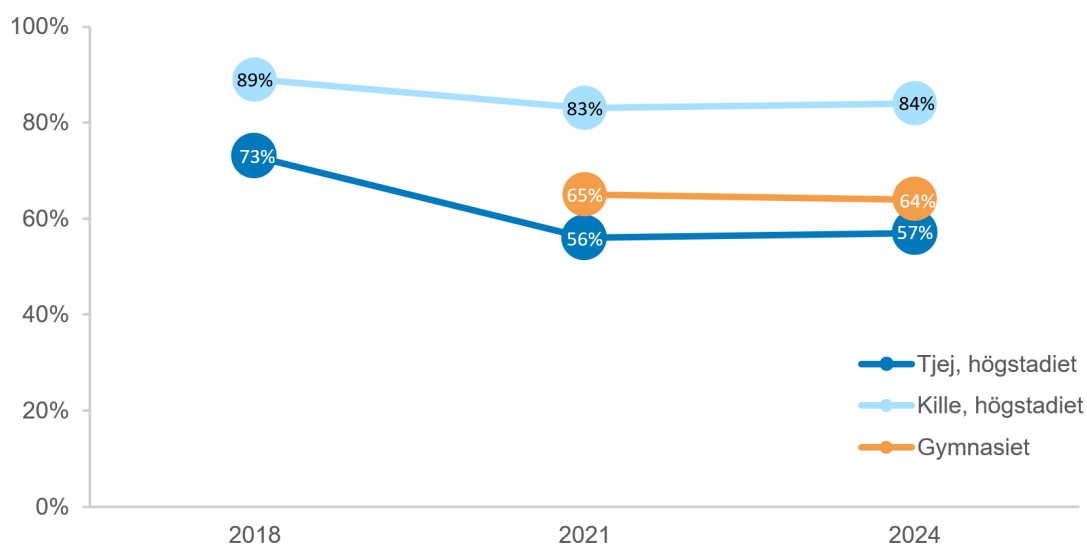
Självskattad hälsa innebär att individer ombeds att själva skatta sitt allmänna hälsotillstånd på en skala. Resultat av detta slag ifrågasätts ibland på grund av det subjektiva inslaget, men har visat sig stämma väl överens med mer objektiva och medicinska mått på hälsa (Folkhälsomyndigheten 2023). I Hylte ser vi att andelen som svarar att de mår mycket eller ganska bra är lägre bland tjejer på högstadiet och gymnasieungdomar än bland killar på högstadiet. Resultatet från ungdomarna i den anpassade versionen av Lupp skiljer sig inte betydande från andra ungdomar.

F2. Under de senaste sex månaderna, hur bedömer du din hälsa, hur du mår eller känner dig?

Nationella undersökningar visar att tjejer i lägre grad än killar uppger sig må bra. Detta ses även i Hyltes Lupp-resultat. Över tid kan vi se att andelen tjejer på högstadiet som mår bra minskat med 18 procentenheter sedan 2018. Även bland killar har andelen minskat något, men inte lika mycket. Skillnaderna mellan könen är alltså större i år än vad de var år 2018. För gymnasiet syns ingen anmärkningsvärd skillnad sedan 2021.

F2a. Andel som bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra: Jämförelse över tid

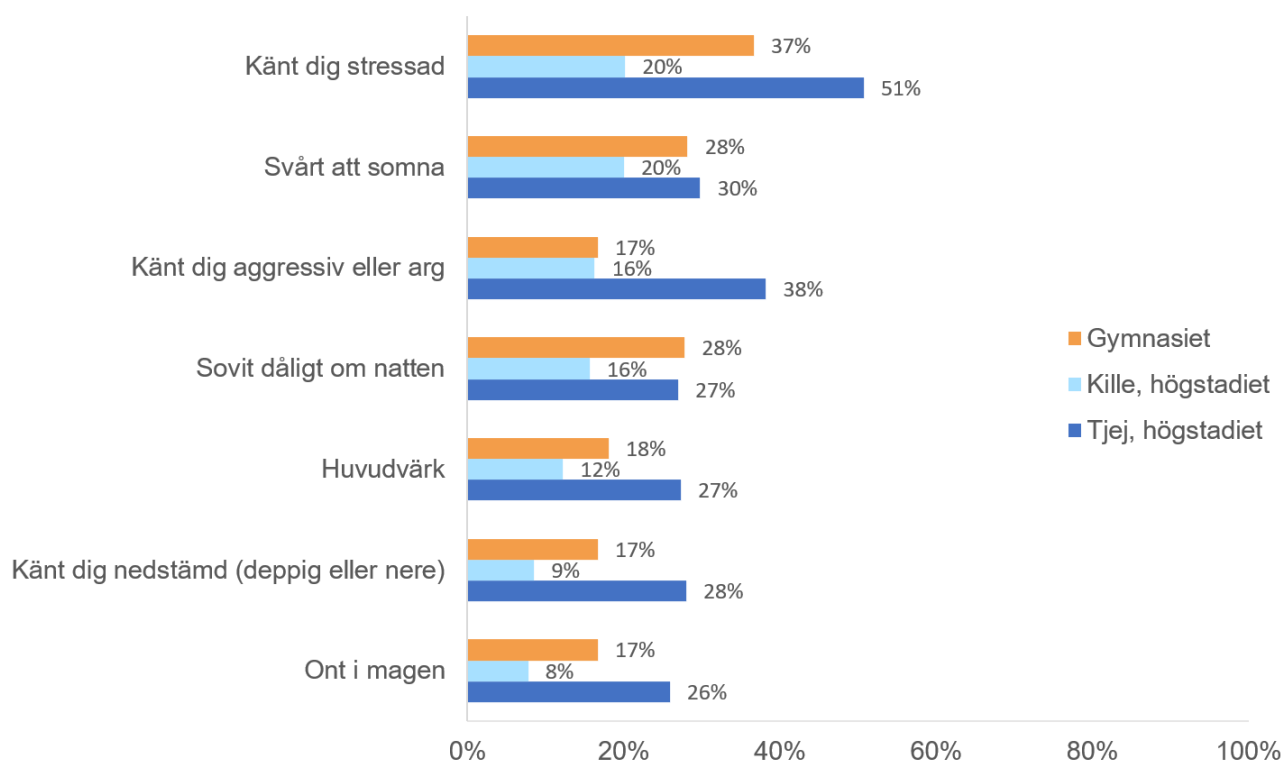
Psykiska och somatiska besvär

Ungdomarna fick svara på frågor om hur ofta de upplever olika psykiska och somatiska besvär, så som stress, huvudvärk, ont i magen, sömnsvårigheter och nedstämdhet.

I diagram F3 redovisas andelen ungdomar som har de listade besvären regelbundet, det vill säga flera gånger i veckan eller oftare. Samtliga besvär upplevs i högre grad av tjejer än av killar. En stor andel av tjejerna på högstadiet, 51 procent, svarar att de känner sig stressade flera gånger i veckan eller oftare. Andelen killar som gör detsamma är 20 procent. Motsvarande siffra för gymnasieungdomar är 37 procent.

Det är även många som regelbundet har svårt att somna, 30 procent av högstadiettjejer, 20 procent av högstadiekillar och 28 procent av gymnasieungdomarna.

F3. Hur ofta har du haft följande besvär under de senaste sex månaderna? Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare

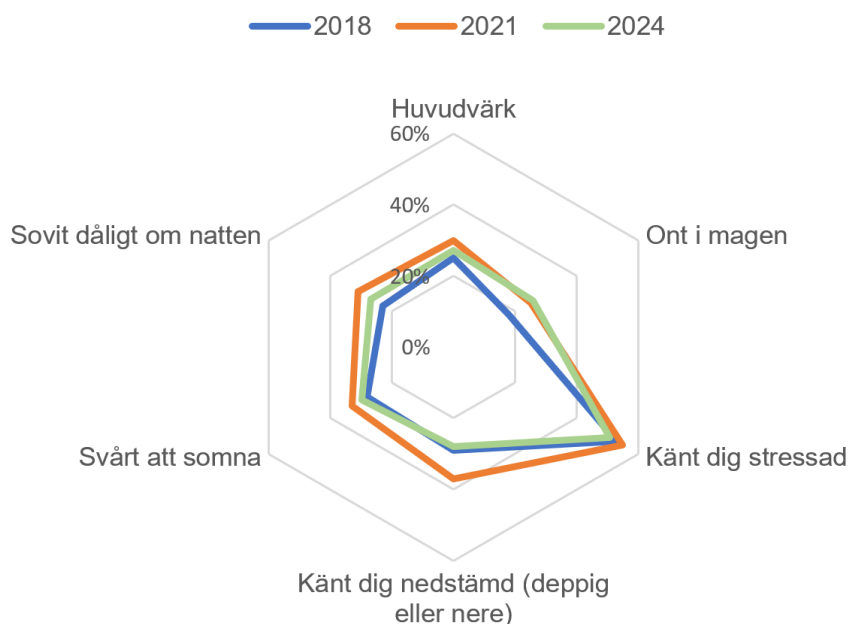
Jämfört med rikssnittet känner sig gymnasieungdomar i Hylte i mindre utsträckning nedstämda. För högstadieeleverna är resultaten däremot i stort sett desamma.

F3a. Hur ofta har du haft följande besvär under de senaste sex månaderna? Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare: Jämförelse med rikssnittet

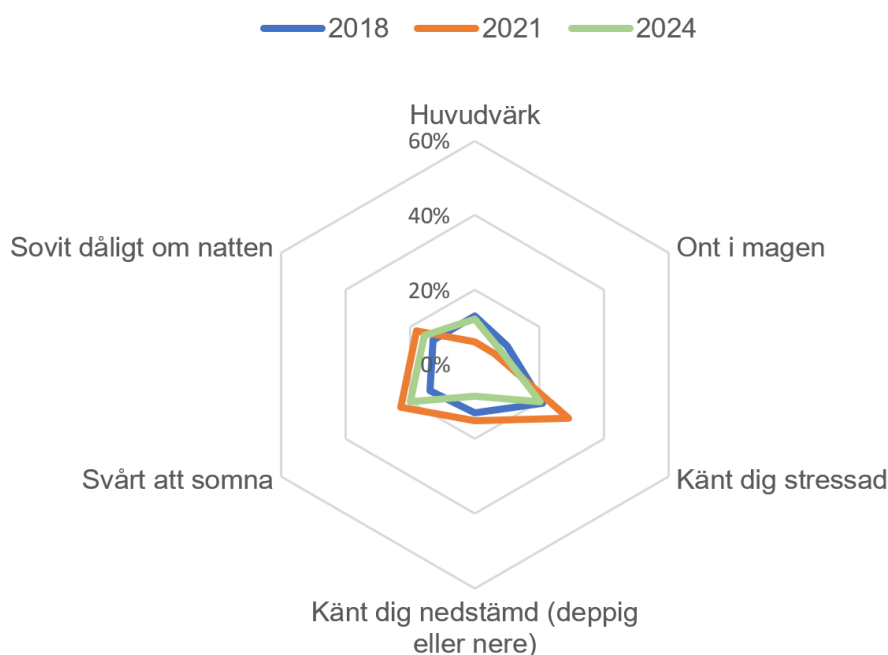
	Hylte högstadiet	Riket högstadiet	Hylte gymnasiet	Riket gymnasiet
Känt dig stressad	36 %	40 %	37 %	45 %
Svårt att somna	25 %	29 %	28 %	31 %
Känt dig aggressiv eller arg	28 %	30 %	17 %	24 %
Sovit dåligt om natten	22 %	25 %	28 %	29 %
Huvudvärk	20 %	21 %	18 %	22 %
Känt dig nedstämd (deppig eller nere)	19 %	25 %	17 %	28 %
Ont i magen	18 %	17 %	17 %	19 %

Sedan 2021 har andelen högstadietjejer som upplever besvär minskat något och är ungefär i samma nivå som 2018. Det är endast andelen som har ont i magen flera gånger i veckan eller oftare som ökat betydande från 2018 till 2024. Även för högstadiekillar är resultaten generellt ganska lika föregående år. Gällande gymnasieungdomar har andelen som har besvär flera gånger i veckan eller oftare minskat sedan 2021 för allting utom andelen som har ont i magen. 2024 var första gången ”känt sig aggressiv eller arg” var med i enkäten och finns därför inte med i jämförelser över tid.

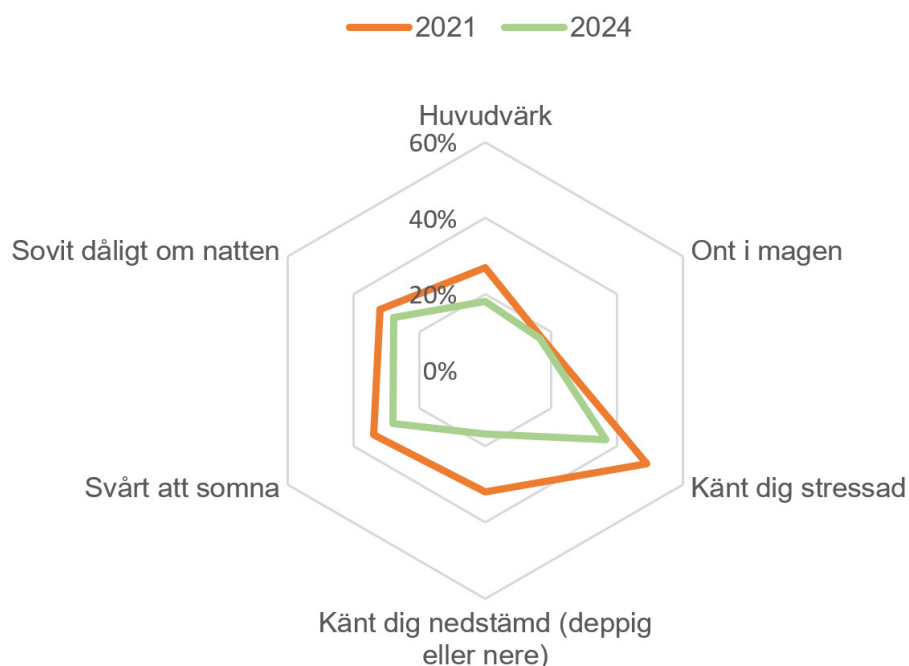
F3b. Hur ofta har du haft följande besvär under de senaste sex månaderna? Andel som svarat ”flera gånger i veckan” eller oftare: Jämförelse över tid, högstadiet, tjej

F3c. Hur ofta har du haft följande besvär under de senaste sex månaderna? Andel som svarat ”flera gånger i veckan” eller oftare: Jämförelse över tid, högstadiet, kille

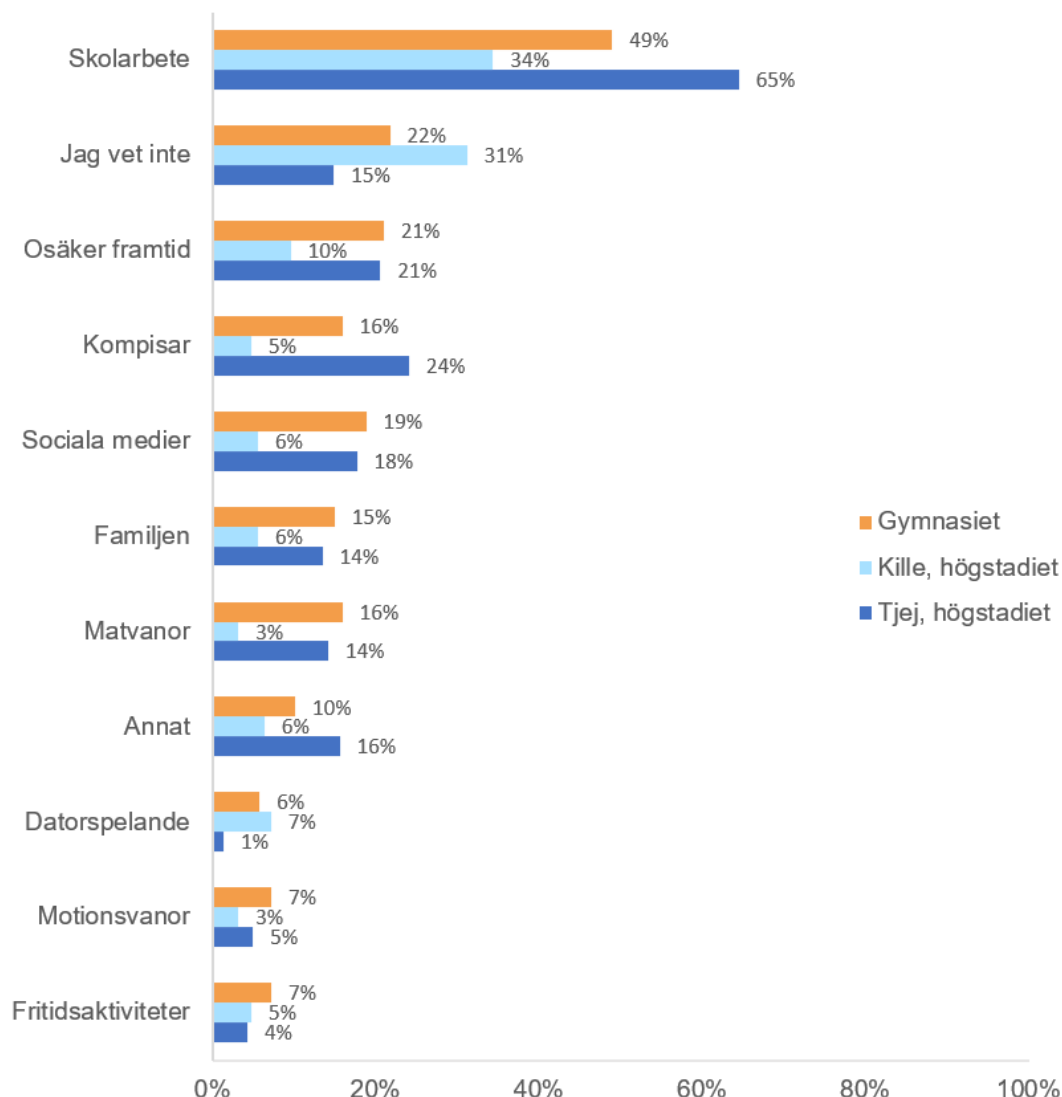

F3d. Hur ofta har du haft följande besvär under de senaste sex månaderna? Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare: Jämförelse över tid, gymnasiet

Ungdomarna i Hylte svarade även på en följdfråga om vad de tror att besvären beror på. Den vanligaste orsaker är att det beror på skolarbete och att ungdomarna inte vet, följt av osäker framtid. Alternativen "Andra ungdomar som mobbar eller bråkar med mig", "Spelande om pengar" samt "Vuxen/vuxna utanför familjen som behandlar mig illa" har tagits bort ur sammanställningen då det var mindre än 4 procent som angett dessa som orsaker. Även alternativet "Jag har inga av besvären" har tagits bort.

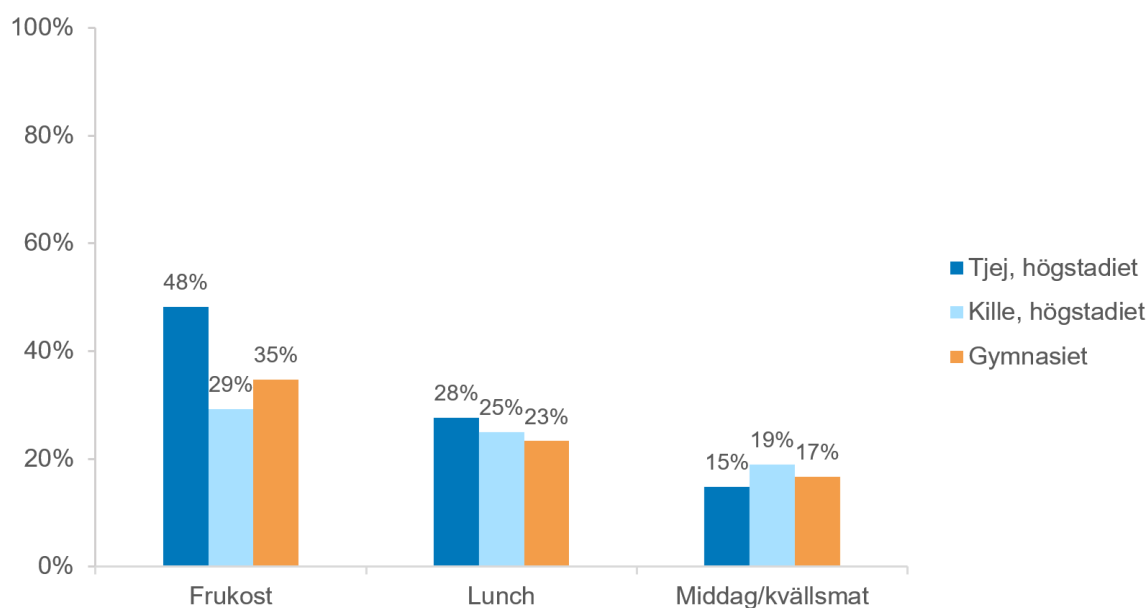
F3e. Om du på förra frågan svarade att du har något av dessa besvär en gång i veckan eller oftare, vad tänker du själv att besvären hänger samman med?

Hoppa över måltider

I diagram F4 redovisas andelen ungdomar som svarat att de hoppar över måltider flera gånger i veckan eller oftare. Frukost är den vanligaste måltiden att hoppa över. Nästan hälften av tjejerna på högstadiet hoppar över frukosten flera gånger i veckan, motsvarande siffra för högstadiekillar är 29 procent och för gymnasiet 35 procent. Andelen unga som hoppar över måltider har inte förändrats över tid.

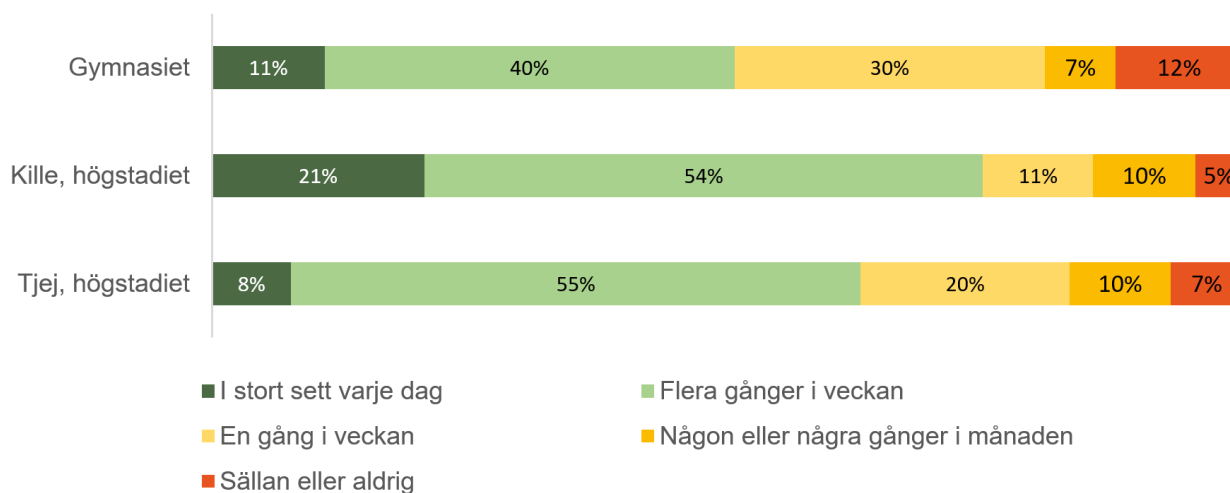
F4. Hur ofta händer det att du hoppar över följande måltider? Andel som svarat ”flera gånger i veckan” eller oftare

Träning och motion

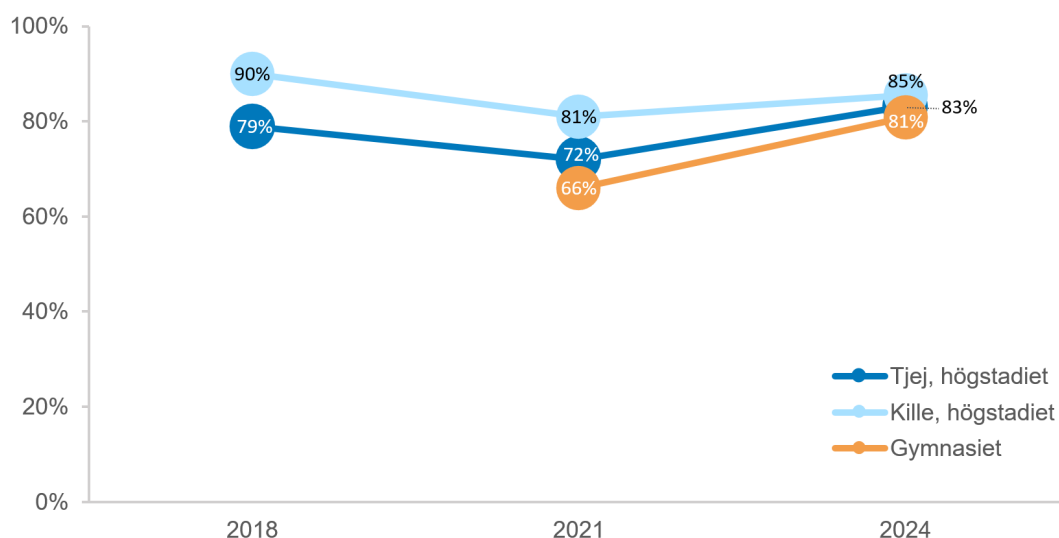
Fysisk aktivitet stärker barns och ungas hälsa genom att förbättra motorik, kognition, minne, koncentration och psykiskt välbefinnande. Ansträngande fysisk aktivitet förbättrar kondition, muskler och skelett. Enligt svenska riktlinjer bör barn och unga vara fysiskt aktiva varje dag, både i skolan och på fritiden, med minst en timmes ansträngande aktivitet dagligen (Folkhälsomyndigheten 2023). Vad som framgår av diagram F5 är att en andel om 51 procent av gymnasieungdomarna och 63–75 procent av högstadieungdomarna svarar att de tränar flera gånger i veckan eller oftare. Andelen är högst bland killar i högstadiet. Ungdomarna som svarat på den anpassade versionen av Lupp uppger att de tränar i lika hög grad som övriga, 83 procent tränar så de blir svettiga minst en gång i veckan. I riket är motsvarande siffra i den anpassade Luppen 70 procent.

F5. Hur ofta brukar du träna så att du blir andfådd eller svettas?

Andelen gymnasieungdomar som tränar en gång i veckan eller oftare har ökat sedan 2021. För högstadiet syns ingen betydande förändring.

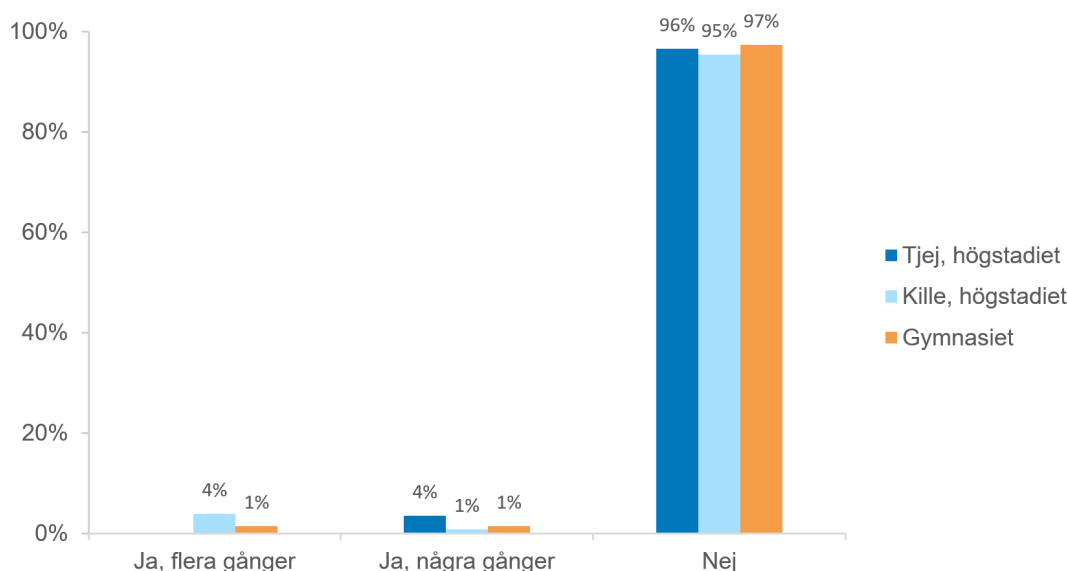
F5a. Andel som tränar en gång i veckan eller oftare: Jämförelse över tid

Prestationshöjande medel

I Lupp-enkäten ställs en fråga om användningen av anabola steroider eller motsvarande medel. En andel om fem procent av högstadiekillarna, fyra procent av högstadietjejerna och tre procent av gymnasieungdomarna svarar att de använt denna typ av medel någon eller flera gånger.

F6. Har du någon gång använt anabola steroider eller andra motsvarande prestationshöjande medel?

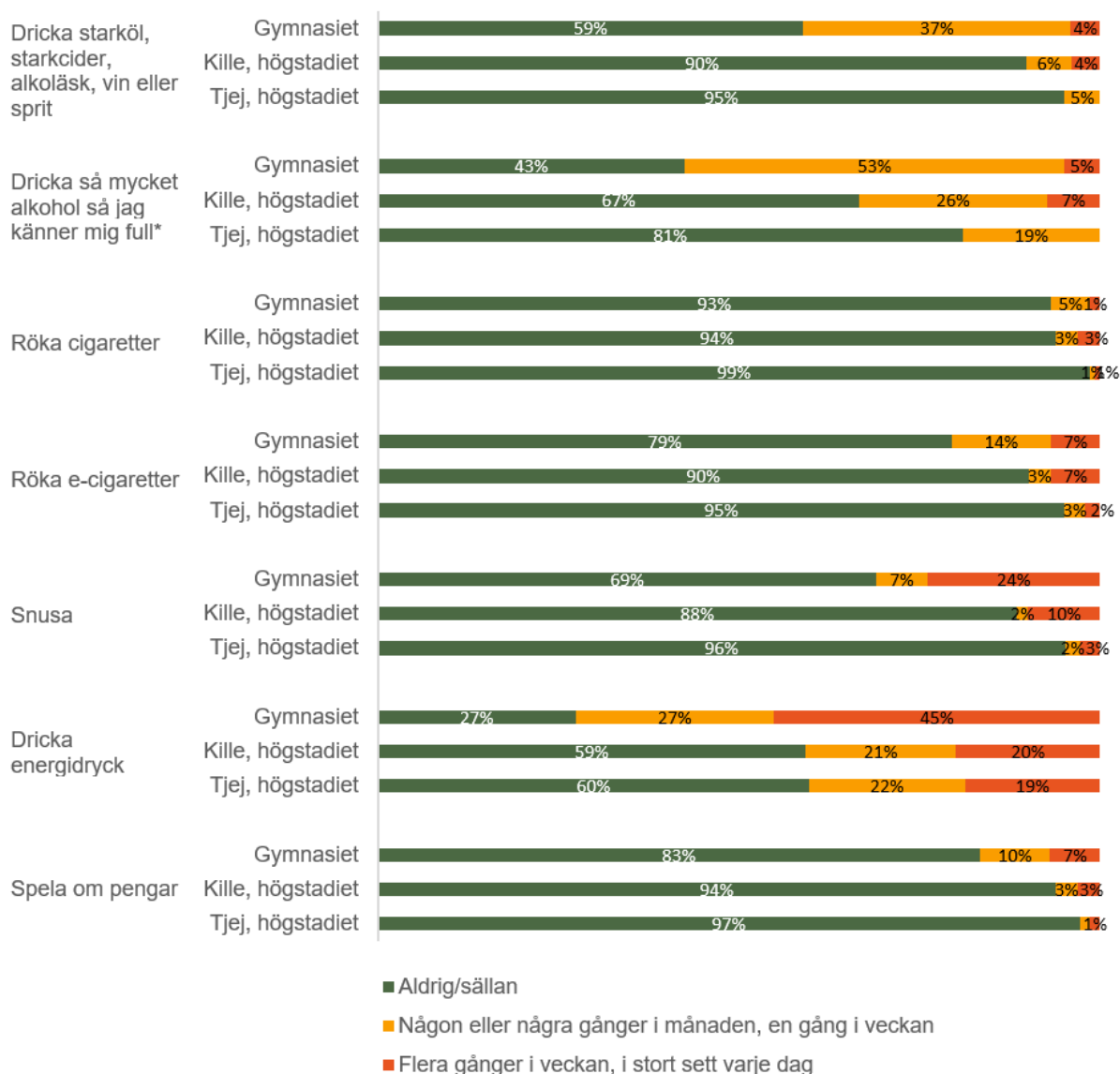

Alkohol, tobak och snus

Lupp-enkäten innefattar också frågor om hur ofta man röker, snusar, dricker alkohol med mera. Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) konstaterar att andelen elever årskurs 9 i Sverige som använder tobak och alkohol minskat de senaste åren. Däremot har andelen som snusar ökat markant (CAN 2020).

I diagram F7 redovisas resultaten för dessa frågor. I Hylte ser vi en andel om 5–10 procent av högstadieeleverna och 41 procent av gymnasieeleverna dricker starköl/cider, vin eller sprit minst en gång per månad. Att minst en gång per månad dricka så mycket alkohol att man känner sig full är vanligare bland gymnasieungdomarna än bland högstadieungdomarna. Snus används flera gånger i veckan av 24 procent av gymnasieeleverna, 10 procent av högstadiekillar och 3 procent av högstadietjejer. En ny fråga i enkäten kring energidryck visar att 45 procent av gymnasieeleverna och 20 procent av högstadieeleverna gör det flera gånger i veckan. Det finns inga betydande skillnader mellan de som svarat på den anpassade Luppen och övriga.

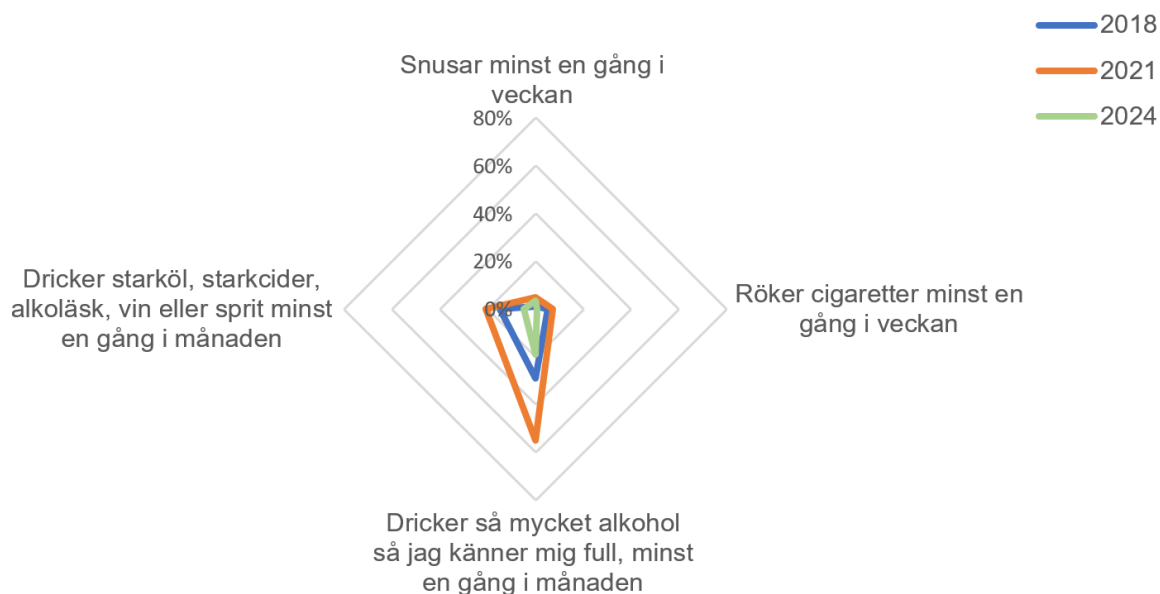
F7. Hur ofta brukar du...?

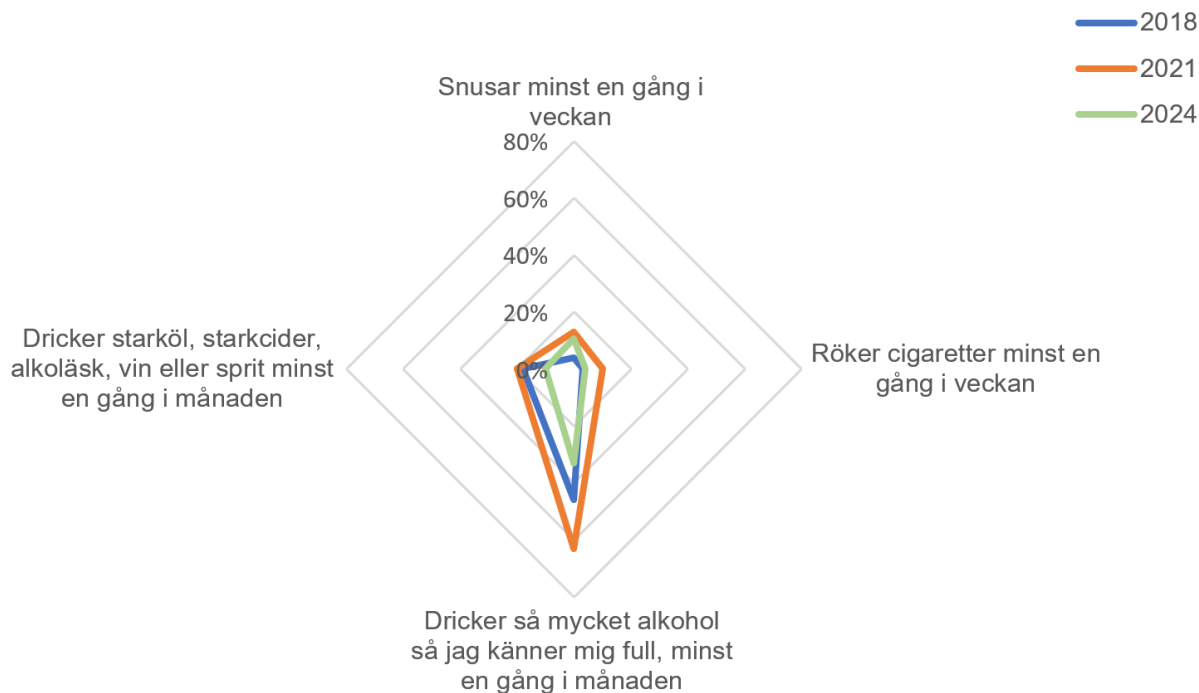
Över tid kan vi se att snusning har ökat bland högstadieungdomarna, det var framför allt mellan 2018 till 2021 som andelen som snusar minst en gång i veckan ökade och sedan 2021 är andelen relativt oförändrad. Andelen som dricker starköl, starkcider, alkoläsk, vin eller sprit minst en gång i månaden och som dricker så mycket så de känner sig fulla minst en gång i månaden har minskat betydligt över tid. Då data saknas för gymnasiet för tidigare år görs ingen jämförelse. Detsamma gäller frågor om spel, energidryck och e-cigaretter.

Påståendet "Dricka så mycket alkohol så jag känner mig full" besvarades endast av de som uppgav att de dricker alkohol.

F7a. Hur ofta brukar du...? Jämförelse över tid, högstadiet, tjej

F7b. Hur ofta brukar du...? Jämförelse över tid, högstadiet, kille

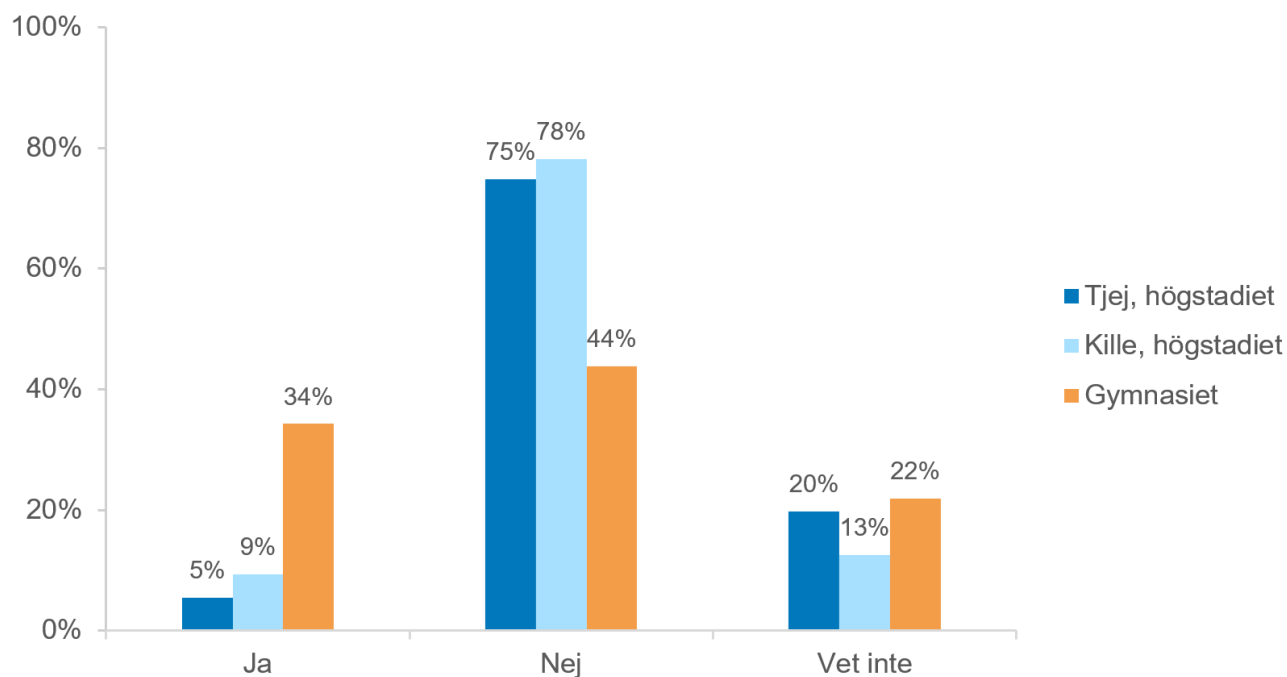

De vanligaste sätten att få tag på alkohol är att få från kompisar, kompisars syskon och partner samt från sina föräldrar eller annan vuxen.

Föräldrars ställningstagande och inställning kring alkohol spelar stor roll för både tidig alkoholdebut och vidare alkoholkonsumtion hos unga. 5 procent av högstadietjejerna, 9 procent av högstadiekillarna och 34 procent av gymnasieungdomarna uppger att de får dricka alkohol för sina föräldrar, se diagram F8.

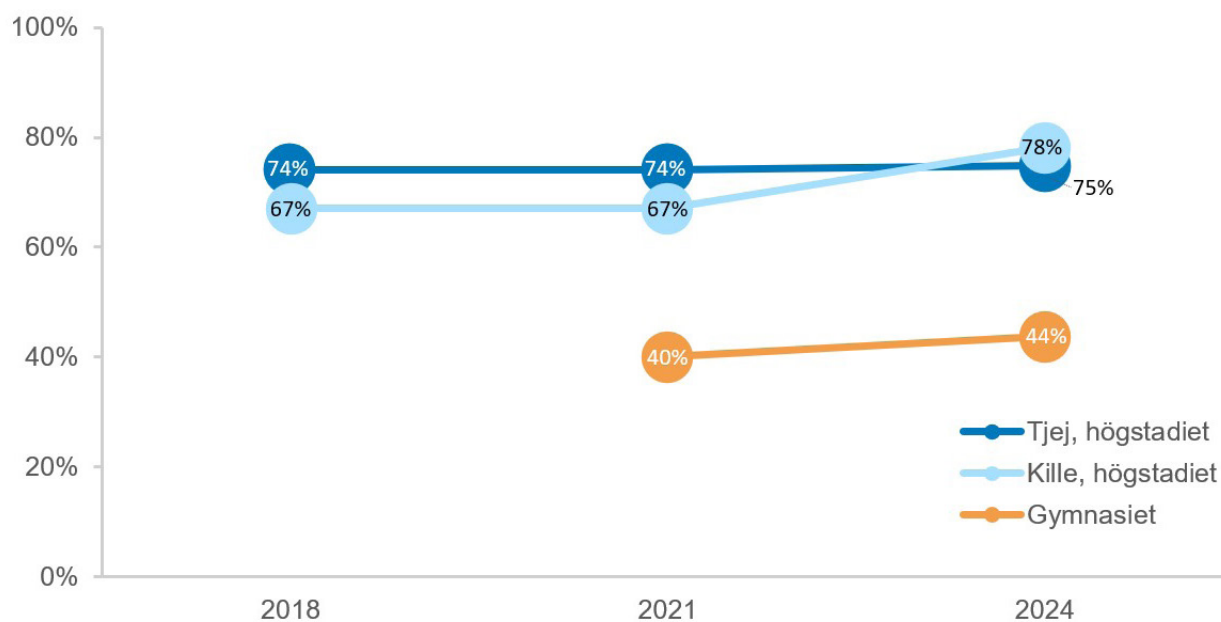
Påståendet "Dricka så mycket alkohol så jag känner mig full" besvarades endast av de som uppgav att de dricker alkohol.

F8. Får du dricka alkohol för din/dina föräldrar?

I jämförelsen över tid är det framför allt andelen killar som svarat att de inte får dricka alkohol för sina föräldrar som ökat.

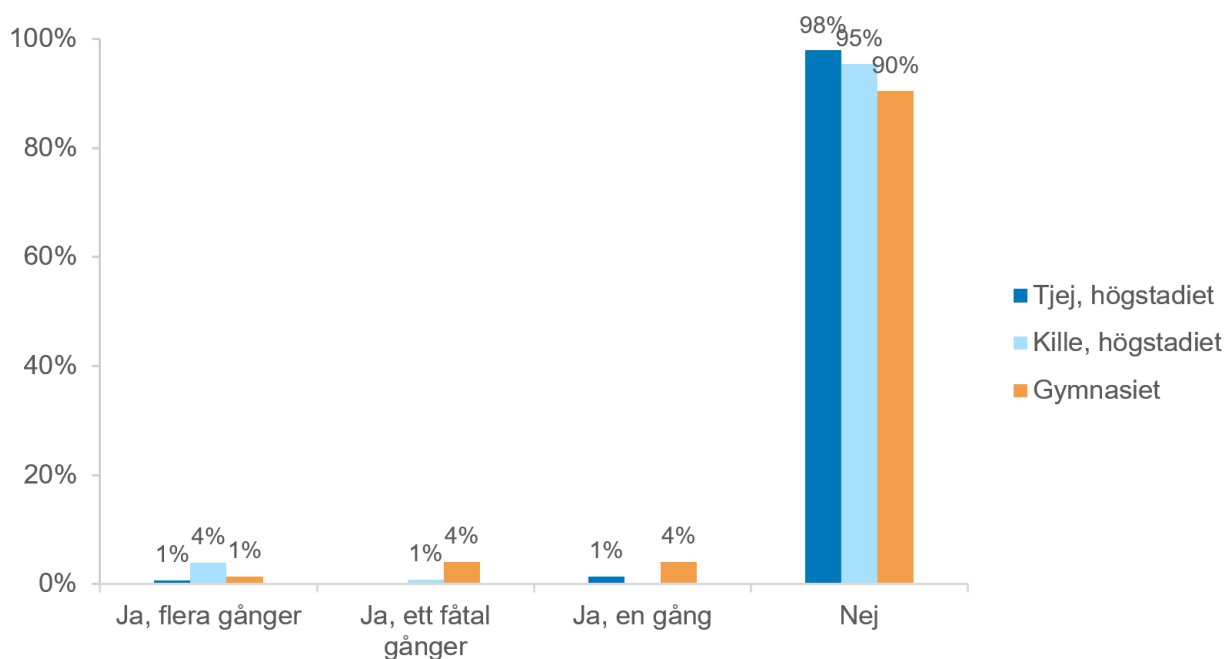
F8a. Får du dricka alkohol för din/dina föräldrar? Andel som svarat "Nej": Jämförelse över tid

Narkotika

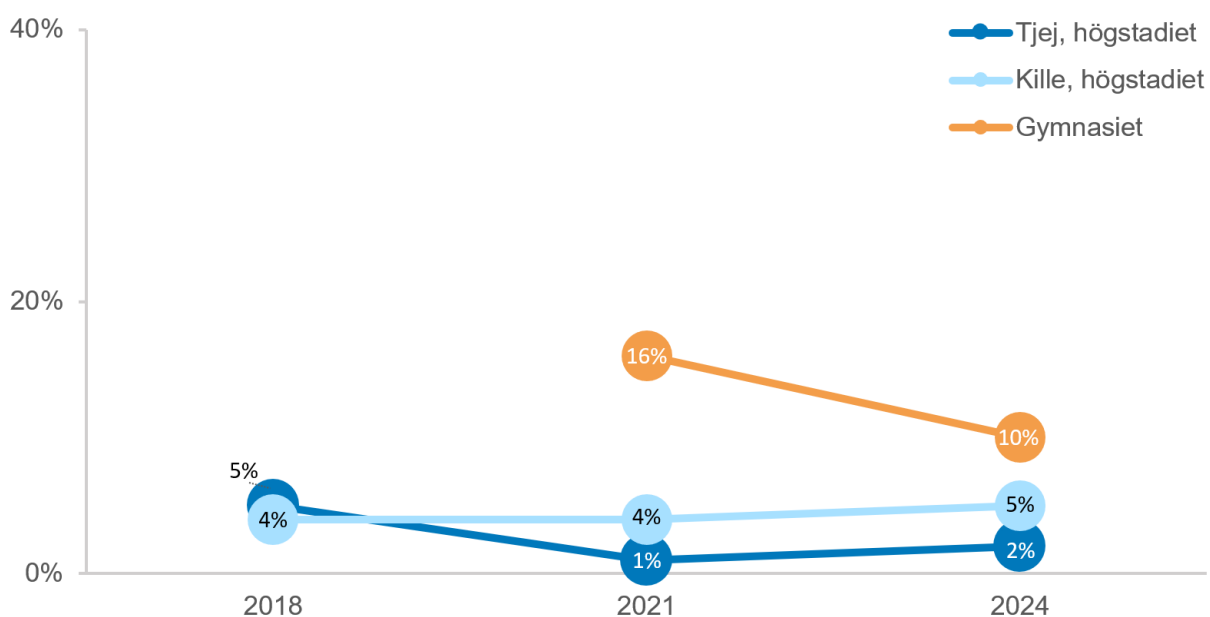
Lupp-enkäten innefattar även frågor om narkotikaanvändning. 4 procent av högstadieungdomarna och 10 procent av gymnasieungdomarna svarar att de en eller flera gånger har använt narkotika. De som använt narkotika fick även ange vilket typ de använt. De vanligaste är hasch, marijuana (cannabis) samt receptbelagda centralstimulerande läkemedel (t ex ADHD-medicin som Ritalin, Concerta). De fick även svara på hur de fått tag på narkotikan, det vanligaste sättet är att ha fått från någon person på annan ort.

F9. Andel som använt narkotika

Sett över tid är användningen av narkotika bland högstadieungdomar oförändrad. För gymnasiet har användningen minskat något.

F9a. Andel som använt narkotika: Jämförelse över tid

HÄLSA OCH VÄLMÅENDE: Vad sticker ut?

Tjejer på högstadiet uppger i lägre grad att de mår bra jämfört med killar i samma ålder. De rapporterar även att de upplever olika besvär i högre grad än killarna. Tjejer känner sig oftare stressade, har svårigheter att somna, känner sig aggressiva eller arga, har huvudvärk, magont samt känner sig nedstämda.

Andelen ungdomar som snusar har ökat markant jämfört med tidigare år när LUPP genomförts. Det är också en stor andel som dricker energidryck. Däremot har andelen som dricker alkohol minskat avsevärt över tid.

Unga med funktionsnedsättning uppger i lägre grad att de mår bra. De upplever oftare besvär som magont, stress, nedstämdhet, svårigheter att somna och känner sig mer aggressiva eller arga än sina jämnåriga. Denna grupp rapporterar även i högre grad att de någon gång använt narkotika.

Unga i årskurs 9 känner sig oftare stressade och hoppar oftare över måltider, inklusive frukost, lunch och middag/kvällsmat. De tränar i mindre utsträckning än andra ungdomar så att de blir andfådda eller svettas. Det är också vanligare för elever i årskurs 9 att röka cigaretter, använda e-cigaretter, snusa, dricka energidryck och alkohol. Dessutom är det vanligare att de dricker alkohol så att de blir berusade, att de får dricka alkohol för sina vårdnadshavare, eller att de inte vet om de får dricka alkohol eller inte.

ARBETE OCH FRAMTID

Övergången från skola till arbete är avgörande fas för ungas etablering på arbetsmarknaden. Personliga kontakter, som tidigare sommarjobb eller familj, är en vanlig väg in i arbetslivet, särskilt bland unga. Sommar- och extrajobb under gymnasiet ökar chansen till framtida arbete och minskar risken för arbetslöshet, särskilt i lågkonjunktur (Müller 2020).

Vissa unga har dock svårare att etablera sig på arbetsmarknaden, särskilt de med utländsk bakgrund, låg utbildning, ekonomisk utsatthet eller nedsatt arbetsförmåga. Även faktorer som svag uppväxtmiljö, föräldrars arbetslöshet och brist på stöd ökar risken att hamna utanför arbete och studier (Forte 2020).

Unga idag växer upp i en tid av osäkerhet och snabba förändringar. Kriser som klimathot, pandemi, krig och konflikter, ökande gängkriminalitet och ekonomisk oro avlöser varandra. Samtidigt rusar AI-utvecklingen framåt – något som både väcker hopp och skapar oro för framtidens samhälle och arbetsmarknad. Unga är väl medvetna om de utmaningar som världen står inför, vilket leder till att unga ser mer pessimistiskt på samhällsutvecklingen och sin generations framtid än tidigare (Ungdomsbarometern 2024).

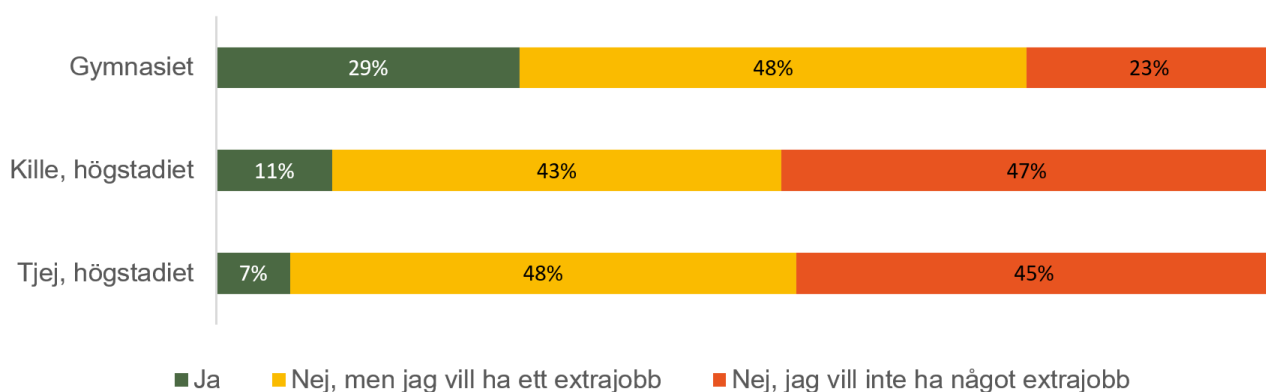
Trots detta är tre av fyra unga optimistiska om sina personliga möjligheter. Denna framtidstro märks tydligast i de delar av livet som upplevs som stimulerande och i en återuppväckt nyfikenhet på världen omkring dem (Ungdomsbarometern 2024). De val unga gör i olika livsfaser formar deras framtid. På landsbygden väljer många gymnasieutbildningar som möjliggör direkt inträde på arbetsmarknaden. De som

ändå väljer högskoleförberedande program är ofta medvetna om att detta sannolikt innebär en framtida flytt för vidare studier. Bristen på lokala studiemöjligheter gör att unga på landsbygden ställs inför avgörande livsval tidigare än sina jämnåriga i städer (MUCF 2024).

Extra- och sommarjobb

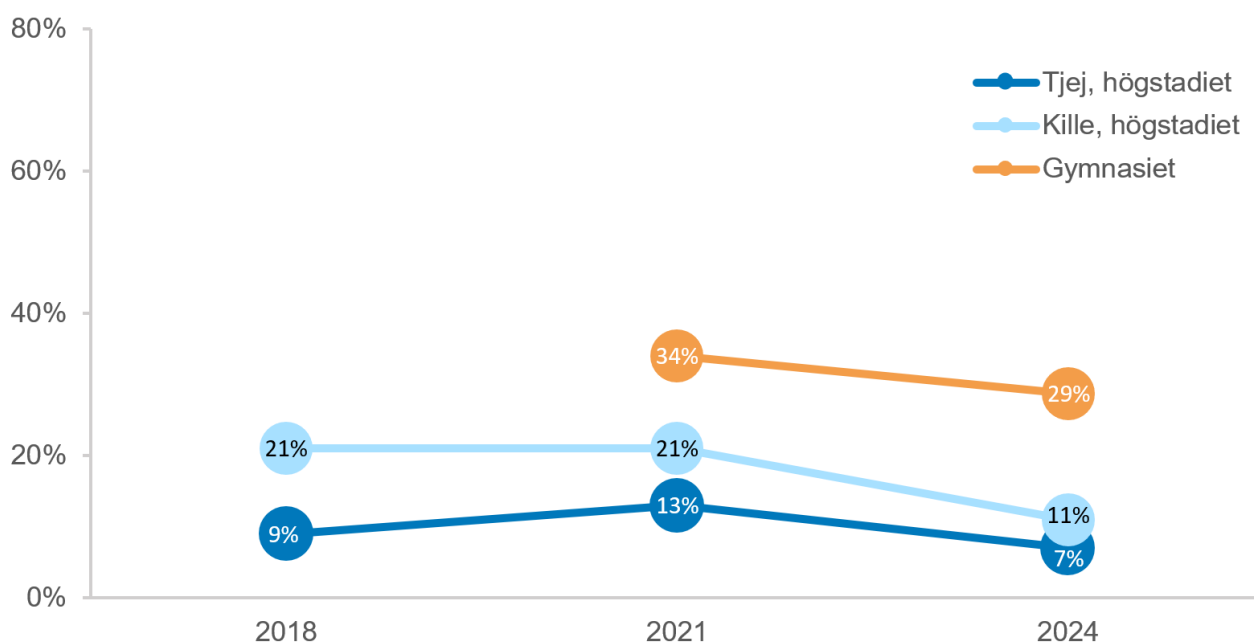
En andel om 9 procent av högstadieungdomarna och 29 procent av gymnasieungdomarna har ett extrajobb. Hälften av högstadieungdomarna svarar att de skulle vilja ha ett extrajobb.

G1. Har du något extrajobb just nu?

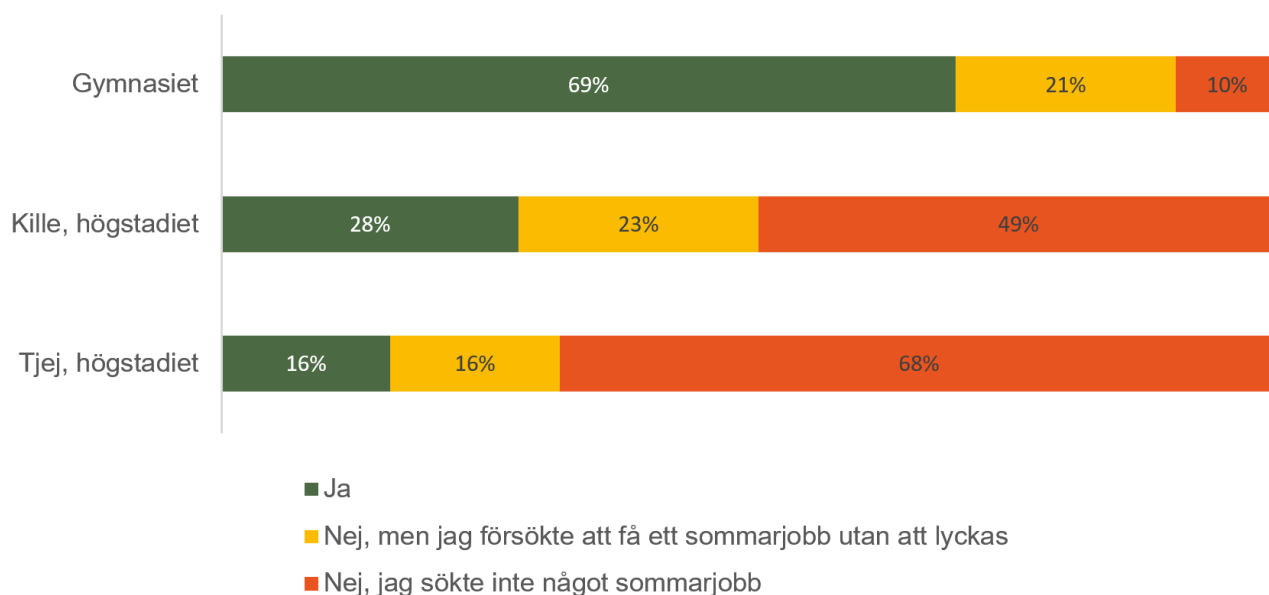
Sett över tid har andelen unga som har ett extrajobb minskat något. Det är framför allt bland killar på högstadiet som andelen har minskat. Skillnaden mellan könen har därmed också minskat.

G1a. Andel med extrajobb just nu: Jämförelse över tid

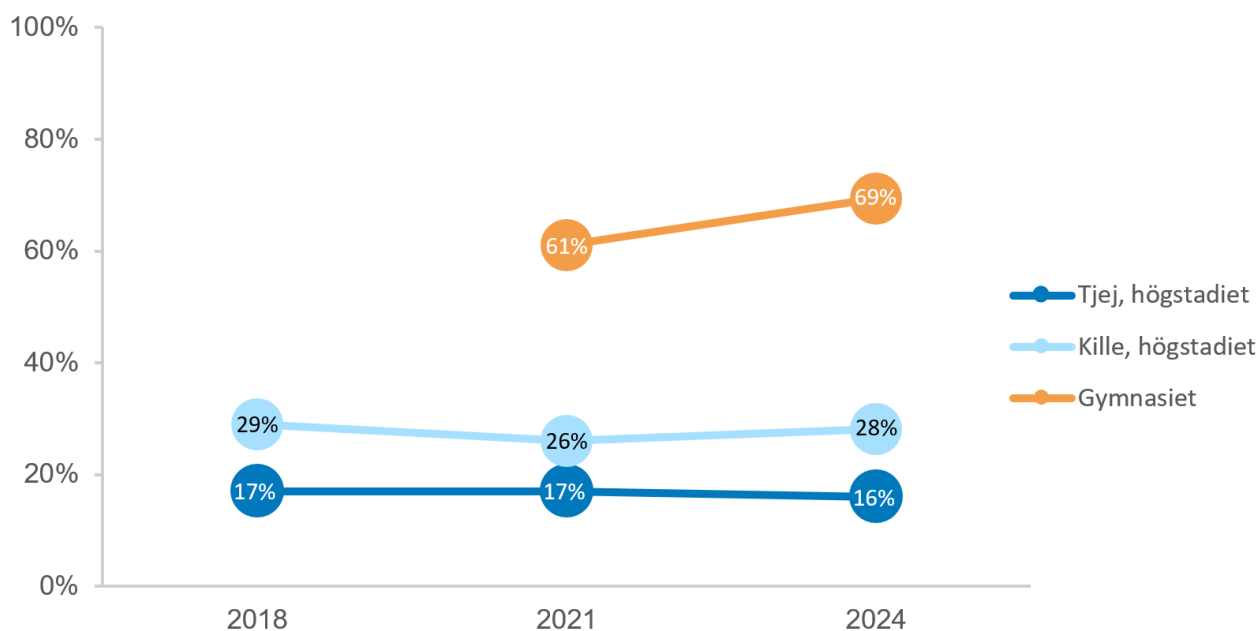
Andelen högstadieungdomar som har haft ett sommarjobb den senaste sommaren är 22 procent, motsvarande siffra för gymnasieungdomar är 69 procent.

G2. Hade du ett sommarjobb i somras?

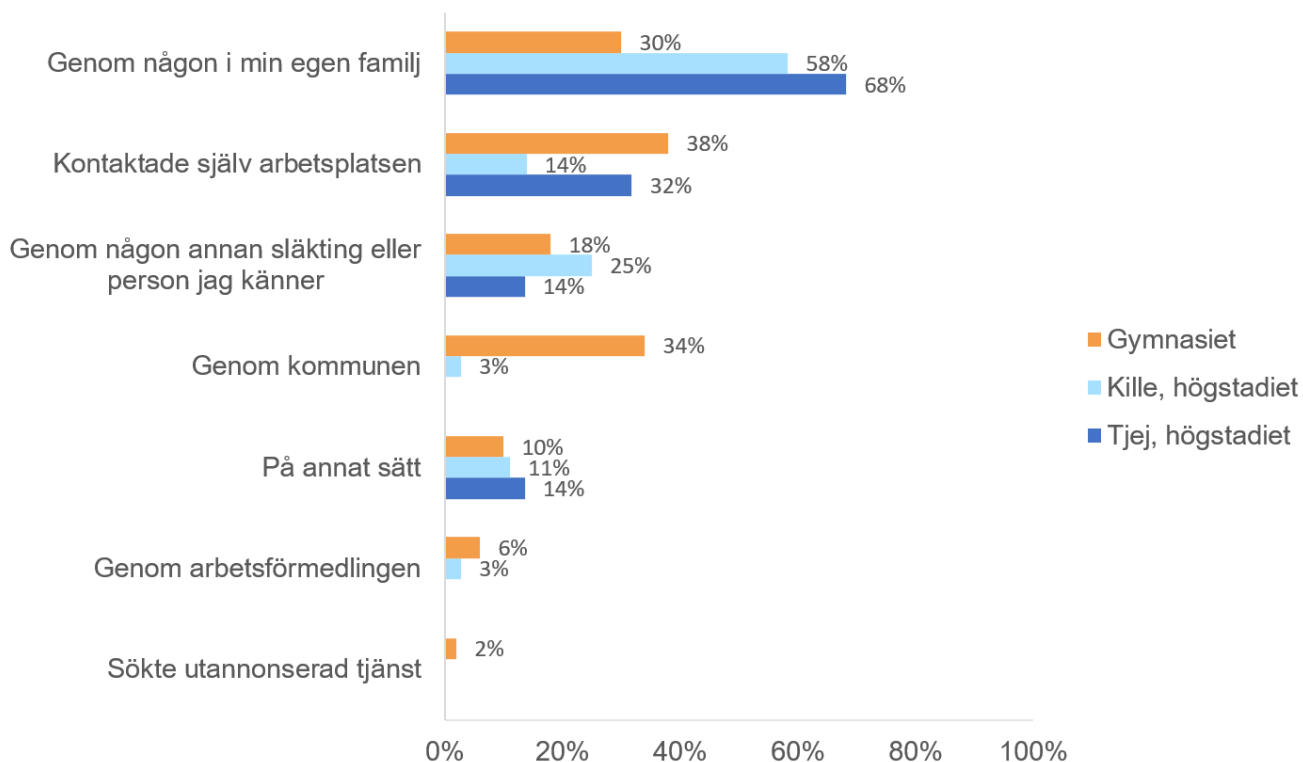
Sett över tid har andelen gymnasieungdomar som hade ett sommarjobb senaste sommaren ökat något. För högstadiet syns ingen förändring.

G2a. Andel med sommarjobb den senaste sommaren: Jämförelse över tid

Majoriteten av högstadieungdomarna fick sitt sommarjobb genom någon i den egna familjen. Det vanligaste svaret bland gymnasieungdomarna är att man fått jobbet genom att själv kontakta arbetsplatsen, via kommunen eller genom någon i sin familj.

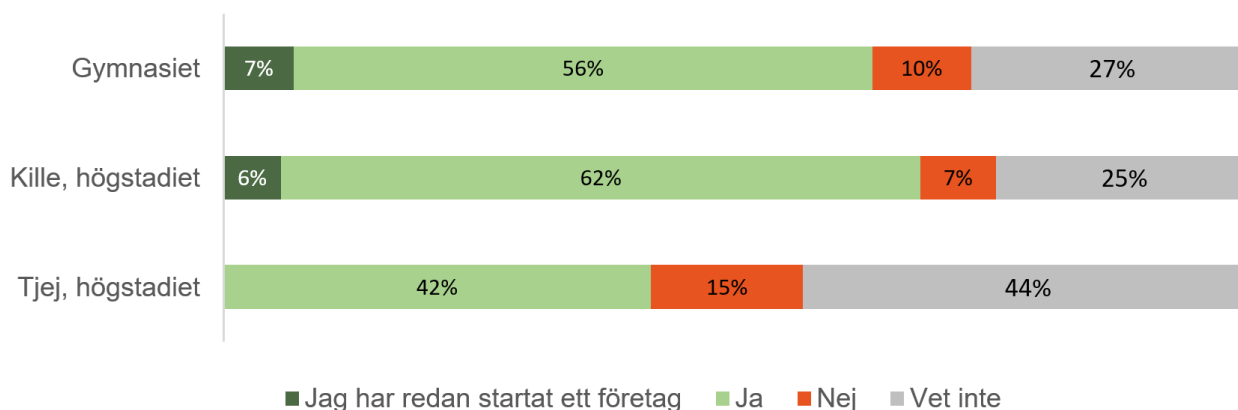
G2b. Hur fick du ditt sommarjobb?

Inställning till eget företagande

Ungdomarna fick svara på en fråga om deras inställning till att starta eget företag. 42 procent av högstadietjejerna, 62 procent av högstadiekillarna och 56 procent av gymnasieungdomarna svarar att de skulle kunna tänka sig att starta eget i framtiden. En mindre andel uppger att de redan har startat ett företag.

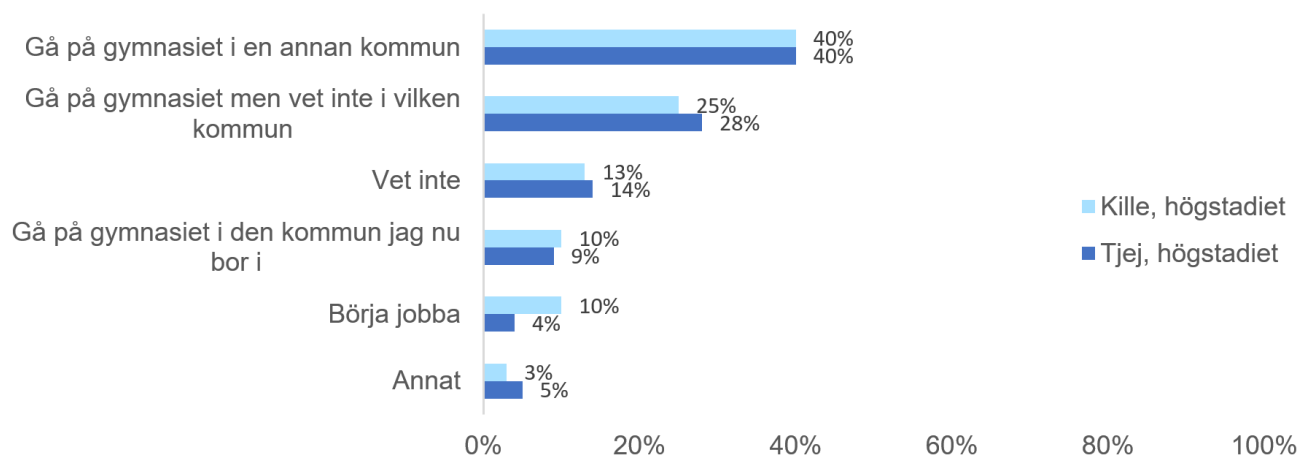
G3. Skulle du kunna tänka dig att starta eget företag i framtiden?

Vad unga i högstadiet vill och tror de kommer göra

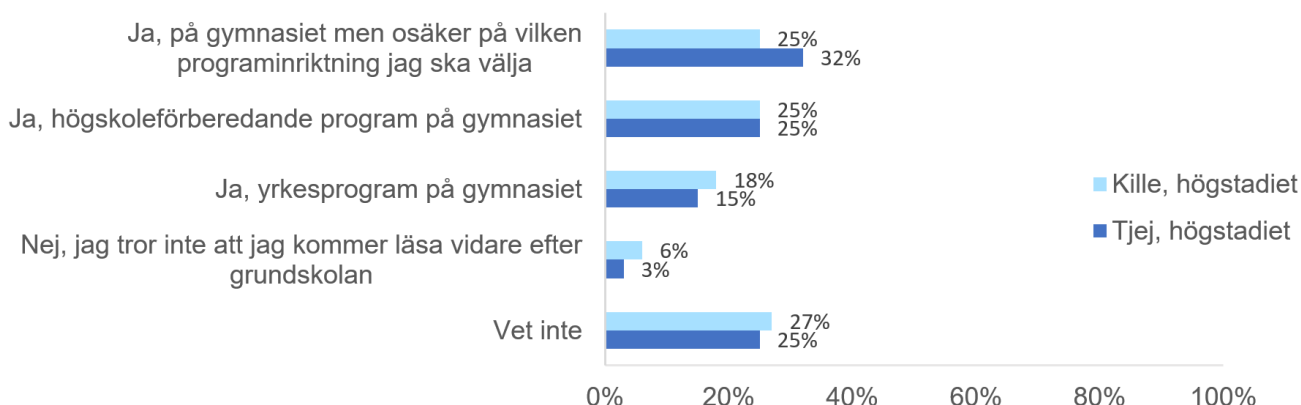
En stor majoritet av ungdomarna i högstadiet skulle helst gå en gymnasieutbildning (i kommunen eller på annan ort) efter grundskolan, se diagram G4. En liten andel, 4 procent av högstadietjejerna och 10 procent av högstadiekillarna, vill helst börja jobba.

G4. Vad skulle du helst vilja göra direkt efter grundskolan? Endast högstadiet

När det kommer till vad högstadieungdomar tror att de kommer göra efter gymnasiet, svarar en stor majoritet att de tror att de kommer läsa vidare på gymnasiet, direkt eller senare. 27 procent av killarna och 25 procent av tjejerna vet inte om de kommer läsa vidare efter grundskolan, se diagram G4a. Av de unga som har svarat på den anpassade Luppen är det 33 procent som vill fortsätta studera, 25 procent som vill jobba och 42 procent som inte vet vad de vill göra när de har slutat i grundskolan.

G4a. Tror du att du kommer läsa vidare efter grundskolan (direkt eller senare)? Endast högstadiet

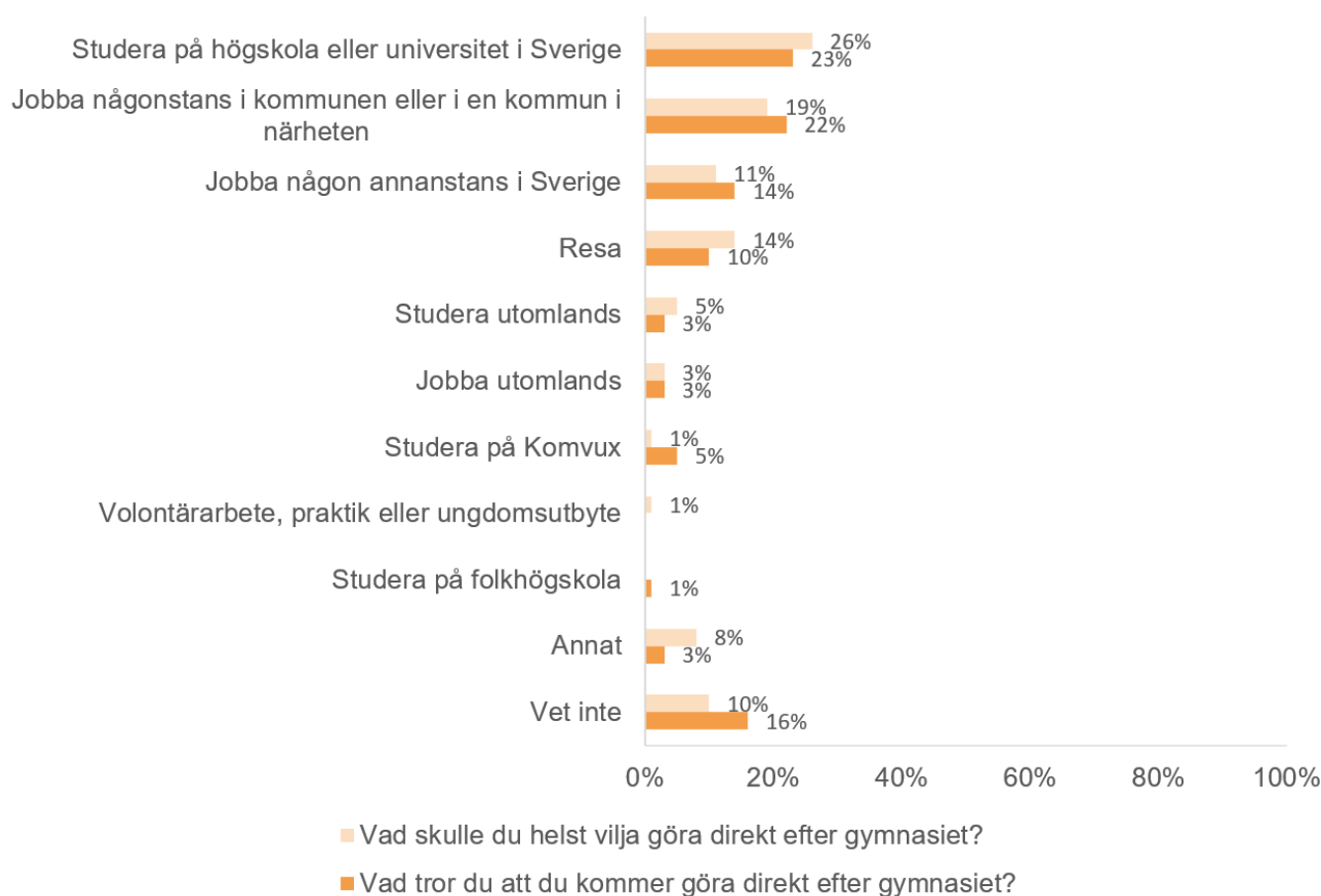

Vad unga i gymnasiet vill och tror de kommer göra

26 procent av gymnasieungdomarna svarar att de helst vill studera på högskola eller universitet i Sverige efter gymnasiet. Det näst vanligaste svaret är att vilja jobba i kommunen eller i en kommun i närheten. Det är också många ungdomar, 14 procent, som vill resa efter gymnasiet.

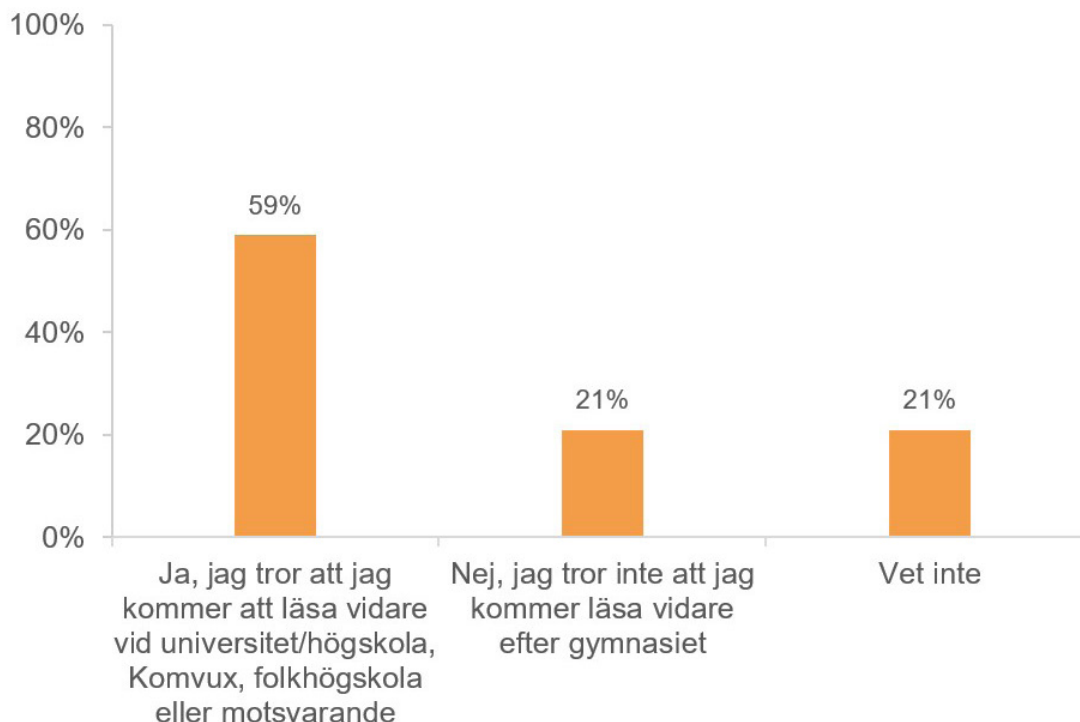
De flesta ungdomar tror att de kommer att studera på högskola eller universitet i Sverige, tätt följt av att jobba här i kommunen eller i en kommun i närheten.

G5. Vad skulle du helst vilja göra direkt efter gymnasiet och vad tror du att du kommer göra direkt efter gymnasiet? Endast gymnasiet

59 procent av alla gymnasieungdomar svarar att de tror de kommer att läsa vidare efter gymnasiet, direkt eller senare.

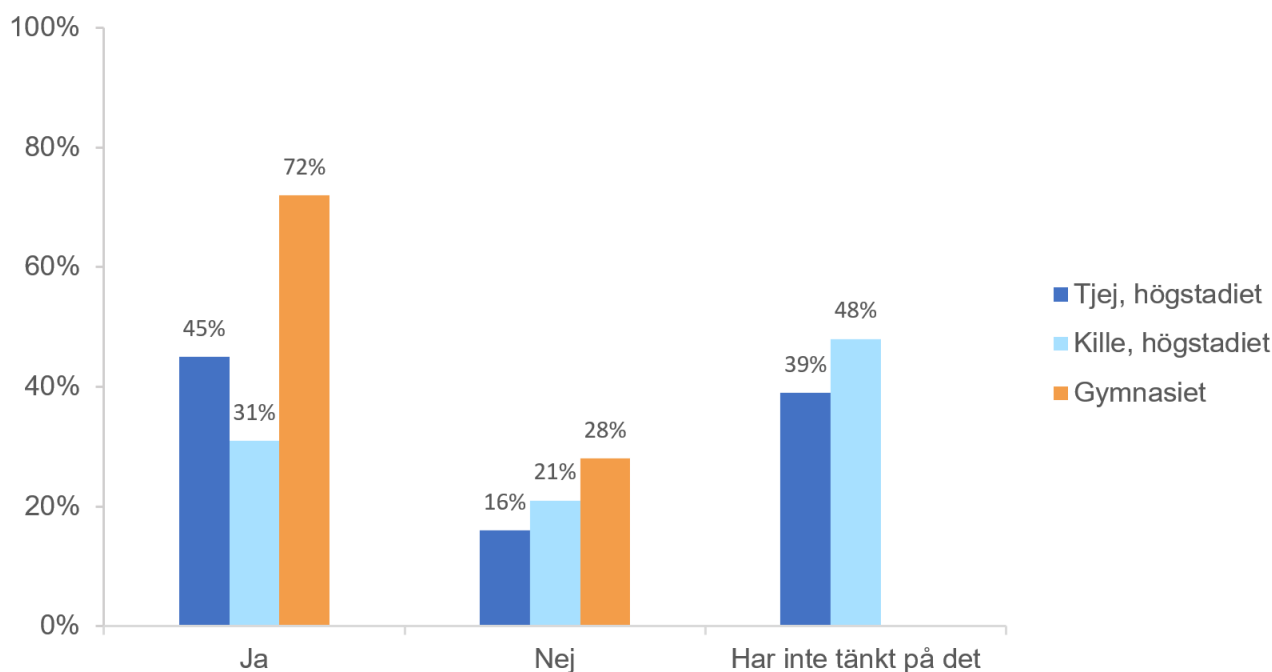
G5a. Tror du att du kommer läsa vidare efter gymnasiet, direkt eller senare? Endast gymnasiet

Flytta eller stanna i kommunen

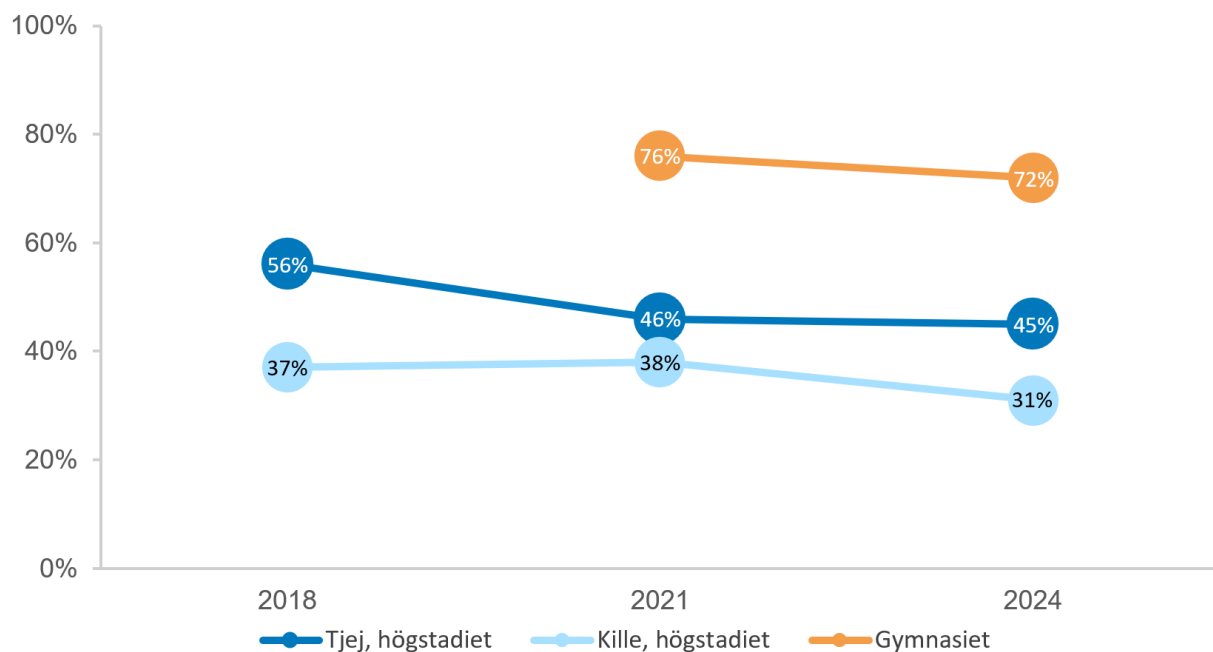
Andelen som tror att de kommer att flytta från kommunen där de bor är högst bland gymnasieeleverna, 72 procent totalt. 45 procent av tjejerna och 31 procent av killarna på högstadiet tror att de kommer att flytta, men det är även en andel om 39-48 procent som inte har tänkt på det.

G6. Tror du att du kommer att flytta från kommunen där du bor?

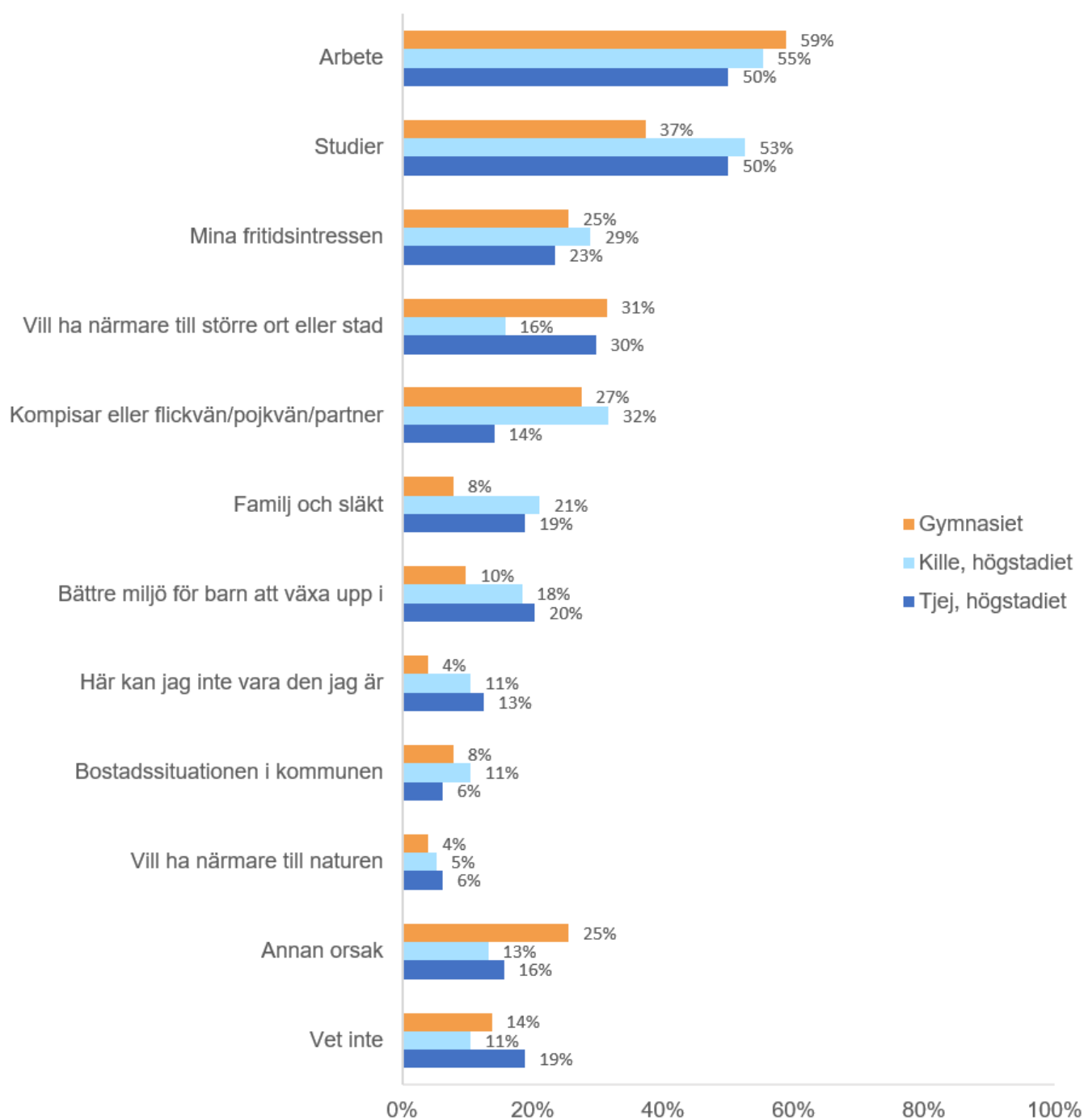
Över tid har andelen högstadieungdomar i Hylte som tror att de kommer flytta ifrån kommunen minskat något.

G6a. Andelen som tror de kommer flytta: Jämförelse över tid

På följdfrågan om varför ungdomarna tror de kommer flytta anger många att de tror de kommer flytta på grund av arbete eller studier. I gymnasiet är det hela 59 procent som tror de kommer flytta på grund av arbete. Många anger också att de tror de kommer flytta på grund av sina fritidsintressen, för att de vill ha närmare större ort eller stad och på grund av kompisar eller partner., se diagram G6b.

G6b. Av vilken anledning tror du att du kommer flytta från kommunen?

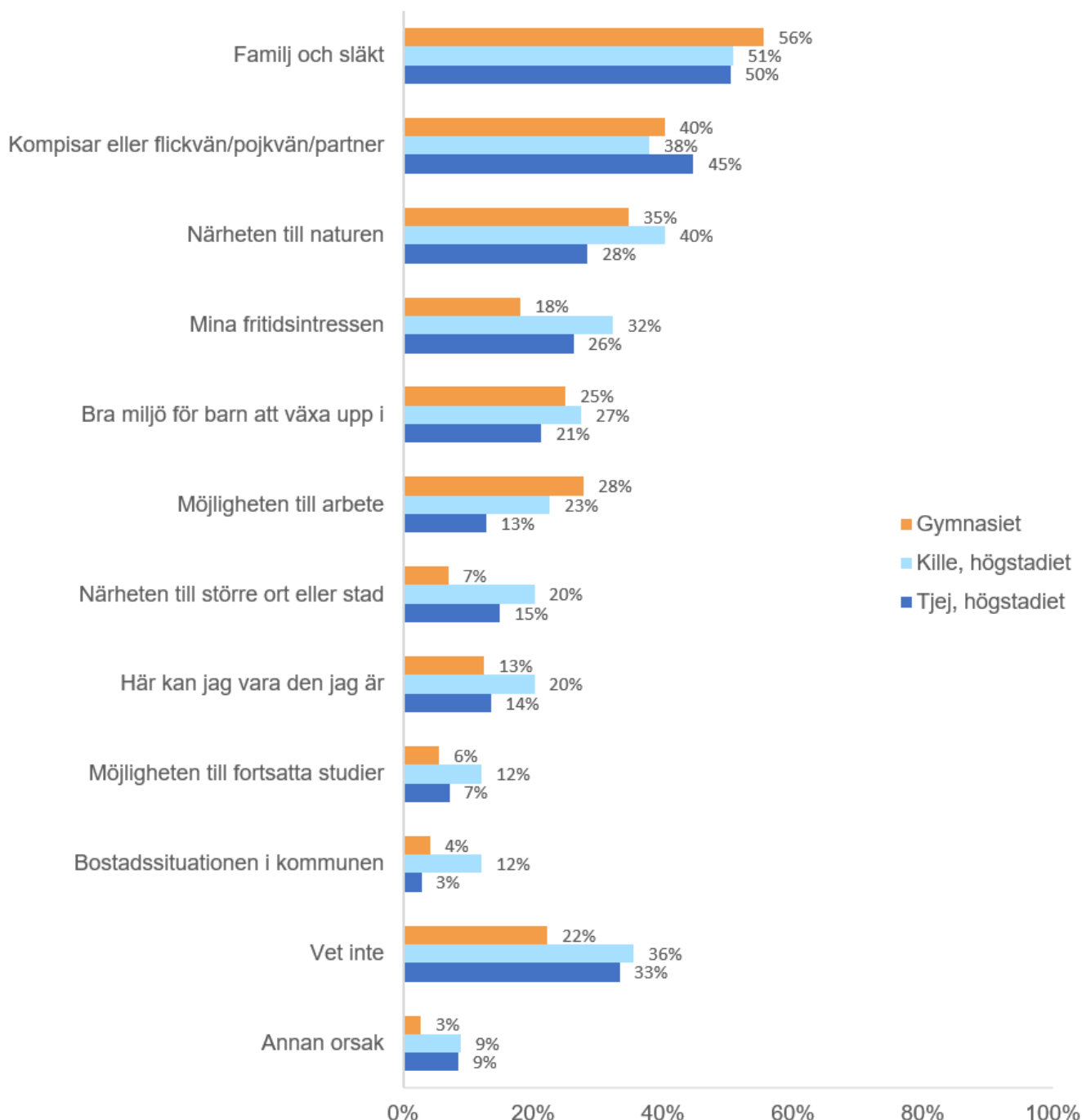

Fråga G6b besvarades endast av de som tror de kommer flytta.

Det bästa med kommunen

I Lupp-enkäten ställdes en fråga om vad som är det bästa med att bo i Hylte. Familj och släkt, kompisar och partner samt närheten till naturen är det som störst andel anger.

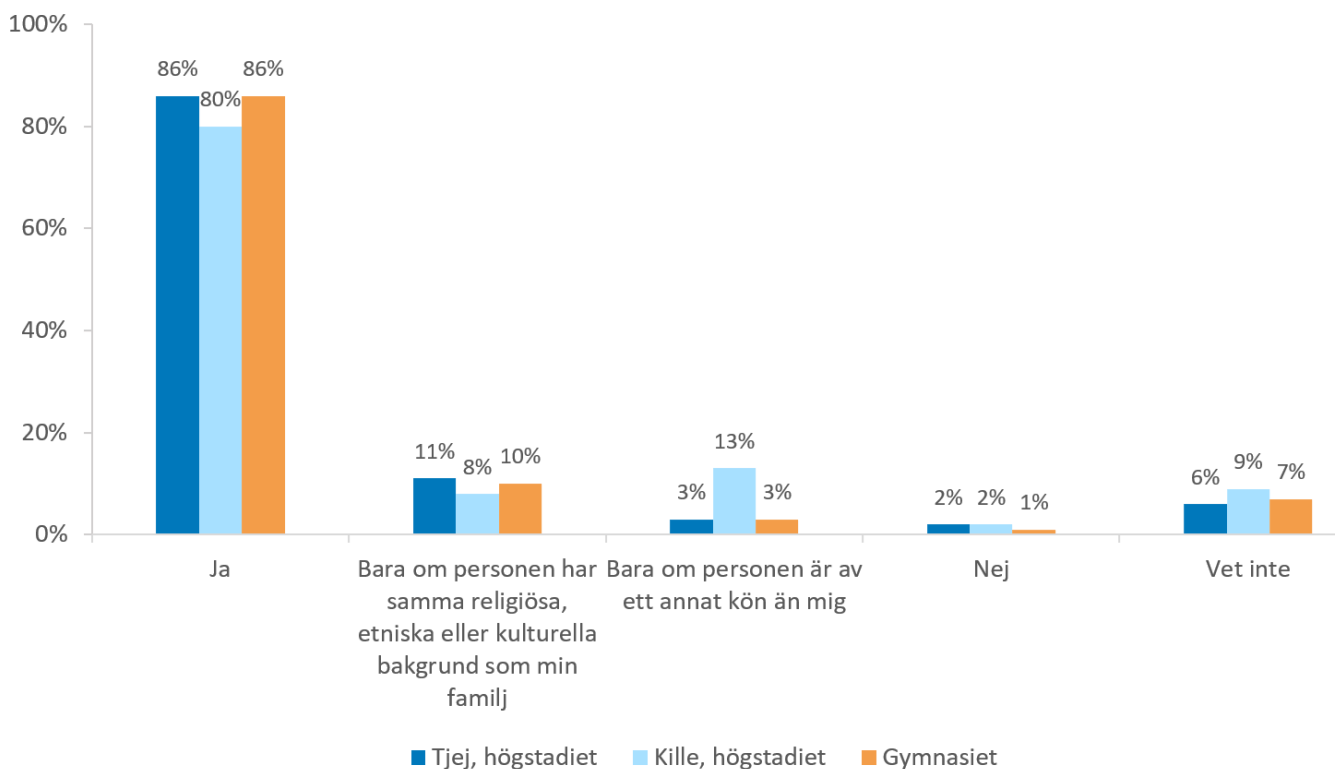
G7. När du tänker på hur det är att bo i din kommun, markera det eller de alternativ som du tycker är det bästa med att bo i din kommun?

Att få gifta sig med vem man vill

I enkäten ställdes även en fråga om huruvida ungdomarna får gifta sig med vem de vill. 86 procent av högstadietjejerna svarar att de får det, medan motsvarande andel hos killarna är 80 procent, se diagram G8 nedan. När det kommer till gymnasieungdomarna uppger 86 procent att de får gifta sig med vem de vill. Fler killar än tjejer på högstadiet svarar ”Ja, men bara om personen är av ett annat kön än mig”.

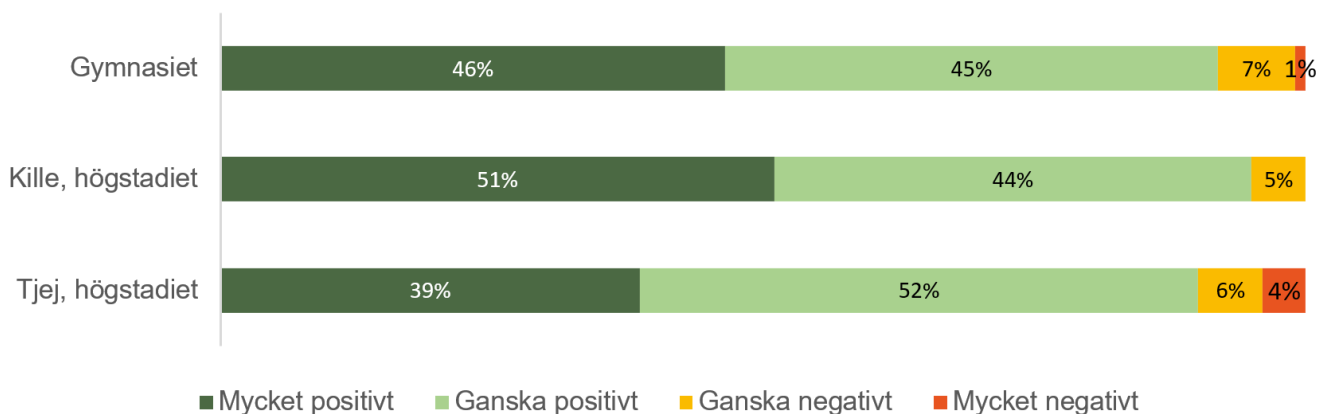
G8. Får du gifta dig med vem du vill?

Framtid

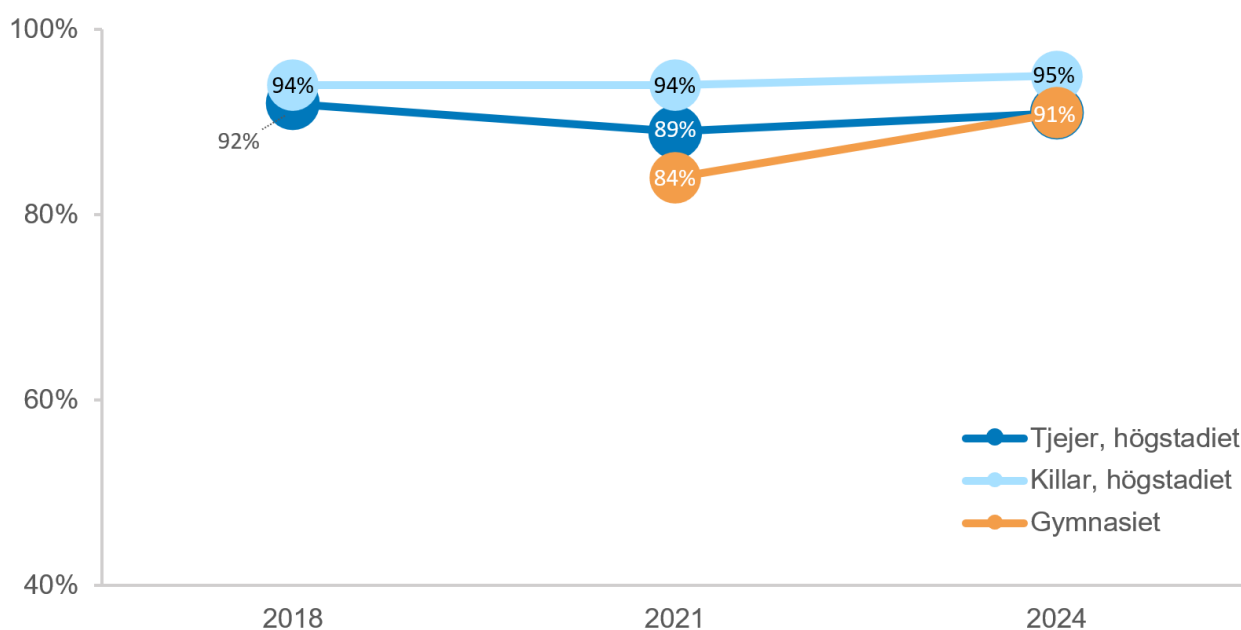
Som framgår i diagram G9 svarar en stor andel, 90 procent av högstadieungdomarna och 91 procent av gymnasieungdomarna, att de ser mycket eller ganska positivt på framtiden.

G9. Hur ser du på framtiden?

Över tid har andelen gymnasieungdomar som ser positivt på framtiden ökat.

G9a. Hur ser du på framtiden? Andel som svarat "mycket positivt" samt "ganska positivt": Jämförelse över tid

ARBETE OCH FRAMTID: Vad sticker ut?

När det handlar om jobb så är det vanligare att ungdomar i de högre årskurserna har ett sommarjobb eller ett extrajobb. Andelen gymnasieungdomar som hade ett sommarjobb senaste sommaren har ökat över tid. Andelen som kan tänka sig att starta ett företag i framtiden är lägre bland tjejer på högstadiet.

Av alla ungdomar som svarat på Lupp enkäten är det en stor andel som svarar att de ser mycket eller ganska positivt på framtiden. Andelen har framförallt ökat över tid bland unga på gymnasiet.

SAMMANFATTNING OCH AVSLUTNING

Resultaten från Lupp 2024 visar tydligt att många unga i Hylte har en god grund att stå på – det finns en ökad trivsel i skolan, förbättrad trygghet på flera platser och en ökad nöjdhet med fritiden.

Samtidigt pekar rapporten på flera områden där ungas levnadsvillkor inte är jämlika och där förbättringar behövs. Flickor, ungdomar med funktionsnedsättning och gymnasieelever är ofta mindre nöjda, mer utsatta och har sämre tillgång till stöd och inflytande.

Unga uttrycker en minskad framtidstro vad gäller delaktighet i samhällsfrågor och ett sviktande förtroende för vuxenvärlden och politiken. Trots att många ungdomar vill påverka sin vardag vet en majoritet inte hur – eller om – deras röst gör skillnad.

Det är vår skyldighet som vuxna runt unga att ta dessa signaler på allvar. Ungas erfarenheter, behov och röster måste få större genomslag i beslutsfattande och i det vardagliga arbetet inom skola, fritid, hälsa och trygghet. Att investera i ungas levnadsvillkor är att investera i framtiden – för varje individ, och för hela samhället. Ungas framtid börjar här. Det är vårt gemensamma ansvar att se till att den blir ljus.

REFERENSLISTA

BRIS (2024) Barnrapporten 2024. BRIS

CAN (2020) Skolelevers drogvanor 2020, CAN rapport 197. Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN

Folkhälsomyndigheten (2023) Skolbarns hälsosvanor i Sverige 2021/22 - Nationella resultat. Folkhälsomyndigheten

Forslund, A & Liljeberg, L. (2020) Unga som varken arbetar eller studerar – en kartläggning och kunskapsöversikt. Forte – Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd

Forte (2021) Psykiskt välbefinnande, psykiska besvär och psykiatriska tillstånd hos barn och unga – begrepp, mätmetoder och förekomst. En kunskapsöversikt. Forte – Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd

Forte (2022) Ungas organisering och politiska deltagande - En kunskapsöversikt. Forte – Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd

Friends (2023) Friendsrapporten 2023 – Mobbing och psykisk ohälsa. Friends

Idéer för livet (2023) Ungas Trygghet och framtidstro. Idéer för livet

Idéer för livet (2024) Ungas välmående och framtidstro. Idéer för livet

MUCF (2020) Ung Idag 2020. Ungas rätt till en meningsfull fritid - tillgång, trygghet och hinder. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

MUCF (2021) Fokus 21. Vilja att förändra – Drivkrafter, hinder och utmaningar för ungas samhällsengagemang. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

MUCF (2023a) Ung idag 2023:2. En fördjupad bild av ungas fritid. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

MUCF (2023b) Att inte bara överleva, utan att faktiskt också leva - En kartläggning om ungas psykiska hälsa. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

MUCF (2024a) Ung idag 2024:2. En fördjupad bild av ungas inflytande och delaktighet. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

MUCF (2024b) Ung idag 2024:1 - En sammanfattad bild av Ungas levnadsvillkor i Sverige. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

MUCH (2024c) Fokus 24 - Platsens betydelse - Unga på landsbygd. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Müller, D. (2020) Från skola till arbete – vikten av kontakter. Sns analys

Skolinspektionen (2020) Grundskolors arbete med jämställdhet – med särskilt fokus på en trygg skolmiljö för alla elever. Skolinspektionen

Skolverket (2015) Delaktighet för lärande. Skolverket

Skolverket (2022) Skapa trygghet för lärande - Om skolans arbete mot mobbing, trakasserier och kränkande behandling. Skolverket

SKR (2019) Se, förstå och förändra - Att motverka könsskillnader i skolresultat. Sveriges kommuner och regioner

Ungdomsbarometern (2024) Generationsrapporten 2024. Ungdomsbarometern

